Konjunktúrára várva

Végre valami

Optimista nyilatkozatok olvashatók manapság arról, hogy 1983-ban *„valami végre megindul”*, és a fejlett tőkés országok gazdasági növekedésének üteme talán az idén magasabb lesz, mint az elmúlt évben volt. Ez persze nem kis eredmény, figyelembe véve, hogy 1979 óta az OECD-régióban az ütem évről évre *folyamatosan csökkent*. Hiba lenne azonban azt hinni, hogy a fellendülés önmagában *mindent megold*. Nem, egy megélénkülés mindössze megkönnyíti azt, hogy a világgazdaság problémáinak megoldásához hozzá lehessen fogni.

Állami ráhatással

Nézzük, mi az, amin egy fellendülés biztosan nem változtat majd. A fejlett tőkés országok több iparágában a kapacitások és a fizetőképes kereslet közötti ellentmondást aligha fogja az esetleges fellendülés megszüntetni. Tény marad továbbra is, hogy sok vegyipari üzem, textilgyár, hajódokk és acélmű *túl drágán termel* ahhoz, hogy a javuló konjunktúrától önmagában *visszanyerje* versenyképességét. Hiába bővül majd akár jelentősen a kereslet a világpiacon, a textilipar iránti igényeket nagy valószínűség szerint Tajvan és társai, az acélszükségletet Dél-Korea elégíti majd ki, míg a vegyiparban *aligha lehet versenyezni* a 4 dolláros hordónkénti olajköltséggel „szubvencionált” közel-keleti kombinátokkal. Elvileg a kiút meglenne: gyártsanak a fejlett tőkés országokban — például — specialitásokat, ötvözött acélokat.

Mit lehet tenni akkor, ha a meglevő kapacitások (a nemzeti vagyon részei) teljes egészükben erre nem állíthatók át? Az OECD-régióban persze 1979 óta az „alkalmazkodás” érdekében nem kevés történt. Japánban például a „veszélyeztetett” ágazatokban állami segítséggel kartelleket hoztak létre, és ezek az „önkoordinációs” szervezetek csökkentették le a termelést a keresletnek megfelelően úgy, hogy az az egyes üzemeknek minél kevesebb kárt okozzon. Olaszországban a vegyipar átszervezése ugyancsak *állami „ráhatással” folyik, úgy hogy a tervek szerint az állami tulajdonú ENI-nél az alapanyaggyártás maradna, míg a magáncég Montedison a feldolgozásra specializálódna.*

Az ilyen megoldások közös jellemzője, hogy országon *belül* igyekszenek csökkenteni a versenyt, és így javítani a nemzetközi versenyképességet. A folyamat *elkerülhetetlen velejárója a válságiparágakban a reálbéreknek az átlagost meghaladó csökkenése, a foglalkoztatottság mérséklődése.* Ezek a szimptómák persze nem csupán a válságiparágakra állnak. Az angol feldolgozóipar termelési szintje jelenleg csaknem 15 százalékkal elmarad az 1975-ösből, a foglalkoztatottság meredekebb mérséklődése miatt azonban a munkatermelékenység emelkedett. Az amerikai autóipar úgy kezd rendbejönni, hogy egy három évvel ezelőtti termelési szintet ma több százezer dolgozóval kevesebbel tud előállítani. Végeredményben tehát az OECD-országokban ma munka nélkül levő 32 millió fő jó részén egy több évig tartó fellendülés sem fog önmagában segíteni, hisz a konjunktúra bizonyos ágazatokban nem fogja egyszerűen a foglalkoztatottságot *növelni.*

Úgy tűnik, hogy ezt a tényt a fejlett tőkés országokban a lakosság többsége *elfogadta*, és *felkészült a magas munkanélküliséggel való tartós együttélésre.* Ez konkrétabban azt jelenti, hogy egy országban, ahol a munkaképes korú lakosság 10 százaléka munkanélküli, a munkával rendelkező 90 százalék hajlandó ezt tudomásul venni, azzal a feltétellel, hogy ők továbbra is meg tudják létbiztonságukat őrizni. E konszenzus fennmaradásának — a „tűrőképességnek” — azonban alapvető feltétele, hogy az infláció a fejlett tőkés országokban *továbbra is a jelenlegi 5 százalék körüli szinten maradjon.* Ellenkező esetben ugyanis veszélybe kerül a munkával rendelkező 90 százalék is... Illetve az a gazdasági növekedés, mely a munkanélküliséget ugyan nem csökkenti gyorsan, azonban a munkával rendelkezők életszínvonala javítására reális lehetőséget ad. (Azon olvasóinknak, kik a fenti tézisben kételkednek, azt ajánljuk, hogy figyeljék a választások kimenetelét, azon ellenzéki pártok szereplését, kik a kormány gazdaságpolitikáját a magas munkanélküliség miatt támadják, és alternatívaként nagyrészt költségvetésből finanszírozott „inflációveszélyes, de munkahelyteremtő” programokat ajánlanak.) A fenti helyzet kialakulásában és fennmaradásában természetesen szerepet játszanak olyan tényezők is, hogy a munkanélküliek egy része *eleve a társadalom „peremén” van* (vendégmunkások, lumpenrétegek, etnikai kisebbségek), és így képviselete a hagyományos nagy pártoknál nem erős, a foglalkoztatottság csökkenése ágazatilag és regionálisan a legtöbbször koncentrálódik. (Angliában például keleten és délkeleten a munkanélküliség 7 százalék alatt van, míg északon és nyugaton jóval meghaladja a 10 százalékot.)

Kölcsönösségi alapon

A fenti gondolatmenetből természetesen *nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy most aztán a fejlett tőkés országok kormányainak már teljesen mindegy, bezár-e a gyár vagy sem, utcára kerül-e még néhány ezer ember.* Nemcsak arról van szó, hogy egy felelős kormány egyszerűen *nem „örülhet”* az ilyen eseményeknek. Egy gyár termelésének kiesésével, a kapacitás tartós elvesztésével csökken a felhasználható nemzeti vagyon mellett a felhasználható — tehát eloszthatő — nemzeti jövedelem is. Ez az, ami egy átlagos OECD-ország kormányának manapság — a kétségtelenül meglevő regionális érdekek mellett — gondot okoz!

A kiút sokféle lehet: a kapacitás — akár *állami segítséggel* is — átalakítható, ha ez nem megy, örökre bezárható. Ez az út áldozatokkal jár, de az egyedül *célravezető.* Lehetséges persze a probléma tüneti kezelése is. Ekkor a gondolatmenet a következő: *a termelés nem versenyképes, mert máshol ugyanazt olcsóbban* (esetleg korszerűbben) állítják elő. Nosza, teremtsünk tartósan piacot! Nem kizárt az a lehetőség, hogy a fejlett tőkés országok közül néhányan *„kölcsönösségi” alapon próbálják majd veszélybe jutott vállalataik sorsát jobbra fordítani.* Vagyis, megállapodás születik: „ha te megveszed az én A termékemet, én is megveszem tőled B-t”. Az ilyen új típusú barteren mindkét fél nyer a termelésben — hisz a kapacitásokat ki lehet használni — és mindkét ország fogyasztói veszítenek. A vesztesekhez sorolhatjuk még a világkereskedelmet, a harmadik országokat és az egészséges nemzetközi munkamegosztást is.

Gonda György — Szentgáli Péter

Savanyodik a föld

Nemzetközi díjas vizsgálati módszerek — Helyreállítható

A föld bőségszaru tartja a közhit, immáron évezredek óta, hiszen a mondás is az időszámításunk előtti hatodik századból való. Ám a jó gazdák azt is régen az agyukba vésték, hogy a dús anyaföld csak akkor adja vissza kamatostul, amit belévetettek, ha *törődnek vele*, ha *pótolják* kimerülő erőtartalékait, a betakarított terméssel elvesztett, a növények testébe felszívódott tápanyagait.

Kilónyi talajminta

Hazánkban egy 1979-ben kelt rendelet értelmében *háromévenként ellenőrizni kell* minden húsz hektárnál nagyobb mezőgazdasági művelés alatt álló terület tápanyagtartalmát. A vizsgálatokat egy, kevesebb mint két és fél év alatt létrehozott — egységes módszerekkel és felszereléssel működő — 15 laboratóriumból álló agrokémiai hálózat végzi, s a MÉM Növényvédelmi és Agrokémiai Központja értékeli az eredményeket. Az első országos vizsgálat a tavalyi év végén fejeződött be. Erről kérdeztem *dr. Kovács Imrét*, a központ főigazgatóját:

— Több mint *ötmillió* hektárnyi termőterület 15-féle jellemzőjét vizsgáltuk meg három év alatt. Nem csupán az egyes elemek mennyiségét néztük, hanem az olyan talajtulajdonságokat is, mint a kötöttség, a *humusztartalom* vagy a kémhatás. A táblákat a mintavételhez a szabványosított módszer alapján hat hektáros mozaikokra osztottuk fel. (Szőlő és gyümölcsös esetében 12 hektárra), így évente mintegy *4,5 millió vizsgálatot végeztünk.* Mindezt megkönnyítette, hogy egy-egy laboratórium naponta 200 talajmintát tesztel.

— *Hogyan?*

— A körülbelül egykilónyi talajmintát szántóföldön húsz és negyven centiméterről, ültetvényeken — mivel az itteni növényeknek lejjebb van a gyökérzónája — hatvan centiméter mélyről emelik ki. A talajmintát ezután szárítják, darálják, kioldják, szűrik és centrifugálják, majd az egyes elemek mennyiségét különböző műszerekkel mutatják ki. Az automatikus műszerparkot a Labor Műszeripari Művekkel *közösen fejlesztettük ki.* A mérések minőségére jellemző, hogy *megnyertük két nemzetközi talajminőségtesztelő-verseny első díját is*, és a FAO ellenőrzési mérései szerint Magyarország vizsgálatai a legpontosabbak közé tartoznak a világon.

Negyven százalék

— *Az első vizsgálati ciklus adatait számítógép értékelte. Milyen következtetéseket vontak le az eredményekből?*

— A kapott adatok országosan természetesen csak tendenciákat jeleznek, de — miután ez volt az első ilyen átfogó vizsgálat —, feltétlenül *izgalmasak* számunkra. Kiderült, hogy a termőterület 26 százalékán kevés a nitrogén, 17 százalékán a foszfor és 13 százalékán a kálium. Az utóbbi elem mennyiségét az agyagásványok káliummegkötése miatt különösen a kötött, nagy agyagtartalmú talajokon kell növelni. Megállapítható, hogy a termőterület *40 százalékán savanyú* a talaj, s a kémhatás átlaga az utóbbi öt évben 0,5-del csökkent. A 2,3 millió hektárnyi savanyú talajt, ezért legalább háromévenként meszezni kell. A savanyodásért egyrészt az egyoldalú, nagymértékű nitrogén-, kálium- és foszforműtrágyázás, másrészt az iparvidékek kén-, nitrogén-, és fluorhidrogén-kibocsátása okozta. A folyamat úgy tűnik tartósnak ígérkezik, ezért mindent meg kell tenni a tendencia megfordítására. E célból az ország hatvan legnevesebb szakembere *irányelveket dolgozott* ki leggyakoribb kultúrnövényeink műtrágyázásához. Így az ökológiai feltételeket, az alkalmazott termesztéstechnológiát és a termesztési célt figyelembe lehet venni. Az irányelveket egy kis füzet tartalmazza.

— *A vizsgálatoknak idén a második szakasza is elkezdődött. Melyek a további feladatok?*

— Az 1979-ben megvizsgált területeken már tavaly befejeztük a mintavételt, és a szaporodó adatokból folyamatosan összehasonlítjuk a két vizsgálati ciklus eredményeit, értékeljük a talaj tápanyagtartalmában beállt változásokat. Szeretnénk, ha az üzemek ezentúl nagyobb számban vizsgáltatnák meg — az egyébként nem kötelezően mért — gyepterületeiket is, ami jócskán javítaná a takarmánygazdálkodást is.

Környezetkímélő módszert

— *Ma még nem szűkülködik tápanyagokban az ország talaja* — hallottam még a főigazgatótól. Ám ahol hosszú évtizedek óta *elhanyagolták* az elvesztett tápanyagok pótlását, ott a mérések adatai hűen tükrözik az ottani gazdálkodás gyatra színvonalát. Megnyugtató viszont, hogy a normális állapotot a tudományos igényeknek megfelelő gazdaságos és így *környezetkímélő* növénytáplálással három-négy év alatt itt is *helyre lehet állítani.* S ebben segítenek az ilyen, az ország mezőgazdaságának *magas szinvonalát* is jelző vizsgálatok.

Palugyai István

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Valutaleértékelés Ausztráliában

Ausztrália új, munkáspárti kormánya kedden *10 százalékkal* leértékelte az ország valutáját, az ausztrál dollárt legfontosabb kereskedelmi partnereinek valutájához képest. Az intézkedés válasz volt arra a *tőkekiáramlásra*, amely már a választási kampány utolsó heteiben felerősödött. A konzervatív *Fraser-kormány* helyzetének bizonytalanná válásával, az ausztrál tőkések néhány hét alatt 2,6 milliárd dollárt *menekítettek külföldre.* Az ausztrál dollár értéke, amely megközelítette az amerikai dollárét, most *85 cent* körül van.

Szovjet–japán üzletkötés

Újabb megállapodás jött létre a *Komacu* japán iparvállalat és a Szovjetunió között, különleges *csőfektető* gépek szállításáról. A Komacu a Szovjetunió immár *hagyományos szállítójának* számít, az 1981-es megállapodások értelmében *tavaly* csaknem 900 hasonló berendezést *exportált* a Szibériát Nyugat-Európával összekötő földgázvezeték építéséhez. A mostani egyezmény *50 milliárd* jen értékű, s 500 gép szállítását irányozza elő.

Iraki export-kőolajvezeték

Az iraki kormány mintegy 120 millió dolláros *hitelt* kíván felvenni a nemzetközi hitelpiacon abból a célból, hogy *kibővítse* a Törökországon keresztül a Földközi-tengerhez vezető, jelenleg egyedüli *export-kőolajvezetékét.* Ezen a vezetéken Irak pillanatnyilag *napi 600 ezer hordó* kőolajat exportál.

Rendkívüli időjárás Kubában

A január-februári rendkívüli *időjárás*, a száraz évszakban szokatlan *esőzések* azzal fenyegetnek, hogy az idén a kubai cukortermelés mintegy *1 millió tonnányi veszteséget* szenvedhet. A rendkívüli időjárás *felborította* a nádérés *biológiai ritmusát*, nem állt meg a cukornád növekedése, ami a növény cukortartalmának csökkenését okozza. A cukor Kuba *legfontosabb exportcikke* és devizabevételi forrása.

Lassuló infláció

7,4 százalékos volt az elmúlt esztendőben az *infláció üteme* a fejlett tőkés államokban. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) adatai szerint a 24 tagországban *mérséklődött* a drágulási tempó, a megelőző évben az még 10 százalékos volt. Felgyorsult az árspirál *Belgiumban* — 7,6 százalékról 8,7 százalékra. Jelentősen mérséklődött a *megélhetési költségek* emelkedése többek között Japánban, az Egyesült Államokban, az NSZK-ban, Hollandiában, Svájcban és Franciaországban.

Skoda-trolik Jugoszláviába

Trolibuszok szállításáról írt alá szerződést a csehszlovák *Skoda-export* vállalat a jugoszláv *Energoinveszt* céggel. A szerződés szerint a jövő évi téli olimpia városában, *Szarajevóban* Skoda 14 TR típusú csehszlovák trolibuszokkal látják el azt az *új trolivonalat*, amely az olimpiai centrumot köti össze az egyes stadionokkal.

Javult Görögország fizetési mérlege

Az idegenforgalomból és a hajózásból — a két legfontosabb jövedelmi forrásból — származó valutabevételek jelentős *csökkenése ellenére* tavaly javult Görögország fizetési mérlege. A *mérleg deficitje* 21,2 százalékkal mérséklődött, noha az *idegenforgalmi* bevételek 1.87 milliárdról 1.53 milliárd dollárra csökkentek, a *hajóstársaságok* pedig az előző évi 1.81 milliárd dollárral szemben csak 1.65 milliárd dollárt hoztak az országnak.

Kevés az eredeti ötlet

Magyar bútorok kritikája

A magyar bútorok tartóssága, kezelhetősége, tisztíthatósága megközelíti az átlagos nemzetközi színvonalat, de nagy az *elmaradás a formatervezésben* és a használhatóságukban. Kevés az eredeti ötlet, amely az alapfunkción kívül valamilyen különleges szolgáltatást is nyújt, pedig a külföldi piacokon egyre inkább az ilyen bútorokat keresik. Ez a megállapítás a *Faipari Tudományos Egyesület* keddi Budapesten megtartott tanácskozásán hangzott el, ahol a Bútoripari Fejlesztési Intézet *tanulmányát* ismertették, amely az Ipari Minisztérium felügyelete alá tartozó *tíz nagy bútoripari* vállalatnál készült *felmérést* összegezi. Az intézetben kidolgozott módszerek alapján a gyárak *önmaguk készítették el* bútoraik nemzetközi *összehasonlítását*, a termékek műszaki színvonala, gyártásuk fejlettsége, a termelés szervezettsége, a kisegítő folyamatok ellátottsága alapján.

A tanulmány rámutat, hogy a bútorok műszaki színvonalánál tapasztalható elmaradás a *gyártástechnológia hiányosságaiból* adódik. Ami pedig a vállalatok, üzemek szervezettségét illeti, még nagyon sok a tennivaló, hogy megközelítsük a fejlett országokét. Az utóbbi években a gyárak előbbre léptek a *programozásban*, a termelésirányításban és az ellenőrzésben.

A Bútoripari Fejlesztési Intézetben elkészített tanulmány alapján az érintett vállalatok számára *javaslat készül*, hol kell felszámolniuk a nemzetközi színvonalhoz mért elmaradottságukat. Ez segítséget ad ahhoz, hogy oda koncentrálhassák fejlesztéseiket, ahol a legégetőbbek a problémák.

Gipszelik a macit

— Anyu, ma bábjáték volt az iskolában — újságolta első osztályos kisfiam —, csak az volt a baj, hogy minden mese ugyanúgy végződött.

— És miről szólt? — érdeklődtem.

— A főszereplő az Állami Biztosító volt, aki mindenkin segített. Volt, amikor kihúzta a macit a vízből, máskor meg, ha eltört a lába, begipszelte. A harmadik mesében pedig elkergette a méheket, hogy ne bántsák a mackókat.

A kisgyermekek kétségkívül igen fogékonyak a reklámra. Mégsem bizonyosan hasznos, ha megtanulják, hogy orvos helyett — a biztosítóhoz forduljanak, ha baleset éri őket.

— mezei —

Magyar melléklet a Süddeutsche Zeitungban

A müncheni *Süddeutsche Zeitungban*, amely az NSZK legtekintélyesebb napilapjainak egyike, kedden *8 oldalas magyar melléklet* jelent meg a Kereskedelmi Kamara gondozásában.

A mellékletben, amely a március 8—10. között Münchenben és Kölnben rendezett *magyar kooperációs szimpozion* alkalmából jelent meg, vezető magyar és bajor személyiségek elemzik a *kétoldalú* gazdasági kapcsolatokat. *Anton Jaumann* bajor gazdasági miniszter a lap hasábjain igen *pozitivan értékeli* a magyar gazdaság fejlődését, *erőfeszítéseinket* a nemzetközi munkamegosztásba való bekapcsolódásra, pénzügyi helyzetünk stabilizálására.

Rajkinék Moszkvában

Végleg Moszkvába költözött s ott új műsorral mutatkozott be a napokban a Miniatűr Színház, amelyet az egész világon — így Magyarországon is — elsősorban vezetőjéről, *Arkagyij Rajkinról* ismernek. Rajkin azonban — most először — a nézőtéren foglalt helyet. Az Arcok című előadás egyik vezető színésze, egyik rendezője, s balettmestere ugyanis a fia, *Konsztantyin Rajkin*, aki eddig a moszkvai Szovremennyik Színház tagja volt.

Rajkinék egyelőre nem rendelkeznek állandó színházzal a fővárosban — a város legkitűnőbb színpadain lépnek fel —, de egy régebbi mozi épületében már készül a Miniatűr Színház új otthona.

Török bányarobbanás

Robbanás történt hétfőn délután a törökországi *Eregli* közelében fekvő *Armutcuk* szénbányában. A szerencsétlenség következtében kilencvenhat bányász életét vesztette, nyolcvanhatan megsebesültek, közülük többen súlyosan. A beomlott tárnában — több mint 300 méteres mélységben — rekedt legalább húsz-harminc bányász. A robbanás pillanatában 406 bányász dolgozott a mélyben.

Több órás erőfeszítés eredményeképpen eddig sikerült kétszáz embert kimenteni.

Enyhe, szeles idő

A ma estig szóló előrejelzés szerint folytatódik a változóan felhős, szeles idő. Az ország északi felén előfordulnak helyi zápor ok, de jelentős csapadék nem lesz. A többfelé élénk, gyakran erős, helyenként viharos északnyugati szél csak kissé mérséklődik. Kora délutánra általában 10 és 15 fok közé emelkedik a hőmérséklet.

A Duna vízállása Budapestnél tegnap 320 centiméter volt.

Társulati összefogással

Újabb vízművek és csatornák épülnek

Az ország több mint 500 vízmű- és csatornamű-társulata az idén *mintegy másfél milliárd forintot költ az ivóvíz- és a közcsatornahálózat bővítésére.* Az összeg több mint egyharmadát — 550 millió forintot — vissza nem térítendő támogatásként kapják a tanácsoktól, a költségek nagyobb részét az érintett lakosok, valamint az üzemek és intézmények anyagi hozzájárulása fedezi. A családonkénti érdekeltség szerint fizetett lakossági hozzájárulás tavaly átlagosan *meghaladta a 18 ezer forintot*, néhány megyében, például *Baranyában, Győr-Sopron*, valamint *Vas megyében* esetenként megközelítette a *25 ezer forintot* is. A lakossági hozzájárulás megelőlegezésére az OTP az idén is várhatóan 530—550 millió forint értékben kedvezményes hitelt nyújt tízéves törlesztési lehetőséggel.

A társulatok egyebek között a *Balatonnál megközelítően 100 millió forint értékű beruházással folytatják a csatornaépítést Siófok, Balatonalmádi és Csopak* térségében. *Pannonhalmán* az ország egyik legnagyobb vízműtársulata az idén helyezi üzembe a vízellátási hálózat első szakaszát. *Budapest* agglomerációs övezetében ebben az évben kezdik meg *Gyál* község vízművének beruházását, ez nitrátmentes, egészséges ivóvízzel látja el majd a település lakóit. Hasonló okokból jelentősen gyorsítják a vízműberuházásokat *Győr-Sopron, Vas és Zala megyében* is. 1983-ban 150 ezerrel növekedik a közműves vízellátásban részesülő lakosok száma, s ebből megközelítően százezren a társulati összefogás révén jutnak vezetékes ivóvízhez.

Az Országos Vízügyi Hivatal további lépéseket készít elő a társulati összefogás *fejlesztésére*. Az elgondolások között szerepel, hogy az egyes településeket gyakran veszélyeztető belvíz megelőzésére, a belterületi vízrendezésben is hasznosítják a társadalmi összefogáson alapuló társulati formát. Előkészítik a vízmű- és a csatornamű-társulatokról szóló jogszabályok korszerűsítését is.

A CHEMOLIMPEX NEMZETKÖZI ELISMERÉSE. Tekintélyes spanyol gazdasági, kereskedelmi szaklapok kiadójának a kiváló exportmunka elismerésére alapított nemzetközi trófeáját az idén — néhány más európai cég mellett — a Chemolimpex Külkereskedelmi Vállalatnak is odaítélték. A zsüri levele hangsúlyozza, hogy a magyar külkereskedelmi vállalat elmúlt évi kimagasló exporttevékenységével, piaci aktivitásával érdemelte ki a rangos elismerést.

AUTÓBUSZNAK HAJTOTT. Nagy István 31 éves hivatalsegéd, budapesti lakos a II. kerületi Szépvölgyi út 203. szám előtt személygépkocsijával áttért a menetirány szerinti bal oldalra és összeütközött egy 65-ös jelzésű autóbusszal. Nagy István a helyszínen meghalt, az autóbusz vezetője könnyű sérülést szenvedett.

AZ ORVOSI SZAKIRODALOM 14. nemzetközi kiállítását hétfőn megnyitották Prágában. E rangos könyvszemlén ezúttal 16 állam — köztük Magyarország — kiadóvállalatai mutatnak be több mint 1000 szakkönyvet az utóbbi két év termésből.

FELBORULT A HAJÓ. Bangladesben felborult egy folyami személyszállító hajó, s az alvó utasok közül nagyon sokan vízbe fulladtak. A keddi hivatalos jelentés szerint eddig 60 holttestet találtak, de az áldozatok száma akár száznál is több lehet. A hajón mintegy kétszázan utaztak. A hatóságok szerint a borulás közvetlen oka a féloldalas megterhelés lehetett, felelősség terheli azonban a kapitányt, aki szolgálat közben elaludt.

SZÁZKETTEDIK SZÜLETÉSNAP. Makó legidősebb lakója, Török Imréné, született Csorba Mária, a helyi Kossuth Tsz nyugdíjasa kedden ünnepelte százkettedik születésnapját. Az idős asszonynak öt gyermeke, négy unokája és nyolc dédunokája van.

(X) A TIT Budapesti József Attila Szabadegyetem — az egyetemi, főiskolai felvételre készülők számára — **intenzív előkészítő speciális kollégiumokat** rendez: magyar nyelv és irodalomból, biológiából, fizikából, kémiából, matematikából, politikai gazdaságtanból és történelemből. A tanfolyamok áprilisban indulnak. **Beiratkozás:** március 7-től március 18-ig minden munkanapon — szombat kivételével, du. 3—6 óráig a József Attila Szabadegyetemen, Bp. VIII., Múzeum u. 7. Részletes felvilágosítás: a 335-189-es telefonszámon.

(X) Március 9-én, szerdán este fél 6 órakor Svájc V. rész címmel Laczkó Jenő tart diavetítéses előadást az Új Tükör Világjárók Klubjában (Budapest VII., Osvát u. 11.). Belépő az Új Tükör legújabb száma.

MARX-DOKUMENTUMOK. Kedden a Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központ budapesti kiállítótermében fotodokumentációs kiállítás nyílt a Marx-évforduló alkalmából. A bemutató anyagát a Karlovy Vary-i Marx Múzeum és a pozsonyi városi múzeum anyagából válogatták. A kiállítás március 17-ig tekinthető meg Budapesten, a Népköztársaság útja 21. szám alatt.

MORFIUMÜZÉREKET tartóztatott le a lengyel rendőrség Zakopánéban. A „kereskedők" ötezer ampulla morfiumot akartak néhány nappal ezelőtt az ismert lengyel üdülőhelyre, és megpróbálták „portékájukat" értékesíteni — darabját hét dollárért. Miután a hatóságok idejében rajtaütöttek a társaságon, most annak kiderítésére folyik a vizsgálat, hogyan juthattak hozzá a POLFA lengyel gyógyszergyár által készített és csomagolt, gyógyászati célra szánt szerekhez.

FELÉPÜLT A LÖVÉR-SZÁLLÓ, s megkezdődött az épület gépészeti berendezéseinek műszaki átadása. Rövidesen elvégzik a szükséges javításokat, és április végén megnyitja kapuit a vendégek előtt az új soproni hotel. A 203 ágyas szállodát két év alatt építette fel az osztrák Rauppach cég, magyar alvállalkozók közreműködésével; építtetéséhez a Huangarhotels Vállalat 185 millió schilling osztrák hitelt vett igénybe.

EJTŐERNYŐSTRAGÉDIA. Stockholmban életét vesztette egy finn ejtőernyős, aki hétfőn leugrott egy 155 méter magas rádiótorony tetőteraszáról. A harmincéves fiatalember egy ugyancsak finn ejtőernyőssel együtt vállalkozott a vakmerő ugrásra. Elsőként leugrott társa épségben földet ért, az ő ejtőernyője azonban nem nyílt ki és halálra zúzta magát.

PÁLYÁZAT. A hajdúhadházi Bocskai Tsz országos pályázatot hirdet az oszlopos zöldség- és dísznövénytermesztési új eljárásának márkanevére. A pályázat nyertese 10 ezer forintos díjban részesül. A pályázók az eljárást a Nők Lapja 1982/49. számából ismerhetik meg. A pályázat jeligés. Beküldési határidő 1983. március 30. Bocskai Mgtsz, Hajdúhadház 4242.

POKOLGÉP AZ AUTÓBAN. Két személy életét vesztette kedden hajnalban Marseille-ben, amikor a város zsinagógája közelében felrobbant a gépkocsijuk. Az áldozatokat egyelőre nem tudták azonosítani. A rendőrség szerint a darabokra szakított járműben volt a pokolgép. A hatóságok nem zárják ki azt sem, hogy az áldozatok merényletre készültek, s a robbanószerkezet velük végzett.

PEDAGÓGIAI NAPOK kezdődtek kedden Győr-Sopron megyében. A tanítók és a tanárok továbbképzését szolgáló programsorozatot újszerűen rendezte meg a megyei pedagógus továbbképző kabinet. Másfél hét alatt valamennyi városban tartanak szakmai, társadalmi és művelődéspolitikai témájú előadásokat a tanítóknak, tanároknak.

ÖRKÉNY BEJRÚTBAN. A színházi évad kiemelkedő eseményeként és az utóbbi évek legérdekesebb kísérleteként értékeli a bejrúti sajtó Örkény István Tóték című színművének libanoni bemutatóját. A kritikákból kitűnik, hogy a világhírű magyar drámaíró nem véletlenül lett az első libanoni színházi fesztivál sztárja: a fordító, a rendező és a szereplők olyan időszerű mondanivalót fedeztek fel a darabban, amely rendkívül közel áll a konfliktusoktól átszőtt libanoni valósághoz.

A VÍGSZÍNHÁZ igazgatósága közli, hogy Páger Antal betegsége miatt március 10-én a Pesti Színházban a Kőműves Kelemen helyett a Léda kerül színre. A megváltott jegyek érvényesek vagy az előadás kezdetéig a pénztárnál visszaválthatók.

JOBB MUNKASZERVEZÉS. A tavalyinál négyszáz tonnával több ömlesztett sajtot készít idén a Répcelaki Sajtgyár mindenfajta fejlesztés nélkül, a jobb munkaszervezés révén. A gyár tizenegy különböző ízesítésű, illetve különböző alapanyagból kevert ömlesztett sajtot visz piacra, mindig a keresletnek megfelelő választék szerint.

ASZÁLY ETIÓPIÁBAN. Etiópia északi és északnyugati vidékeit két éve tartó aszály sújtja. A természetes víztárolók kiszáradtak, a folyók alig szállítanak vizet, s megkezdődött az állatállomány elhullása. A vizet és állataik számára legelőt kereső lakosok tízezrei kényszerülnek elvándorolni más vidékekre.

MÁSODLAGOS OLAJKINYERÉS. Több mint húsz ország és hazánk csaknem másfél száz kőolajipari szakembere részvételével kedden háromnapos nemzetközi szimpozion kezdődött Budapesten, a Fórum Hotelben. A Magyar Szénhidrogénipari Kutató-fejlesztő Intézet és a Francia Kőolaj Intézet által rendezett tanácskozáson az öt kontinensről érkezett kutatók, fejlesztők megvitatják: miként lehet a meglevő kőolajtelepekből több nyersolajat kibányászni.

Elhunyt Majorosi József

Életének 58. évében elhunyt *Majorosi József*, az Újpesti Dózsa kézilabda-szakosztályának elnöke, az Országos Bányagépgyártó Vállalat vezérigazgatója. Majorosi József több éven át állt a szakosztály élén. Temetése március 9-én 15.30-kor lesz az újpesti Megyeri úti temetőben.

HALÁLOZÁS

KAZAL ÖDÖN, a Kiskereskedők Országos Szervezetének alelnöke, az Országos Béketanács tagja, a belkereskedelem kiváló dolgozója március 7-én elhunyt. A KISOSZ az elhunytat saját halottjának tekinti és temetéséről később intézkedik.

Temetések

Kedden az Óbudai temetőben sokan kísérték utolsó útjára *Szücs Lászlót*, a Képes Sport volt nyugalmazott főmunkatársát. A sportújságíró-társadalom nevében Lakatos György, a Képes Sport főszerkesztő-helyettese méltatta az elhunyt csaknem fél évszázados tevékenységét, amelynek során nemcsak a hazai, de a nemzetközi sportéletben is nevet és rangot vívott ki magának.

Tari Istvánt, a Népsport nyugdíjas munkatársát a Rákoskeresztúri új köztemetőben nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A ravatalnál egykori iskolatársai nevében Tálos Géza mondott búcsúztatót, a sírnál pedig a szerkesztőség nevében Németh Gyula, a labdarúgórovat vezetője emlékezett meg az elhunyt gazdag életútjáról, felejthetetlen érdemeiről.

Lázár Gyulát, az FTC örökös bajnokát nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára a Rákoskeresztúri új köztemetőben. A ravatalnál Nagy Béla és Orczifalvy István tartott megemlékezést, a sírnál pedig az egykori játékostársak és öregfiúk nevében dr. Lakat Károly búcsúzott az elhunyttól.

Ki mit tud? — katonáknak

Döntőkhöz érkezett a Magyar Néphadsereg fiataljai körében a *Ki mit tud?* vetélkedő. A különböző alakulatok, intézmények sorkatonáinak, hallgatóinak mintegy 8 százaléka nevezett be a tehetségkutató versenybe. Először az alegységeknél társaik előtt vizsgáztak produkcióikkal. A kieséses rendszerben az egység-, a magasabb egység, majd a seregtest szintű döntők követték egymást.

A Ki mit tud? országos zsűrije előtt március 11-én *Vácott*, 22-én *Debrecenben*, 25-én *Székesfehérvárott*, 28-án *Szolnokon* dől el, hogy a versmondó, énekes, zenész, táncos, bűvész, valamint számos más műfajban a tehetséges fiatalok közül, kik kapnak meghívást a kamerák elé.

Tolvaj volt a főraktáros

A társadalmi tulajdont károsító szövetkezeti főraktáros ügyében hozott ítéletet kedden a Győri Megyei Bíróság. *Varga László*, aki az említett beosztásban a kónyi Haladás Tsz-ben dolgozott, összesen 37 ezer forint értékű kukorica ellopásának vádjával került bíróság elé. A tsz raktárából eltulajdonított kukorica egy részét háztáji gazdaságában használta fel, a többit eladta. A lopás kitudódása után természetesen távoznia kellett beosztásából, s az okozott kárt is megtérítette.

A bíróság ez utóbbit, valamint megbánó magatartását enyhítő körülményként értékelte, viszont súlyosbító körülményként vette számításba, hogy felelős beosztásával különösen elítélendő módon élt vissza, s jogerősen *nyolchónapi, börtönben letöltendő* szabadságvesztésre ítélte.

Hol tartanak a kiutalásokkal?

Autók és sorszámok

Trabant Limousin Hycomat	Budapest	103
Trabant Hycomat Combi	Budapest	82
Trabant Limousin	Budapest	14 609
	Győr	12 485
	Debrecen	10 067
Trabant Combi	Budapest	6666
	Győr	3406
Wartburg Limousin	Budapest	8134
	Győr	5002
Wartburg de Luxe	Budapest	11 224
	Győr	6182
Wartburg de Luxe, tolótetős	Budapest	2110
Wartburg Limousin, tolótetős	Budapest	1362
Wartburg Tourist	Budapest	4171
	Győr	1612
Skoda 105 S	Budapest	6710
	Győr	5742
	Debrecen	5239
Skoda 120 L	Budapest	12 539
	Győr	9020
	Debrecen	7657
Skoda 120 GLS	Budapest	304
Lada 1200	Budapest	2917
	Debrecen	13 172
	Győr	6718
Lada 1300 S	Budapest	8761
	Debrecen	5615
	Győr	2151
Lada 1500	Budapest	8569
	Debrecen	5938
	Győr	2536
Lada Combi	Budapest	4637
	Debrecen	2425
Moszkvics	Budapest	12 052
Polski Fiat 126 P	Budapest	15 138
	Győr	4432
Polski Fiat 1500	—	3532
Dacia	Budapest	11 176
	Debrecen	5451
Zasztava	Budapest	1580

Közlemények

A MÁV szegedi igazgatósága közli, hogy március 9-én és 10-én a Budapest—Békéscsaba vasútvonalon Nagylapos és Gyoma állomás közötti vágányzár miatt a Keleti pályaudvarról 9.30 órakor induló, valamint a Lökösházáról 17.07 órakor induló vonatok utasforgalmát a jelzett két állomás között vonatpótló autóbuszokkal bonyolítják le. A vonatokra megváltott menetjegyek a buszokra is érvényesek. Az említett két napon Békéscsaba állomásról a 13.30 órakor induló gyorsvonat helyett 14 óra 30 perckor indítanak vonatot.

A Magyar Képzőművészeti Főiskola valamennyi szakára a felvételi jelentkezést március 30-ig lehet benyújtani a Magyar felsőoktatási intézmények felvételi tájékoztató 1983. című kiadványban közölt módon és formában.

Egy hét a világgazdaságban

A monopólium vége

A londoni olajviták háttere – Elkésett az OPEC?

Az elmúlt hét legfontosabb gazdasági hírei — megengedve, hogy az OPEC londoni tárgyalásai természetesen a lapokban sokkal nagyobb nyilvánosságot kaptak — a GATT-titkárság „székhelyéről", Genfből jöttek. Az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény ugyanis közzétett évi jelentésében leszögezi, hogy a világkereskedelem tavaly *változatlan* áron két százalékkal csökkent. A mérséklődés nagyobb is lehetett volna, a statisztikát azonban a mezőgazdasági termékek világforgalmának mintegy egyszázalékos emelkedése javította. A fejlett tőkés országok bruttó hazai terméke tavaly fél százalékkal volt kevesebb, mint 1981-ben, ennyivel kevesebbet lehetett tehát az egyes jövedelemtulajdonosok (az állam, a vállalati szféra és a lakosság — között elosztani. *Stagnált* az OECD-országok közötti külkereskedelmi forgalom is, míg a nem-olajtermelő országok importja mintegy *nyolc százalékkal visszaesett.*

A jelentésben közölt adatok sajátossága, hogy a folyó áras adatokban mért csökkenés — tehát nem a reálértéken való számbavétel — sok esetben meghaladja a volumenadatok (tehát változatlan áras mutatók) visszaesését. 1982-re ugyanis sok termékcsoportban a nominálisan is csökkenő árak voltak jellemzők. Az elsődleges ipari nyersanyagokat például tavaly 17 százalékkal lehetett átlagosan olcsóbban megvenni, mint 1980-ban, és 1981-hez mérve 5 százalékkal kedvezőbben lehetett kőolajat vásárolni.

Ami pedig a kőolaj világkereskedelmének volumenét illeti, 1982-ben *24 százalékkal kisebb mennyiséget lehetett csak a termelőtől eladni, mint 1980-ban.* Ez az adat adja meg az OPEC-tagországok londoni megbeszéléseinek hátterét.

A GATT éves jelentése után érdemes az időben három és fél évet visszamenni. 1978 őszét írunk, a világ többé-kevésbé már magához tért az 1973—74-es olajsokk után. Az olajimportőr országok egyre erőteljesebben sürgetik: *alakítson ki az OPEC előre kiszámítható olajárpolitikát, igyekezzék elkerülni a hirtelen és nagymértékű árváltozásokat.* Úgy tűnik, ezt a nézetet a kőolajexportőrök közül sokan kezdik *elfogadni.* Az OPEC ülése döntést hoz az 1979-re érvényes árpolitikáról: negyedévenként kismértékű áremelés, éves szinten 10 százalékos drágítás. Ugy tűnt, hogy a szervezet „megfogadta az intelmeket". (Ha az emelés mértékét sok felhasználó akkoriban túlzottnak is tartotta.)

Aztán jöttek az iráni események, a téli időszak vásárlási pánikja. A rend felbomlott, az OPEC egyeztetett árpolitikájának vége lett. A tagországok áraikat saját lehetőségüknek megfelelően, a vásárlók kiszolgáltatottságára építve „saját hatáskörben" emelték. Jellemző példa: az a nigériai olaj, melynek elfogadott felára ma a szaúdi „marker"-hez képest egy dollár, 1980 közepén 10 dollárral volt hordónként drágább. A 10 százalékos átlagos áremelésről szóló döntés semmissé vált, „a szabadfogású árháborúban" a nyersolaj *több mint 100 százalékkal drágult.* Bekövetkezett *a második* olajárrobbanás.

Az az OPEC, mely 1979—80-ban *képtelen* volt egységes árpolitikát folytatni és a piaci helyzetből adódó extraprofitot szervezeti szinten — majdhogynem azt írjuk: „igazságosan" — elosztani, ma képtelen arra, hogy a kartell eszközeivel tagjai között a veszteséget *megossza* és *egyeztetett* ár- és termelési politikával végső soron mérsékelje azt. A londoni határozatok végső soron *elkésettnek* tűnnek, a piaci helyzet valószínűleg már *túlhaladta* őket.

Londonban ugyanis arról vitatkoztak, hogy a szaúdi könnyűolaj árát, az úgynevezett „alapárat" *5 dollárral, 29 dollárra viszik le* és a szervezet tagjainak napi kibocsátása pedig nem haladhatja meg a 17,5 millió hordót. Az olajár tehát hivatalosan is *csökkent.* Kérdéses azonban, hogy *a megfelelő szintre süllyedt-e?* A 29 dolláros új alapárszinttel szemben ugyanis az elmúlt napokban már több forrásból hangzottak el jóslások *25 dolláros árszintről, sőt, a venezuelai Calderon Berti olajügyi miniszter a 20 dolláros árról is említést tett a nyilatkozatában!* Arra az esetre persze, ha az OPEC nem tud megfelelő megállapodást saját magára nézve kidolgozni.

A probléma azonban abban áll, hogy az olajár kérdésében az OPEC-nek *nincs többé monopóliuma* — legalábbis most ezzel a hatalommal *nem rendelkezik.* Az olajkitermelés több mint felét ugyanis napjainkban már a kertellen kívül állók ellenőrzik, kiknek termelése tavaly nőtt és piaci súlya nem kis részben rugalmas árpolitikájuk miatt az OPEC rovására gyarapodott. Ezek az országok (Mexikó, Brazília és Európában is többen), ha a kartell árakra vonatkozó döntéseitől nem is tudják magukat függetleníteni teljesen, a kitermelés visszafogására vonatkozó határozatokat aligha fogják magukra is kötelezőnek tartani. Sokuknak ugyanis gazdasági érdekük fűződik ahhoz, hogy az olajból származó devizabevételeik ne, vagy csak a lehető legkisebb mértékben csökkenjenek.

Az OPEC-döntés ma már a világ kőolajkitermelését *nem határozza meg, és a szervezet a termék kínálatát nem alakíthatja szándéka szerint.* Kétséges viszont, *sikerül-e a londoni elhatározást a szervezeten belül végrehajtatni.* Ugyanis olyan korábbi határozatnak felel meg a 17,5 millió hordós napi termelési szint, melyet egyrészt a tagok képtelenek voltak betartani, másrészt pedig nagy valószínűséggel a jelenlegi kereslethez képest magasnak bizonyul. (Jönnek egyébként a melegebb hónapok és az igény szezonálisan amúgy is mérséklődni fog.)

Gonda György—Szentgáli Péter

*

LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT

Mint az MTI londoni tudósítója, Aczél Endre jelenti, az OPEC hétfőn este Londonban bejelentette, hogy 15 százalékkal csökkenti a nyersolaj hordónkénti úgynevezett referenciaárát, amely így az eddigi 34 helyett 29 dollár lesz.

Ugyancsak szabályozta az OPEC az egyes tagországok által kitermelhető mennyiséget. A szervezet tagországai 1983 végéig naponta összesen 17,5 millió hordó nyersolajat hozhatnak felszínre, ami ugyan jóval kevesebb, mint amennyit az OPEC az élénk kereslet idején termelt, de mintegy 3 millióval több a jelenlegi tényleges termelésnél.

Nigériának a kartell lehetővé tette, hogy olaját 30 dolláros áron rögzítse. Ez itteni vélemények szerint nyomást fog gyakorolni a brit nemzeti olajtársaságra (BNOC), hogy hasonló minőségű termékét azonos áron értékesítse. A BNOC február 1-től 30,5 dollárban rögzítette saját olajának árát.

A DPA nyugatnémet hírügynökség szerint a miniszterek kénytelenek voltak figyelembe venni Irán kívánságát is, amely csak úgy volt hajlandó hozzájárulását adni az árcsökkentéshez, ha több kőolajat exportálhat, mint Szaúd-Arábia.

Svédül Kőbányán

Az IKEA katalógusba vette és importálja – Enyhülhet a szorítás

Pörögnek a katalógusok lapjai. A könnyű jersey, a bolyhos flanell a Kőbányai Textilművek terméke. Csak így, az albumokban teljes a választék, a raktárban *nem porosodnak* végek. Legújabb termékeik sem fognak. Finnországba *hetenként indul* a matrachuzattal megpakolt kamion, és Nyugat-Európa más országaiból is érkeznek újabb rendelések.

A piacszerzési versenyfutásban *nagyot lódult* az idén a vállalat, szervezési intézkedéseik és a befejezett rekonstrukció gyümölcse most ért be. Bizonysága ennek a függöny mintája mellett a vele harmonizáló terítő, kötény anyaga. Ez nemcsak azt jelenti, hogy figyel a vevő ízlésére a gyár, hanem azt is, hogy gyorsan képes teljesíteni a megrendelők néha *meglepő* kívánságait. Amióta a *devizaszerző iparágak* régi rangsora felborult, a textilipar *számára* a külföldi piacokat *megtartani* és újakat találni valóban létkérdés.

Versenyfutás a piacért

Ha a termékszerkezet megváltozásáról szólnánk, nem volnánk pontosak: nem vettek új fordulatot, és nem is mélypont után ébredtek fel. Jó piaci kapcsolataik folytatása, a korábbi évek termelési és fejlesztési lendülete vitte őket a mostani állomásig, amelynek megtestesült darabjai a katalógusban kelletik magukat. *Csontos József* vezérigazgató a nem is olyan távoli múltról így beszél:

— A gyárunkban jórészt „fehér áruk" készültek, és mi voltunk az első poliészterrost-feldolgozók, itt honosodott meg a poliészter-viszkóz termékek gyártási eljárása is. Ezeknek korszerűsített változata az ing-, a blúz- és a köpenyanyagok még ma is kelendőek a piacon. A Kőbányai Textilművek a kivételek közé tartozik, mert itthon nem a kiskereskedelemnek, hanem nagyvállalatoknak, ruhagyáraknak szállít.

Szerencsés helyzetben van a vállalat — folytatja Csontos József vezérigazgató —, mivel a mai fonalínséges időkben a saját fonalait zárt vertikumban dolgozza fel. Ez tette lehetővé az elmúlt évben a bútorszövetek gyártásába az eredményes bekapcsolódást, amit az indított el, hogy a svéd Ikea cég felkérésére az általa bemutatott bútorszövetet igyekeztünk reprodukálni. A versenyző pamutipari vállalatok közül nekünk sikerült a leggyorsabban, a legjobb paraméterekkel előállítani a kelmét. Az Ikea Nyugat-Európában a középrétegek lakberendezési igényeit szolgálja ki, praktikus, a skandináv ízlést tükröző termékeivel. A cégnek a Kőbányai Textilművek közvetlenül is szállít bútorszövetet, de kooperáció keretében a zalaegerszegi és a nagykanizsai bútorgyár feldolgozva is exportálja termékeinket.

— Tavaly már szállítottunk is svéd exportra — veszi át a szót *Bártfai István* termelési főmérnök —, és azonnal hozzáláttunk a *továbbfejlesztéséhez* is. Így született meg a bútorszövet család-

dunk, és ma már *komplett szobaberendezési anyagokat* tudunk ajánlani, kiegészítettük a kollekciót háztartási textíliákkal is.

Szigorú szabvány

Elmondani mindezt persze *nagyszerű* dolog. De a finom kelméket tapintva, a szakember benne érzi a már elfeledett, de egyszer mégiscsak megszenvedett küszködést.

— A bútorszövetnél először fonalfestéssel próbálkoztunk — magyarázza Bártfai István —, de a színeltérés a kész anyagon, különösen a bézs színűnél *rendkívül szembetűnő volt.* Ezért kénytelenek voltunk az elemiszál-festés mellett dönteni, amely bonyolultabb ugyan, de a végeredmény szempontjából megbízhatóbb. Ezzel nem értek véget „megpróbáltatásaink". A továbbiakban a szigorú svéd szabványnak megfelelően meg kellett küzdenünk a fonás, a szövés és a kikészítés gondjaival. Például a fonodában a színes elemi szálakat el kellett különíteni a fehér fonalainktól, a színes belefonódások elkerüléséért. Gondot okoz ma is, hogyan tudnánk mihamarabb eleget tenni vevőink kívánságának. Ha van fonaluk az általuk elképzelt anyaghoz, két-három hét alatt elkészül a mintavég, de ha fonatni kell, akkor gyülekeznek a bajok. A fonodánkban, ahol így is sok keverékkel dolgozunk — poliészter-pamut, poliészter-viszkóz, pamutviszkóz — át kell állni és az éppen működő géplépcsőt „ki kell futtatni".

— Vevőink és piacaink megtartásához nem csupán *iparművészeink* állandóan megújuló fantáziájára van szükség, hanem mozgósítani kellett az egyszínű festésben szerzett rutinunkat is és áldozni munkaerőben nem bővelkedő szakmánk gépparkjának fejlesztésére — magyarázza a termelési főmérnök, és a számítógépes termelésszervezés falra függesztetett, de még nem „élő" jelzőtábláira mutat. „Ez még hátravan."

Az új gépek csendesek

De már megvalósult a nagyobb összeget, a 166 millió forintos hitelt is igénylő fejlesztés. Ahogy végigtekintjük a gyártási folyamat egyes állomásait, mindenhol feltűnik egy-egy okos gép: nemcsak az emberi erőt helyettesíti például a Trütschler-kártoló, az orsó nélküli BD-fonógép, az SZTB 216-os szövőgép — amely annyira csendes, hogy mellette beszélgetni is lehet, és amelyen már felesleges a régieken felfüggesztett tábla: „Vigyázat! Exporttermék!" —, hanem például a Samfor-gép a szövetek mérettartóságát és ezzel eladhatósági esélyeit is képes fokozni. Ezek láttán nemcsoda, hogy a vállalat az 1982. évi 72 milliós dollárexportját 1983-ban 90 milliós terv követte.

A rekonstrukció előtt csak csíkos anyagok készülhettek a régi kínai gépeken, most már a keresett, tarkánszőtteket is tudják gyártani. A fonoda új tisztítósort is kapott, így nemcsak a termelés mennyisége emelkedik, hanem javul a fonal minősége is. Bár a svédek csak szúrópróbaszerűen ellenőriznek, itt a gyárban *mindent átvizsgálnak*, mielőtt méretre vágnák a szövetet. Az anyagot továbbító gép egy kézmozdulatra megáll, visszaszalad, hogy az ellenőr bejelölhesse a hibát.

A rekonstrukció most már kisebb méretekben folytatódik tovább. Az udvaron málló vakolatú épületek néznek egymással farkasszemet: melyik sebhelyesebb; az irodaépület vagy az öltöző? Az utóbbi renoválásába fogtak, mert bár az okos gépek kevés kezelőt igényelnek, mégsem lehetnek meg ember nélkül.

Ennek eredménye, haszna ugyan nem mutatható majd ki közvetlenül az új termékeken, de ha már csökkent „a régi gépen új terméket" ellentmondás feszültsége, enyhüljön a „rossz körülmények között, jó minőséget" gyakorlat *feszültsége* is.

Szikora Katalin

HORIZONT

Változások a nyugat-európai pénzügyi rendszerben?

Várható a nyugat-európai pénzügyi rendszerbe, az EMS-be tartozó valuták árfolyamának kiigazítása, és ezen belül az NSZK-márka fel-, illetve a francia frank leértékelése — vélekednek nyugat-európai diplomáciai és pénzügyi körökben. Az EMS átrendezése körül már egy hete bizonytalanság uralkodik, akárcsak a közös piaci pénzügyminiszterek találkozója körül, amit korábbi jelentések szerint már vasárnap este, közvetlenül a francia helyhatósági választások második fordulója után meg kellett volna tartani.

Vasárnap este azonban az egyik legilletékesebb, *Jacques Delors* francia gazdasági és pénzügyminiszter cáfolta a pénzügyminiszterek találkozójával kapcsolatos híreszteléseket, és úgy nyilatkozott, hogy az EMS-en belüli feszültség a közösség olyan próbatétele, mint a brit költségvetési hozzájárulás ügye. Az Európai Gazdasági Közösség fordulópont előtt áll, a sorsdöntő pénzügyi kérdést szerinte a Brüsszelben március 21-én összeülő miniszteri tanács fogja megvitatni. Hírügynökségi jelentések emlékeztetnek rá, hogy a rendszer négy év óta működik és ezalatt hat ízben hajtották már végre árfolyam-kiigazításokat. Vagyis az EMS nem eléggé tudja céljának megfelelően korlátozni a közös piaci tagországok valutáinak egymással szembeni mozgását.

Delors egyidejűleg élesen támadta az NSZK-t, és arra hívta fel a figyelmet, hogy a nyugatnémet gazdaságnak alá kell vetnie magát az EMS szabályainak, azaz a kamatlábak csökkentésével kell valutájának megfelelő, a rendszer többi valutájához mérten alacsonyabb árfolyamot biztosítania.

Megújuló egyiptomi–izraeli kapcsolatok

Egyiptom és Izrael hétfőn tárgyalásokat kezdett Kairóban a kétoldalú kereskedelem felújításáról, amelyet Izrael tavaly nyári libanoni inváziója követően fagyasztottak be. A tárgyalások várhatóan csütörtökig tartanak.

A jelek szerint mérséklődött a feszültség a két ország között. Ennek első megnyilvánulása volt az az egyiptomi engedély, amely szerint Izrael részt vehet az idei kairói nemzetközi vásáron. Egyiptom tavaly megtiltotta, hogy Izrael kiállíthassa termékeit Kairóban, a mezőgazdasági gépek és felszerelések vásárán.

Musztafa Kamel Asz-Szaid egyiptomi gazdasági és külkereskedelmi miniszter nemrégiben kijelentette, hogy Egyiptom Izraelt megkülönböztetés nélküli bánásmódban részesíti.

A japánok az autógyártók élén

Az elmúlt évben csökkent Japán autógyártása, de még így is a szigetország vezette a világ legnagyobb autógyártóinak listáját, a második helyet az amerikai, a harmadik helyet pedig a nyugatnémet gyártók foglalták el. A The Japan Economic Journal adatai szerint a távol-keleti szigetországban tavaly 6,9 millió autót gyártottak, 1,3 százalékkal kevesebbet, mint a megelőző évben. Az USA autógyárainak szerelőszalagjairól alig több mint 5 millió autó gördült le, csaknem 19 százalékkal kevesebb, mint tavalyelőtt. Az NSZK-ban az elmúlt évben 3,7 millió autót gyártottak.

Tűnődés

Az értekezletek értékéről

ÉRDEKESNEK ÍGÉRKEZŐ értekezlet közepére csöppentem a minap. Eredetileg ugyan más okból kerestem fel a tanács elnökét, de amikor kiderült, hogy rövidre kell fogni beszélgetésünket, mert egy fontos tanácskozásra igyekszik, magam is vele tartottam.

A tisztségviselők már az asztalnál ültek, a hivatalosak azonban csak *gyéren szállingóztak* a terembe. Hovatovább kezdett kínossá válni a hosszú várakozás. Az elnök egyre türelemetlenebb lett, oda-odahajolt szomszédaihoz, nyilván a távolmaradások okát firtatta. Sűrű fejcsóválása arról árulkodott, hogy azok sem tudtak neki kellő felvilágosítást adni. Aztán az elnök felpattant helyéről, *megragadta a beszámolót és szikrázó szemekkel* olvasni kezdte. Mi tagadás, ebben a légkörben még én, az idegen is *feszélyezve* éreztem magam.

Talán nem is elsősorban az előttem lejátszódó incidens miatt, hanem, mert akarva-akaratlan *hasonló esetek* sora villant fel bennem, amelyeknek korábban szem- és fültanúja voltam, vagy itt-ott hallottam róluk, s ahogy múltak a percek, ezek az emlékmorzsák szerfelett elgondolkodtató, egységes egésszé álltak össze. Végső soron pedig egy olyan *hivatali jelenséggé*, amelyről csak ritkán és futólag esik szó, jóllehet, következményei előbb-utóbb alááshatják a tanács munkáját.

A KÖZÖNYRE, a közönbösségre gondolok, amely ugyan nem kizárólag a közalkalmazottak sajátja, de az állandó reflektorfényben álló munkahely, amelyhez hivatásuk köti őket, nagyobb súlyt ad a legcsekélyebb visszásságnak is. Az ügyfél — érthetően — rendszerint csak a *saját szemszögéből* mérlegeli az állami vezetők és tisztviselők viselkedését, cselekvőkészségét, s főleg annak alapján, hogy ügyét *mennyi idő alatt és milyen eredménnyel* intézte el a hatóság. Pedig legalább ennyire fontos az a „technológiai folyamat", ami a hivatali munka keretei közt nap-nap után lezajlik, hiszen éppen ennek az *elv- és szakszerűsége, olajozottsága* teszi lehetővé a tanácsi feladatok közmegelégedésre szolgáló ellátását. S nemcsak az ügyintézésben, hanem minden területen, ami a szervezet hatás- és jogkörébe tartozik.

Az állampolgárnak persze, nem kell feltétlenül ismernie, milyen elvek és paragrafusok alapján intézik ügyeit, ámbár, ha *többet tudna* róluk, sok kellemetlenségtől kímélhetné meg magát. A tanács vezetőinek és dolgozóinak azonban *alapvető kötelességük, hogy mindezzel teljes mértékben tisztában* legyenek, sőt azokkal a változásokkal is, amelyek a tanácsok szervezetében, működésében és hatáskörében időnként bekövetkeznek, s részben vagy egészben módosítják a szakigazgatás tevékenységét. Gondoljunk csak az új eljárási törvényre, a kisvállalkozások bevezetésére és a budapesti kerületi tanácsok osztályainak az összevonására.

KÜLÖNÖSEN ilyenkor van nagy szükség a hivatali — vezetői és apparátusi — értekezletekre, amelyek jó alkalmat teremtenek *a belső tájékoztatásra*, az új feladatok részletes megvitatására, és néha még az esetleg „felborzolt" kedélyek lecsillapítására is. Egyesek talán kétkedéssel fogadják ezt a megállapítást, s talán van is okuk rá; ez azonban *nem azt jelenti, hogy az értekezlet a hivatali életnek immár idejétmúlt* módszere. Sokkal inkább arra figyelmeztet, hogy mielőbb *helyre kell állítani* ezeknek a szakmai fórumoknak a tekintélyét és megőrizni eredeti rendeltetését. Már utaltam a közömbösségre, ami az értekezletek lebecsülésének is egyik sajnálatos tényezője, *az indítékok* azonban — s ez sem hagyható figyelmen kívül — különböző előjelűek.

Sokakat esetleg a korábbi *kellemetlen tapasztalatok* tartanak vissza a megjelenéstől; azoknak a hirtelen „összekolompolt" megbeszéléseknek az emléke, amelyek *az idő elvesztegetésén, s a bosszúságon túl alig nyújtottak* egyebet. Az efféle „szervezés" elsősorban az illetékes tisztségviselők vagy szakigazgatási vezetők számlájára írható, mert szinte elképzelhetetlen, hogy — a példánkban szereplő esetre visszatérve — kellő körültekintéssel és megfelelő munkabeosztással *ne tudtak volna kedvezőbb időpontot* választani. Ám az is tarthatatlan állapot, hogy egy-egy kevésbé sikerült értekezlet után a következő alkalommal ugyancsak *felszólkik az önkényesen távolmaradók* száma!

Hogy ehhez senkinek sincs joga — legyen a tanácsnak bármilyen rendű vagy rangú dolgozója valaki —, az nem szorul magyarázatra. Ha néhol mégis előfordulnak ilyen esetek, ott az érdektelenségben nyilván *más okok is* közrejátszanak. Úgy tűnik, mintha egy idő óta *fásultabban, gépiesebben* haladna a munka az irodákban, s oly feszült légkör közepette, ami egyetlen gyufaszáltól könnyen lángra lobbanhat. Márpedig „tűveszélyes" helyzet naponta többször is adódik a munkahelyen, amelyek általában hivatali jellegűek, de mélyükön a sokasodó családi gondok is fellelhetők olykor. Igaz, *ez sem adhat felmentést* a mulasztás alól, másfelől azonban *ebből is* levonható néhány tanulság a szervezésre, vagy az emberi tényezők mérlegelésére vonatkozóan.

Az értekezletek összehívása semmiképp se történjék *ötletszerűen*, hanem csak alapos megfontolás és előkészítés után; mégpedig olyan témakörökben és akkora figyelmességgel a meghívottak iránt, amiből azok azonnal megérzik: *valóban időszerű, munkájukat új elemekkel gazdagító* témakörök kerülnek majd napirendre. Tehát az ésszerűség s a folyamatos munka igénye egyben azt is megkívánja, hogy az apparátus tagjait *ne zavarják feleslegesen napi szolgálatuk közben*, és azt se higgye senki, hogy a szakértelem mai színvonalán az „igazgatás ábécéje" is minduntalan magyarázatra szorul. De amikor annyi az új jogszabály, irányelv és a szervezeti változás — vetik közbe gyakran ellenérvként. Nos, természetesen a központi és a területi szervekre is ugyanazok a normák vonatkoznak.

AZ OKOZATI összefüggéseket természetesen még hosszan sorolhatnám, de erre semmi szükség. Meggyőződésem, hogy ezekkel a tanácsok vezetői és dolgozói nálam sokkal jobban tisztában vannak, hiszen éppen ők őrlődnek leginkább a „technológiai folyamat" nemegyszer *kenetlen fogaskerekei* között. Akkor hát, miért nem képesek *úrrá lenni a szervezetlenségen*, az értekezletekkel szemben megnyilvánuló nagyfokú nemtörődömségen? Vagy talán ez nem is mindig rajtuk múlik?

Németh Géza

Merre tart a tanácsszervezet?

A helyi önállóság esélyei

Beszélgetés dr. Gál Zoltánnal, a Központi Bizottság alosztályvezetőjével

A magyar tanácsszervezet évek óta a folyamatos megújulás, a korszerűsítés, az egyszerűsítés időszakát éli. Óhatatlanul felvetődik a kérdés: meddig lehet „szüntelen mozgásban" a szervezet? Vagy ha mégis abban kell lennie, azt vajon mi indokolja? Milyen korábbi döntések befolyásolják a tanácsi munka előnyös változásait, illetve utólag mennyiben szolgálnak számunkra tanulsággal a kényszerű kitérők? Erről, valamint a tanácsszervezet előtt álló legfontosabb feladatokról beszélgettünk DR. GÁL ZOLTÁNNAL, a párt Központi Bizottságának alosztályvezetőjével.

— Kezdjük az utóbbi tíz-tizenöt év legjellemzőbb vonásainak megrajzolásával: ennek az időszaknak melyek a főbb ismérvei?

— Határvonalnak kétségkívül a Központi Bizottság és a Minisztertanács 1970 áprilisában tartott együttes ülésének állásfoglalását, és *az abban foglalt koncepcióra épülő III. tanácstörvény megalkotását* tekinthetjük. Ma már aligha kell részletezni, hogy miért. Azt azonban fontos leszögezni, hogy a tanácsi munka sem korábban, sem napjainkban, de a jövőben sem tehető mérlegre anélkül, hogy *hátterébe ne vetítenénk ki a társadalom mindenkori helyzetét, fejlődésének fő irányát*, s ezt figyelembe véve, ne tisztáznánk, hogy mit vár, mit várhat a társadalom a tanácsoktól, s viszont. Az említett időszakban olyan tanácstörvényre volt szükség, amelynek keretei között a szervezet és a tevékenység *összhangba kerülhetett a központilag akkor kirajzolt* társadalmi-fejlődés irányával. Egyszerűbben szólva, olyan „felállásra" volt szükség, amely *egyidejűleg biztosította a központi akarat érvényesülését és a helyi önállóságot*. A tanácsok helyének, szerepének meghatározására, a központi és a tanácsi szervek közötti munkamegosztásra vonatkozó elvek *egybeestek a társadalmi-gazdasági élet más területén zajló folyamatok* tendenciáival, vagyis a fő irányba hatottak. Az évek igazolták, hogy ez a megközelítés *helyesnek* bizonyult. Ha nem is ellentmondások és zökkenők nélkül, de olyan erőket szabadított fel és olyan kedvező folyamatokat keltett életre, amelyek *társadalmi-gazdasági életünk egészének szempontjából is nélkülözhetetlenné váltak, s azok ma is.*

Zászlólengetés helyett

— A tanácsszervezetet tehát önmagában, minden mástól elvonatkoztatva nem lehet vizsgálni — ez természetes. S az is, hogy a szocialista építés mindenkori állapotához és annak konkrét feladataihoz, céljaihoz kell mérnünk. De vajon ez fordítva is törvényszerű? Vagyis amennyiben például átmeneti gondokkal jár a társadalom fejlődése, a tanácsi munka „visszafogása" elkerülhetetlen?

— Az, hogy a tanácsoknak *követniük kell* a társadalmi mozgásokat, valóban közhelyszerű megállapításnak tűnik. De könnyebb ezt kijelenteni, mint a gyakorlatban megvalósítani. Ennek kapcsán hadd térjek vissza a bevezetőben feltett kérdésre: *meddig lehet szüntelen mozgásban a szervezet?* Úgy vélem, hogy éppen azért, mert a szervezetnek, a hatáskörök elrendeződésének, a munkastílusnak stb. követnie kell a változó körülményeket, *e tekintetben a jövőt illetően sem számíthatunk idillikusan kiegyensúlyozott helyzetre*, noha tudjuk, hogy mindennek megvannak a maga gondjai, problémái, de ezekre hivatkozva *kizárólag a stabilitás zászlaját lengetni* hiba volna. Ami pedig a „visszafogást" illeti, ha a 70-es évek elejének látványos, szinte minden ágazatot érintő beruházásaira, fejlesztéseire gondolunk, akkor ebben az értelemben — de *csakis ebben az értelemben!* — igennel kell válaszolnom a kérdésre, legalábbis, ami a jelent és közeljövőt illeti. Az is biztos, hogy ilyen helyzetben bizonyos *centralizációs „reflexek"* felerősödhetnek, és ehhez érveket sem nehéz találni. Úgy gondolom azonban, hogy a XII. kongresszus által megfogalmazott célok, a szocialista demokrácia további fejlesztése, a társadalom szocialista vonásainak elmélyítése, a lakosság életkörülményeinek javítása csak *a tanácsok felelős és öntevékény* részvétele — és ami ennek fontos feltétele —, *nagyobb önállósága révén* valósítható meg. Véleményem szerint, fejlődésünk jelenlegi időszakának jellemzői tehát a tanácsok és a tanácsi munka — ha lehet így mondani — *felértékelődésére, nem pedig visszafogására mutatnak.*

Előtérben: a város és a község

— Beszélgetésünk további részében maradjunk egyetlen — bár ezernyi más fogalmat is feltételező — kulcsszónál: önállóság. Mind a mai napig útkereső viták kereszttüzében vannak a községi és városi tanácsok. „Mihez van ma joga egy helyi testületnek; az elosztás jelenlegi rendszerében szinte mindenki, mindent diktál, előír nekünk, hogy beszélhetnénk itt önállóságról, a választott képviselet felelősségéről? . . . — kérdezik sokan.

— Az önállósággal, mint kulcsszóval, messzemenően egyetértek, ha hozzáteszünk egy másik fogalmat is: *a felelősséget*. Az állampolgárok lehetnek ugyan borsodiak, szabolcsiak, vagy éppen somogyiak, lakhatnak a Dunántúlon vagy az Alföldön, de mindenképpen *egy meghatározott településen* élnek; ha tehát azt várjuk, és kérjük tőlük, hogy egyre erőteljesebben vegyenek részt a település fejlesztésében, akkor ehhez *a feltételeket* is meg kell teremteni. Mindenekelőtt *a községi és városi tanácsok jogainak és lehetőségeinek* kiterjesztésével, ideértve *a finanszírozási* kérdéseket is. Csak így építhetünk ki kellő politikai és morális alapot ahhoz, hogy *a lakosság még jobban magáénak érezze*, s vallja lakóhelyének sorsát, annak alakításában *cselekvően* vegyen részt. A helyi tanácsok cselekvési lehetőségeinek szélesítése feltétele annak is, hogy *a települések érdekképviselete a megyei tanácsban igazán tartalmat* kapjon. S mivel a nagyobb önállóság révén a lakosság számára *közvetlenül érezhetővé* válik a testület, a tisztségviselők és az apparátus jó vagy rossz munkája, minden bizonnyal *erősödik érdeklődése és ezzel együtt ellenőrző, befolyásoló szerepe* a tanácsok iránt. Gondolom, ennek a politikai jelentőségét és hasznát felesleges bővebben magyarázni. A tanácsi munka fejlesztésének fő feladatát a közeljövőre nézve tehát a következőkben látom: a lehetőségekhez képest *minden akadályt hárítsunk el a községi és városi tanácsok súlyának, szerepének növelése elől*, és egyben minden feltételt biztosítsunk ahhoz, hogy városaink és falvaink tanácsai *az ott élő emberek sorsának még inkább tényleges és felelős gazdáivá* váljanak.

— Ebben az elképzelésben például a „kockázat" is benne foglaltatik?

— Természetesen! Mindenfajta önállóság — bizonyos szempontból nézve — *kockázatot* rejt magában. *Nem számolhatunk például azzal, hogy minden tanács mindenkor valamennyi ágazat céljainak megfelelő döntést fog hozni.* Ez egyébként most sincs így! Minden bizonnyal a jövőben is lesznek konfliktusok. Csakhogy társadalmi, politikai értelemben *sokkal többet kockáztatnánk azzal, ha nem bíznánk* a helyi tanácsok érettségében, és nem kísérelnénk szakítani a *„majd gondoskodom rólatok"* szemlélettel. Ugyanakkor nem véletlenül hangsúlyozom, hogy *az önállóság és a felelősség összetartozó* kategóriák. Mert az önállóság távolról sem egyirányú utca, *nemcsak a jogok, hanem a kötelesség és a felelősség* fogalma is hozzátartozik. Meggyőződésem egyébként, hogy a helyi tanácsok megfelelően tudnak majd élni jogaikkal, reálisan mérik fel a lehetőségeiket, még nyitottabbá válnak az állampolgárok iránt, törekvéseik összhangban lesznek az össztársadalmi célokkal. *Ma már vannak annyira érettek és felnőttek a testületek, hogy bízhatunk ebben.* Természetesen feszültségtűrő képességünket — de *a központi és megyei irányítás stílusát*, eszközrendszerét is — igazítani kell a helyi tanácsok bővülő szerepköréhez.

— Ez a jogos bizakodás azért még felvethet jó néhány kétséget. Például: hol tart a tanácsdemokrácia; mennyire élő gyakorlat a testületek meghatározó szerepe; mennyire felkészültek a tanácstagok? — és így tovább. Gondolom, az önállóságról és önkormányzatról ezek nélkül aligha szólhatunk.

— Nem hiszem, hogy ennek a beszélgetésnek a keretében mindenre választ lehet adni. Annál is inkább így van ez, mert a kérdés jó néhány oldala *eredőiben túlmutat a tanácsszervezeten.* Úgy gondolom, annyit bizton megállapíthatunk, hogy az elmúlt években sokkal *nyíltabb lett* a tanácsi munka, erősödtek a tanácsok tömegkapcsolatai. Az a tény, hogy az elmúlt években *kevesebb pénzből is jelentős társadalmi programok* valósultak meg, önmagában is bizonyíték. Ennek ellenére sok a feladat. A testületek rangjának növekedéséhez feltétlen hozzátartozik például *az apparátus és a testület kapcsolatának értő* elemzése. Néhány évvel ezelőtt azt mondtuk: a testület ne menjen részletekbe; *ruházzon át bizonyos hatásköröket*, hadd intézze azokat a végrehajtó bizottság, illetőleg az apparátus. Csakhogy most meg mintha *átestünk volna a ló másik oldalára*; az iménti törekvés olyannyira jól sikerült, hogy *a képviseleti szerv* — kis túlzással — úgy gyakorolja „hatáskörét", hogy azt átruházza *a végrehajtó* bizottságra. A másik örökzöld téma: aktívák-e, értenek-e a dolgukhoz a tanácstagok, nem sok-e a papír, amit kézhez kapnak? *Én sem a feladattól, sem a papírtól nem félteném annyira a tanácstagokat!* Persze, ha azt akarjuk, hogy ki-ki az esze, a szíve és az érdekei szerint döntsön, akkor *senki ne kísérelje meg „felülről" megmondani, hogy például hány oldalas legyen* az előterjesztés a községi tanácsoknál. Ne akarjon senki *helyettük* gondolkodni. Egyébként a tanácstagok, megítélésem szerint, *képesek megvívni* a képviselettel járó egyéni és közösségi harcukat a maguk módján és a felhatalmazásuk jogán. Társadalmi viszonyaink, közéletünk állapota ehhez biztosítja a megfelelő feltételeket.

Az önkormányzat sokszínű

— Végezetül maradjunk néhány gondolat erejéig az önkormányzatnál.

— Elég gyakran hallani tanácsi berkekben, *ha nincs pénz, nincs önkormányzat.* Meggyőződésem, hogy ezt nem lehet így megközelíteni. Miféle önkormányzat az, amelyik *csak beruházásban, csak építésben* érzi otthon magát és sokkal kevesebb figyelmet fordít a közéletre, ezen belül például az iskolai nevelés dolgaira, a kultúrára, a település szellemi életére és még sorolhatnám tovább. Ezeket a kötelezettségeket eddig sem lett volna szabad mellékesnek kezelni, a jövőben még kevésbé. Összegezve: *a tanácsi munka határozott és következetes fejlesztésének programja a párt különböző döntéseiben kialakult, a végrehajtás folyamatban van.* Az a feladat, hogy támaszkodva a tanácstagság és az apparátus tapasztalataira, véleményére, következetesen dolgozzunk a megvalósításon.

Beépített selejt

Intézkedési terv a minőség javítására – Magasabb árak, igényesebb megrendelők

A Minisztertanács a Gazdasági Bizottság tájékoztatója alapján, március 17-i ülésén tudomásul vette, hogy az építésügyi és városfejlesztési miniszter intézkedéseket dolgozott ki az építmények minőségének javítására.

Vitathatatlan: a minőségi hiba, a selejt az élet minden területén *pénzben kifejezhető károkat* okoz — mégsem tehető egyenlőségjel a viszonylag kis értékű és a több százezer forintba kerülő termék fogyatékosságai közé. Az építők terméke — legyen szó otthonról, üzemről, vagy közintézményről — *százezrekbe, milliókba* kerül, ezért sem azonos (mégha egyaránt bosszantó is), hogy a cipő ázik-e be, vagy a lakás. A statisztikai felmérések szerint az építmények *értékéhez képest csekély* a minőségi hibák okozta kár... de egymilliónak az 1 százaléka is tízezer. Ráadásul a visszaköszönő fogyatékosságok nem mindig fejezhetők ki forintban: a rosszul záródó ablak, a foltos tapéta, a felhólyagosodó padlóburkolat, a csöpögő radiátor olyan — *további károkat keltő* — selejt, amely okkal rontja a közérzetünket.

Szervezett feltételeket

Feltehetőleg az építmények növekvő ára is közrejátszik abban, hogy *az emberek kevésbé elnézőek* e hibák láttán. Ráadásul a kivitelezők jó ideig azt sugalmazták: *ha enyhülne* a rájuk nehezedő, már-már elviselhetetlen mennyiségi nyomás, *mód nyílna* a sorok rendezésére. Nos, a mennyiségi szemlélet mind inkább háttérbe szorul, az építőipar produktuma évről évre csökken — a remélt irányváltás mégis *döcögve* megy végbe. Tavaly a felmérések szerint 30 százalékkal *csökkent ugyan* az állami építőipar hibái miatt szükséges, utólagos javítások értéke (s hasonló megállapításra jutott a KSH is a lakásépítkezéseken végzett reprezentatív vizsgálatakor) — az építmények használói ezt *nemigen érzékelik*. Talán azért, mert a szakadt tapéta akkor is szakadt, ha történetesen három szoba közül az egyikben sértetlen?...

Közhelyszerű vélekedés: kevésbé volna a hiba, ha a maga területén mindenki jobban dolgozna. Önmagában igaz persze, ám *a jobb munka feltételeit szervezetten kell megteremteni* (márcsak azért is, mert az építési folyamatok egymástól elválaszthatatlanok). Miként a már említett, 30 százalékos javulás is mutatja: történt egy s más az előrelépés érdekében, de *mindez csupán a kezdet* lehet. Az építésügyi és városfejlesztési miniszternek az építmények minőségére kidolgozott intézkedéseiről *a közelmúltban tájékozódott a Gazdasági Bizottság*, majd a továbblépés miként jének programját az elmúlt héten, *e tájékoztató alapján vette tudomásul a Minisztertanács*. E fórumok érdeklődése is bizonyítja: az egészséges folyamatok gyorsítása *közügy*, amely megkülönböztetett figyelmet kíván.

— Az építés minősége elsődlegesen szabályozási kérdés — véli *dr. Massányi Tibor*, az ÉVM fejlesztési főosztályának helyettes vezetője —; ám a szabályozásra *nemcsak műszaki értelemben* van szükség. A gazdasági környezetet, így a vállalatok gazdálkodását, a szabályozni kell, hogy az építés egész folyamatát megfelelő mederbe terelhessük. Az építőipar mai fejlettségi színvonala megfelel a magyar ipar fejlettségének, de *fel kell számolni azt az ellenérdekeltséget*, amely az alacsony technikai szintet részesítette előnyben. Ma még az anyagokkal és a szerkezetekkel szemben támasztott követelmények is *alacsonyabbak*, mint indokolt lenne, s ezen módosíthatunk. Példaként hadd említsem meg: a tetőszigetelés alkalmassági ideje *mindössze öt év*, jóllehet a régi módszerek *akár ötven esztendeig is* megakadályozták a beázást... A mennyiségi nyomás évtizedeiben nemcsak a fegyelem lazult meg, hanem a követelményrendszer is: *lejjebb szállt a mérce*.

A ma pallérjai

A főosztályvezető-helyettes táblázatot mutat, amely a minőségi hibák *okait* taglalja. Gyakoriságukat tekintve a hibák 30—35 százalékban műszaki tervezési, 40—45 százalékban anyag- és szerkezetgyártási, hozzávetőleg 60 százalékban pedig

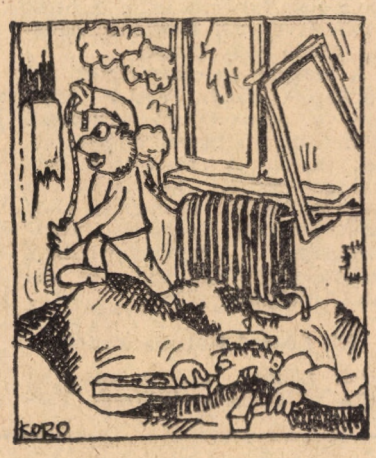

építőipari kivitelezési okokra vezethetők vissza. A részletezés igencsak szerteágazó: az építésfizikai jellemzők nem megfelelő ismerete csakúgy hibaforrás lehet, mint a kialakulatlan vállalati minőségellenőrzési rendszer, vagy a hiányos szakmai képzettség.

— A minőséget tervezni lehet, sőt: *tervezni kell*, ám ehhez *nem nélkülözhetők* a jól képzett minőségellenőrző szakemberek. Egykor a pallér önmagában alkalmas volt a minőség ellenőrzésére, napjaink „pallérjai", a művezetők viszont nem mindig képesek erre. Ha jó szakemberek, akkor számítani lehet rájuk... *de nem biztos, hogy a legjobb szakemberekből lesznek a művezetők*. Ennek anyagi, de hatáskőri okai is vannak: a művezetőnek *csekély* a rangja, még akkor is, ha megannyi tanfolyamot elvégzett.

— Ha egymagában a művezető kevés, kik segítsék az ellenőrzéskor?

— Az új anyagok és eljárások ismerete manapság feltétlenül *magas felkészültséget* kíván, ezért a vállalatok feladata, hogy *megfelelő minőségellenőrzési* rendszert alakítsanak ki. Ám még az ÉVM felügyelete alá tartozó vállalatok egy részének sincs — vagy *csupán papíron* létezik — ilyen szervezete. Nem felduzzasztott ellenőr-gárdára gondolok: olykor csak egy-két szakemberre és kellően felszerelt laboratóriumra van szükség. Ma az egyik legfontosabb teendő ennek megteremtése, jóllehet a minőségellenőrzésnek nem az egyedüli útja. Az iparilag legfejlettebb országokban is gond van az építmények minőségével, ezért a tőkés vállalkozók többsége *nem elégszik meg a saját ellenőrző részlegével*. Különféle, a vállalatoktól független minőségellenőrző intézetek létesültek, az NSZK-ban például az összes ablakgyártó-üzem hívott életre egy ilyen intézetet. A gyártók igénylik, hogy olyan minőségellenőrző szakemberek járják a gyárakat, akik *tanúsítványt* adnak. E papír, vagy pecsét a forgalomba hozatalnál sokat nyom a latba, afféle Kiváló Áruk Fóruma minősítéssel egyenértékű. *Hasonló megoldás kellene* itthon is.

— Az ÉVM-nek van ilyen szervezete, miként neve is jelzi: az Építésügyi Minőségellenőrző Intézet...

— Az ÉMI, ahogy mondotta, az ÉVM szervezete, tehát *a minisztérium megbízásából* ellenőrzi a minőséget, végez építésfelügyeletet, vagy vállalkozik szakértői munkára. Feladata olyannyira szerteágazó, hogy *önmagában képtelen volna* a vállalati munkák rendszeres ellenőrzésére. De nem is lenne célszerű, hogy egy, *a vállalatokat hatóságilag felügyelő* intézet minősítse a termékeket. A vállalatoknak *egyenrangú partnerre* van szükségük, akiben megbíznak.

— Új szervezetek kellenek tehát?

— *Nem*. Az ÉMI-n kívül ott az Építéstudományi Intézet, a Szilikátipari Központ Kutató Intézet, de az egyetemek és a főiskolák jól felszerelt tanszékei is vállalkozhatnak e minőségellenőrző feladatra. A lehetőségek *adottak* tehát, csak nem élünk velük.

Vidéken egyszerűbb

— A minőségi hibákkal kapcsolatos viták nem egyszer a bíróságokon folytatódnak, s e perek több mint felének a budapesti lakásépítésben részt vevő vállalatok a szereplői. Az egyedi intézkedések hozhatnak ugyan részeredményeket, de nyilvánvaló: átfogóbb döntések kellenének.

— A lakásépítés minőségi színvonalának javításáért, kiváltképp Budapesten meg kell teremteni a kivitelezés *ütemességének* a feltételeit. Ehhez viszont a mostaninál hatékonyabb szabályozást kíván a beruházó, a tervező és a kivitelező *munkamegosztása*, az érdekeltségi, a felelősségi, a szervezési és a szerződési rendszerük. A minőségi előrelépést is segíti a verseny, a vállalkozás, az építőipari ár- és jövedelemszabályozási rendszer fejlesztése. Az ÉVM és a Fővárosi Tanács az év elején megegyezett, hogy *megteremtik* az ütemes munka feltételeit. Ez azért is fontos, mert a megyék példája azt igazolja: *ahol szorosabb a partneri kapcsolat, közelebb van egymáshoz a megrendelő és a kivitelező, ott kevesebb a minőségi hiba is.*

Az ÉVM intézkedési tervének hatására terjednek a *fővállalkozások* — az Alba Regia, a DÉLÉP (vagyis a Fejér és a Csongrád megyei), valamint a Hajdú és a Veszprém megyei állami építőipari vállalat működési körzetét *kiterjesztette*, s fővállalkozásban hoz tető alá új otthonokat, kommunális és ipari létesítményeket. A minisztérium — a Magyar Kereskedelmi Kamarával és a pénzintézetekkel karöltve — *a versenytárgyalások* elterjesztésére törekszik, a közvetlen piaci lakásértékesítési formák mellett van, s azt szorgalmazza, hogy minél kevesebb vállalat legyen *monopolhelyzetben*.

Látszólag közvetett intézkedések csupán, ám ha a kivitelezők és a háttériparhoz tartozó anyagszállítók *érdekeltebbé* válnak a feladat elnyerésekor, aligha kétséges: *a minőségi előrelépés sem marad el*. A selejt ugyanis — ismét közhelyszerű igazság — a termelőnek és a felhasználónak egyaránt kidobott pénz.

Földes Tamás

Egy hét a világgazdaságban

Az export gyümölcsei

Míg a tőkés világgazdaság egésze elsősorban az Egyesült Államoktól várja a régen áhított konjunktúra kezdő lökéseit, a közös piaci tagállamok az NSZK gazdaságát tekintik a fellendülés barométerének. A nyugatnémet gazdaság maga is megsínylette a válságot, a recesszió hullámverései azonban valamelyest *gyengébbek* voltak, mint a többi fejlett tőkés állam esetében. A nemzetgazdasági „immunitása" a válsággal szemben viszonylag erősnek bizonyult, bár a magas munkanélküliség — az állástalanok száma meghaladja a kétmilliót — még hosszú ideig az első számú gondja marad az országnak. A *Bundesbank* múlt héten közzétett jelentése a fizetési mérleg alakulásáról azt mutatja, hogy mind több a kedvező jel a gazdasági tevékenységben. Ez pedig nem lehet közömbös azon államok számára sem, amelyek külkereskedelmében az NSZK jelentős helyet foglal el.

Konjunktúraélénkítés

A bankjelentés szerint az NSZK folyó fizetési mérlege 8,1 milliárd márka *többlettel* zárta a tavalyi esztendőt, ami azért is figyelemre méltó, mert 1981-ben a mérleg még csaknem 15 milliárd márka *deficitet* mutatott. A rövid idő alatt bekövetkezett irányváltás mindenekelőtt a külkereskedelemnek köszönhető, amely egy sikeres exportoffenzíva eredményeként 1982-ben 51 milliárd márkás többletet ért el. A kivitel erőteljes növekedése azonban nemcsak a fizetési mérleg helyzetére fejtett ki jótékony hatást, hanem egyúttal konjunktúraélénkítő is volt. A pótlólagos kereslet ugyanis ösztönzi a beruházásokat, növeli a kapacitások kihasználtságát. A tavalyi eredmények alapján megállapítható, hogy a nyugatnémet gazdaságnak nem a belső, hanem *a külső kereslet* fokozódása adott lökést. Persze a külpiaci kereslet nem önmagától növekedett meg, ne felejtsük el, tavaly még az egész világgazdaság a válság mélypontján volt. Ennek ellenére siker koronázta a nyugatnémet exporterőfeszítéseket.

Az elmúlt héten *nagyfokú idegesség* volt tapasztalható a nyugat-európai valutapiacokon. Zavarok támadtak a nyugat-európai pénzügyi rendszer — angol rövidítése EMS — működésében, mert az egyes valuták árfolyamának mozgása túlságosan szélsőségessé vált. *Az egész hét folyamán a „levegőben lógott" a francia frank leértékelése, valamint a nyugatnémet márka felértékelése.* Minden jel arra mutatott, hogy a négy éve működő valutaárfolyam-rendszert *hetedszer is* módosítani kell, s így a közös piaci államok valutáris integrációjának megvalósulása további késedelmet szenved. Párizs számára a leértékelés nemcsak gazdasági, hanem presztízs okoból is elkerülendő volt, de a frank megrendült helyzete nem mutat sok megértést a kényelmetlenségek iránt. A nyugatnémet gazdaságnak sem jelent a mostani időszakban örömöt a márka árfolyamának felértékelése, hiszen ez valamelyest fékezi a kibontakozó fellendülés egyik hajtóerejének tekintett export növekedését, ráadásul ösztönözi az importot is. Az úgynevezett középárfolyamok módosítása a rendszeren belül azonban nem óhaj, hanem szigorú „játékszabályok" kérdése. A nyugatnémet kormány — elkerülendő a most nem kívánatos felértékelést — a kamatcsökkentéssel mestersége sen gyengítette valutáját, s ehhez a lépéshez azonnal csatlakozott az NSZK-gazdasághoz ezer szállal kötődő *Ausztria* és *Svájc* is. A kamatakció nemcsak a jelenlegi EMS-árfolyamok megmentését célozta, hanem egyúttal *olcsóbbá tette a hiteleket is*, s így serkentően hat a beruházási kedvre is.

Árlavina?

A gazdasági szakembereket az olajár csökkentéséről szóló hétfői bejelentés után elsősorban az foglalkoztatta világszerte, mennyire ígérkezik tartósnak a hordónként 29 dolláros olajár. Szinte egyöntetűen az a vélemény alakult ki, hogy az OPEC nem tudja hosszú ideig tartani az árakat, hamarosan *újabb áremelésre* kerül sor. A megállapodás tartósságában azért nem lehet bízni, mert a jelenlegi igény, lanyha kereslet mellett a kőolajkartell tagországainak igen nagy önfegyelmet kell tanúsítaniuk a kvóták betartásában, ez a magatartás pedig nem volt jellemző az elmúlt egy esztendő során a tagok egynémelyikére. Ráadásul a szervezeten kívüli tőkés olajexportőrök — Nagy-Britannia, Norvégia, Mexikó — is szeretnének minél nagyobb részt elhódítani az OPEC-piacból, s rájuk nem vonatkozik semmiféle piaci megállapodás. Tovább rontja a megállapodás fennmaradásának esélyeit a brit olaj árának küszöbön álló újabb csökkentése, amely csak tovább görgetheti az árlavinát.

Az OPEC-egyezség törékenységét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy Irán pénteken bejelentette: nem tartja magára nézve kötelezőnek a hosszas viták után kialkudott új árakat és a termelési „fejadagokat". Ma még nehéz megítélni a teheráni nyilatkozat komolyságát, illetve következményeit, de az irányzat olajpiaci szakértők véleménye szerint egyértelmű: akár fennmarad az OPEC — Iránnal, vagy nélküle — akár nem, hamarosan egy hordó olaj 25 dollár körüli árba fog kerülni. Ha a kereslet számottevően megélénkül az árháború elkerülhető, belátható időn belül azonban nem valószínű a vásárlási kedv élénkülése.

Biztosra vehető, hogy az árcsökkenés révén évi 30 milliárd dollár bevételtől első OPEC csökkenteni fogja a fejlődő országoknak nyújtott anyagi támogatását. Ennek előjeleként javasolta a szervezet fejlesztési és kölcsönalapjának igazgatója a fejlett tőkés államoknak, hogy azok az alacsonyabb olajárakból származó megtakarításaik egytizedét fordítsák az olajjal nem rendelkező fejlődő országok megsegítésére.

Gonda György — Szentgáli Péter

Az MNB közleménye

A nyugat-európai (EMS) valuták árfolyam-átrendezése miatt a Magyar Nemzeti Bank által jegyzett hivatalos devizaárfolyamok, valamint a valutaárfolyamok átmenetileg — a közeli napok várható további értesítésig — változatlanul az 1983. március 15-i közlésnek megfelelően érvényesek.

KGST vegyipari tanácskozás

A KGST vegyipari állandó bizottsága hétfőn Prágában háromnapos ülést kezdett. A tanácskozáson részt vesz a KGST-tagországok, valamint Jugoszlávia küldöttsége. A delegációkat szakminiszterek, vagy miniszterhelyettesek vezetik.

A bizottság értékeli, hogy miként valósultak meg a KGST komplex programjából és a hosszú távú együttműködési célprogramokból a vegyiparra háruló intézkedések. A testület tagjai ezenkívül foglalkoznak majd az elektrotechnikai ipar vegyianyag-ellátásának feladataival.

Tudományos diákköri konferencia

Forradalmi örökség, alkotómunka

Hétfőn a Budapesti Műszaki Egyetemen megkezdődött az országos tudományos diákköri konferencia. Az április 8-ig tartó tanácskozássorozatnak 12 budapesti és vidéki felsőoktatási intézmény ad otthont. A 12 szekcióban 1800 dolgozatot mutatnak be a legkiválóbb tudományos diákköri munkát végzett egyetemi és főiskolai hallgatók.

Az országos megnyitóünnepség részvevőit *Polinszky Károly* rektor köszöntötte, kiemelve, hogy az ezekben a hetekben zajló forradalmi ifjúsági napok eseményeihez szorosan kapcsolódnak az olyan rendezvények, amelyek méltóképpen igazolják a fiatalok helytállását a munkában és a tanulásban. Ilyen alkalom a felsőoktatási intézmények hallgatóinak e programsorozata is, amelynek szellemében egymásra talál a forradalmi örökség ápolása és a ma feladatainak tudatos vállalása.

Korcsog András művelődési minisztériumi államtitkár az országos tanácskozássorozat megnyitó beszédében hangsúlyozta: a tudományos diákköri mozgalom csaknem 3 évtizedes történetére visszatekintve megállapítható, hogy azt a folyamatos megújulás jellemzi. A mozgalomban részt vevők mindig arra törekedtek, hogy keressék a tartalmi és szervezeti fejlődés útjait, megoldásait. A legutóbbi két konferencia tapasztalatai azonban arra figyelmeztettek — mondotta —, hogy az intézményi rendezvények jelentősége háttérbe szorult, míg az országos tanácskozások esetenként túlméretezetté váltak.

Szandtner Iván, a KISZ központi bizottságának titkára beszédében felhívta a figyelmet arra a szerepre, amelyet a tudományos diákkörök a felsőoktatás szükségszerű reformjában betölthetnek.

Az ünnepséget követően munkához láttak a tanácskozás részvevői: először a műszaki tudományokkal foglalkozó egyetemek és főiskolák hallgatói. *Köteles Zoltán* ipari miniszterhelyettes bevezető előadása után hétfőn és kedden 28 szekcióban több mint 300 előadást hallgatnak és vitatnak meg a széles szakmai közvélemény elé tárva legújabb kutatási eredményeiket.

Ünnepségek az évfordulón

(Folytatás az 1. oldalról)

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége és úttörőtörténeti bizottsága a Tanácsköztársaság kikiáltásának és az 1919-es úttörőcsapatok megalakulásának évfordulóján emlékülést rendezett Budapesten. Az ülésre meghívták az egykori 19-es úttörőket.

A Városligetben — több helyszínen — a VI., a VII. és a XIV. kerületi KISZ-bizottság közösen szervezett egész napos programot a főváros ifjúságának. A Móra Könyvkiadó székházában a legfiatalabbak bábelőadáson vettek részt, és amatőr csoportok bemutatói, valamint bűvészek szórakoztatták őket.

A Fiatal Művészek Klubjában a középiskolák KISZ-vezetői és a kerületi iskolatitkárok diákfórumon találkoztak *Borbély Gáborral*, az MSZMP budapesti bizottságának titkárával és *Farkasinszky Lajossal*, a Fővárosi Tanács elnökhelyettesével. Itt elsősorban Budapest jelenéről és jövőjéről, s olyan, a diákokat különösen érdeklő-érintő kérdésekről beszélgettek-vitatkoztak, mint például az oktatás helyzete.

A KISZ Központi Művészegyüttesének székházában a kiváló úttörő- és KISZ-munkát végzett fiatalok vehettek át kitüntetéseket. Az ünnepséget követően az országos diáknapok művészcsoportjainak bemutatója, filmvetítés, teakóstoló és bál szerepelt a programban.

A VI. kerületben, a Népköztársaság útjai Keringő eszpresszóban megnyílt a közművelődési kávéház. Itt hét estén át neves fővárosi művészekkel, sportolókkal is beszélgethetnek a fiatalok.

A sport kedvelői a FIN-kupán versenghettek: a BVSC Szőnyi úti pályáján atlétikában, röplabda-, kézilabda- és kispályás futballmérkőzéseken, valamint a Tanácsköztársaság mérföldfutásban mérték össze erejüket több kerület középiskolainak tanulói.

A Tanácsköztársaság kikiáltásának 64. évfordulója alkalmából országszerte megemlékezéseket tartottak, koszorúkat helyeztek el az első magyar munkáshatalom emlékműveinél, a Tanácsköztársaság kimagasló vezetőinek, mártírjainak szobrainál, emléktábláinál. A tanácsköztársasági megemlékezéshez kapcsolódott a forradalmi ifjúsági napok számos vidéki rendezvénye is.

Nyíregyházán az évfordulón avatták fel Münnich Ferenc mellszobrát a róla elnevezett középiskolai kollégium udvarán. A bronzból készült képmás *Tóth Júlia* szobrászművész alkotása. A kaposvári fiatalok emléktúrát rendeztek a nádasdi erdőbe, a somogyi direktórium vezetőjének, Latinca Sándornak és harcostársainak mártírhalála helyén álló emlékműhöz. Emléktúrát vezettek a szolnoki fiatalok is a város határában levő tanácsköztársasági emlékműhöz, a kiskunhalasi középiskolások pedig a mártírok emlékművéhez indítottak stafétát. A Vas megyei Körmenden ebben az évben is megtartották a hagyományos március 21-i forradalmi szerenádot a megye legjobb középiskolás és szakmunkástanuló-kórusainak részvételével. Debrecenben a MÁV járműjavító üzem művelődési otthonában hétfőn ünnepi egységgyűlésen századdá alakult a Dienes László egészségügyi szakközép- és szakiskola ifjúgárdaszakasza. A Dolores Ibarruri nevét viselő ifjúgárdaegységnek a megalakulás alkalmából zászlót adományozott a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat debreceni gyára. A Somogy megyei Marcaliban egész napos ifjúsági programot rendeztek. Ezen a napon bonyolították le a Nekem szülőhazám vetélkedő járási-városi döntőjét, a Mechanikai Művek marcali gyáregységében az úttörők és a KISZ-esek idős kommunistákkal találkoztak, s az ifjúgárdisták menetdalversenyen vettek részt.

*

A Magyar Tanácsköztársaság megalakulásának 64. évfordulója alkalmából hétfőn a Pénzügyminisztériumban átadták az idei *Lengyel Gyula-emlékérmeket.*

A szocialista pénzügyek fejlesztése érdekében végzett és a pénzügyi irányítás korszerűsítésében kifejtett, eredményes munkájuk elismeréseként *Hetényi István* pénzügyminiszter a Tanácsköztársaság pénzügyi népbiztosáról elnevezett emlékérmet és oklevelet adományozott *Cserveny Vilmosnak*, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetőjének, *Gadó Ottónak*, az OT nyugalmazott elnökhelyettesének, pénzügyminiszteri tanácsadónak, *Ribling Ferencnek*, a Tolna megyei Tanács elnökhelyettesének és *Villányi Miklós* mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztériumi államtitkárnak.

Átadta megbízólevelét Kína új nagykövete

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke hétfőn fogadta *Ma Lie* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, a Kínai Népköztársaság új magyarországi nagykövetét, aki átadta megbízólevelét.

A megbízólevél átadásánál jelen volt *dr. Házi Vencel* külügyminiszter-helyettes.

*

A nagykövet 1923-ban született Liaoning tartományban. Egyetemi végzettséggel rendelkezik.

Az Államtanács Külügyi Hivatalának főtitkárhelyettese volt, majd a Kínai Népköztársaság moszkvai nagykövetsége tanácsosaként teljesített diplomáciai szolgálatot. Később, nagyköveti kinevezéséig a kínai külügyminisztérium tanulmányi intézetének vezetőjeként dolgozott.

A nagykövet nős. Idegennyelvismerete: orosz.

Nyers Rezső kitüntetése

Az Elnöki Tanács *Nyers Rezsőnek*, a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete tudományos tanácsadójának több évtizedes munkásmozgalmi és közéleti tevékenysége elismeréseként, 60. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság babérkoszorúval ékesített Zászlórendje kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke hétfőn adta át. Jelen volt *Aczél György* és *Havasi Ferenc*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára.

A nők közéleti szereplése

Hétfőn ülést tartott a Hazafias Népfront budapesti elnöksége. A testület összegezte a nők közéleti tevékenységét vizsgáló felmérés tapasztalatait, s ezenkívül a tanácskozáson ismertették a májusi béke- és barátsági hónap programját.

Szabó Piroska, a budapesti népfrontbizottság alelnöke elmondta: a főváros közéletében mind több nő vállal feladatot. Felismerték ugyanis, hogy korábban nem használták ki kellően lehetőségeiket, holott ők is felelősek azért, hogy a társadalmat érintő kérdésekben végül milyen döntések születnek. Alig akad fontosabb testület a fővárosban, amelyben ne lennének szép számban képviselve az asszonyok, lányok, ám elégedettségre még sincs ok. Továbbra is mindent el kell követni, hogy a nőket fokozottabban be lehessen vonni a közéletbe.

Villanyfény az aranybányában

A rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum a vasércbányászok társadalmi munkájával eredeti formájában állította helyre a Sátoraljaújhely szomszédságában levő *aranybányát*. Ennek több mint fél évtizede. Az Árpád-házi királyok idejében Szépbányának nevezett föld alatti bányatérség a nyári hónapokban a nagyközönség előtt is nyitva állt, tavaly már csaknem tízezren járták be folyosóit.

A középkori bányát — ahonnan utoljára a XII. században hoztak felszínre a nemesfémet — a kirándulók karbidlámpa fénye mellett nézhették meg. Most ugyancsak társadalmi munkában *bevezetik a villanyvilágítást*, ezzel megvédik a kőzeteket a láng okozta kormozódástól, szennyeződéstől, ugyanakkor teljes pompájában mutatják be a kőzetvonulatokat, a bennük még most is található aranyporszemcsékkel.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Losonczi Pál üdvözlő távirata

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke az ipari tulajdon oltalmára létesült párizsi Unios-egyezmény aláírásának 100. évfordulója alkalmából üdvözletet küldött *Árpád Bogsch-hoz*, a szellemi tulajdon világszervezetének főigazgatójához.

A párizsi Unios-egyezmény többoldalú, nemzetközi egyezmény, amely a találmányok, védjegyek, ipari minták és földrajzi nevek védelmének biztosításával kölcsönösen előnyös feltételeket teremt a tudományos-műszaki eredmények oltalmához külföldön. Hazánk 1909 óta tagja az egyezménynek.

Magyar—szovjet szakszervezeti tárgyalások

A szocialista országok szakszervezeti központjai vezetőinek az elmúlt hét végén lezajlott tanácskozását követően, hétfőn hivatalos kétoldalú tárgyalások kezdődtek a Szakszervezetek Országos Tanácsa és a Szovjet Szakszervezetek Központi Tanácsa küldöttsége között.

A magyar szakszervezetek küldöttségét *Gáspár Sándor* főtitkár, a szovjet szakszervezetek küldöttségét *Sztyepan Salajev* elnök vezeti. A testvéri szovjet szakszervezetek képviselői a megbeszéléseken túlmenően látogatást tesznek ipari és mezőgazdasági létesítményekben, szakszervezeti kulturális és oktatási intézményekben.

Pál Lénárd Kubába utazott

Pál Lénárd akadémikus, az MTA főtitkára — *Wilfredo Torres Yribar-nak*, a Kubai Tudományos Akadémia elnökének meghívására — vasárnap Kubába utazott. A látogatáskor értékelik a két akadémia közötti tudományos együttműködést és meghatározzák vele kapcsolatban a további feladatokat. Ez alkalommal új egyezményt írnak alá a két ország akadémiájának tudományos együttműködéséről.

Szakali József köszöntése

Szakali Józsefet, az MSZMP Központi Bizottságának tagját, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökét, a munkásmozgalom régi harcosát pártfunkcionáriusi tagságának 40. évfordulója alkalmából hétfőn *Korom Mihály*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára köszöntötte, és átadta a Központi Bizottság emléklapját.

A köszöntésen jelen volt *Ballai László*, a KB osztályvezetője.

Révai Ernőné kitüntetése

Révai Ernőnének, az MSZMP budapesti bizottsága nyugdíjas osztályvezetőjének, a budapesti pártbizottság társadalmi munkatársának, több évtizeden keresztül végzett kiemelkedő mozgalmi munkája elismeréséül, 70. születésnapja alkalmából az Elnöki Tanács a Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta. A kitüntetést *Maróthy László*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, budapesti bizottságának első titkára hétfőn adta át.

Az élő Marx

Konferenciák, tanulmánykötet

Tudományos ülést tartottak hétfőn a debreceni akadémiai bizottság székházában. Az ülésen *dr. Kónya István* egyetemi tanár, a Kossuth Lajos Tudományegyetem marxizmus—leninizmus tanszékcsoportjának vezetője méltatta Marx életét és munkásságát.

A Marx-évforduló alkalmából tudományos szimpoziont rendeznek március 24-én, csütörtökön 15 órától az NDK Kulturális és Tájékoztató Központban.

Az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézete és a kulturális centrum közös rendezvényének részvevői *Huszár Istvánnak*, a Társadalomtudományi Intézet főigazgatójának vezetésével áttekintik Marxnak a művészettel és az irodalommal kapcsolatos elméleti munkásságát. A tudományos tanácskozáson előadást tart *Hans Koch*, a Német Szocialista Egységpárt KB Társadalomtudományi Akadémiája Marxista—Leninista Kultúrelméleti és Esztétikai Intézetének igazgatója.

*

Meddig terjedhet egy filozófiai tanítás hatása? A jövő milyen távlatait foghatja át egy eszme? A Kossuth Könyvkiadónál a napokban megjelent tanulmánykötet szerzői azt bizonyítják, hogy amíg a marxizmus a változó körülmények között is megőrzi ösztönző erejét, amíg az új problémák újféle megoldásait keresők számára mintát, mércét, módszert kínál, addig a marxi gondolat élő, ható, valós.

Az Élő Marx című tanulmánykötet kézirata a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetének műhelyében készült.

Nyíregyháza

Megtiltották a munkavégzést a balesetveszélyes laboratóriumban

Élet- és balesetveszélyessége miatt a Szakszervezetek Szabolcs-Szatmár megyei Tanácsának munkavédelmi felügyelője hétfőtől felfüggesztette a Fogtechnikai Vállalat 2-es számú, nyíregyházi laboratóriumának tevékenységét. A vizsgálatok egyértelmű tapasztalatai szerint ugyanis az alig 180 négyzetméter alapterületű laboratórium gépei között most már 58-an dolgoztak s mindez lehetetlenné teszi a legelemibb baleset- és munkavédelmi előírások betartását.

Ráadásul az állandó balesetveszélyben tevékenykedő szakembereknek egyre nagyobb feladatoknak kellett volna eleget tenniük. A munkavégzést megtiltó döntés mindaddig érvényben marad, amíg a vállalat nem szavatolja a munka, illetve az ott dolgozók biztonságát. A laboratórium dolgozói addig Debrecenben, a hajdúsági társvállalat üzemében tevékenykednek. A szállításokról természetesen a vállalat gondoskodik. Egyidejűleg megbeszélések kezdődtek Nyíregyházán új laboratórium építéséről. Ez, várhatóan már 1984 második felében elkészül.

Építettük 1982-ben

Építettük '82-ben címmel szerdán kiállítás nyílt a Budapesti Nemzetközi Vásárváros 17-es pavilonjában, az állandó építésügyi bemutató területén. Az immár kilencedik alkalommal megrendezett seregszemlén csaknem félszáz építőipari vállalat munkájával tavaly elkészült 120 új, illetve felújított létesítményt mutatnak be az érdeklődőknek fotók, makettek, rajzok segítségével.

Kenneth Dam nyilatkozata

A fellendülés hatásai

Kenneth Dam, az Egyesült Államok külügyminiszterének első helyettese, aki rövid hivatalos látogatást tett Magyarországon, elutazása előtt nyilatkozatot adott megbeszéléseiről az MTI munkatársának.

— Budapesti látogatásom alkalmával *Nagy János* külügyi államtitkárral, *Marjai József* miniszterelnök-helyettessel és *Puja Frigyes* külügyminiszterrel megvitattuk a két országot érintő kérdések széles körét, szó esett a leszerelésről, s a megbeszéléseket rendkívül hasznosnak, értékesnek tartom. Sikerült átfogó képet kapnom a magyar gazdaság helyzetéről, törekvéseiről, s ez ahhoz is segítséget nyújt, hogy ne csupán washingtoni hivatalomból nyerjek benyomásokat a kelet—nyugati kapcsolatokról.

— Tekintettel az idő rövidségére, elsősorban a perspektívákról ejtettünk szót, de a beszélgetések témája volt — egyebek között — az is, hogy milyen *Magyarország kapcsolata a különböző nemzetközi szervezetekkel*, így például a GATT-tal és a Nemzetközi Valutaalappal.

— Úgy gondolom, hogy az országaink közötti kontaktusok igen jók, nehézség nélkül fejlődnek, *a további előrelépésre* különösen a *kereskedelemben és a gazdaság egyéb területein látok lehetőséget*. Az Egyesült Államok gazdaságában tapasztalható élénkülés várhatóan Európára is kihat, s pozitívan befolyásolhatja a magyar—amerikai kapcsolatokat is. A világgazdaságban történő kedvező változás — amelynek bekövetkeztére számos jel utal — enyhíthet a jelenlegi helyzetből adódó általános gondokon, *s a fellendülés eredményeiből a magyar gazdaság is részesülhet.*

— Végezetül hadd mondjam el, hogy — mivel magam is közgazdaságtant tanítottam a chicagói egyetemen — *érdeklődéssel figyelem a magyar gazdaság berendezkedését, az önök gazdasági reformját*, s ezekről a kérdésekről hasznos tapasztalatokat szerezhettem budapesti látogatásom alkalmával — fejezte be az MTI-nek adott nyilatkozatát Kenneth Dam.

Egy hét a világgazdaságban

Élező agrárviszály

A világgazdasági fejtegetések gyakran említik, hogy a nemzetközi kereskedelemnek *két* olyan árucsoportja van, amely komoly zavarokat képes előidézni az államok viszonyában. Az egyik a *koolaj*, amely az elmúlt tíz esztendő során az OPEC árpolitikája révén jócskán „megkeverte" a világgazdaságot, az importőrök szempontjából jelenleg azonban nyugodtnak tekinthető a piac. A másik „kényes" termékkör *az élelmiszer*, amely újabban — a felhalmozódott nagy készletek miatt — egyre több vihart kavar Nyugat-Európa és az Egyesült Államok között.

A múlt héten is *folytatódtak* azok az erőfeszítések, amelyek a két nagy élelmiszer-termelő között kialakulóban levő kereskedelmi háború megakadályozására irányulnak. A hatalmas raktárkészletekkel rendelkező és értékesítési nehézségekkel küszködő USA a Közös Piac mezőgazdasági politikáját teszi felelőssé élelmiszer-exportja növekedési ütemének megtöréséért. A Tízek agrárrendtartása értelmében a belső mezőgazdasági árak *jóval magasabbak*, mint a világpiaci ár, ezért a közös piaci agrártermelők a világpiaci — tehát *alacsonyabb áron történő kivitel* esetén a brüsszeli kasszából megkapják a két ár különbözetét. Washington azzal vádolja Brüsszelt, hogy a szubvencionált közös piaci agrárexport *elhódítja* a hagyományosan amerikai értékesítési piacokat, s az USA-beli farmerek ezért kénytelenek egyre növekvő veszteségeket elkönyvelni.

A nyugat-európai gazdasági integráció már a tavaly őszi GATT-konferencián az USA értésére adta, hogy *nem hajlandó változtatni mezőgazdasági politikáján*, s különben is a Tízek agrárkülkereskedelme 30 milliárd dollár deficitet mutat. (Az USA részesedése a világ mezőgazdasági kivitelében 20 százalék, a Közös Piacé 14, az elmúlt öt évben a Tízek agrárexportja több mint kétszeresére növekedett.) Az amerikai farmerek 7300 dollár támogatást kapnak. A kölcsönös vádaskodást konkrét lépések követték. Az Egyesült Államok egymillió tonna lisztet adott el Egyiptomnak igen kedvezményes áron, *kiszorítva* ezzel e fontos piacról a nyugat-európai exportőröket. A washingtoni mezőgazdasági minisztérium az elmúlt hetekben *több országnak tett ajánlatot kedvezményes búza-, kukorica-, szója- és rizseladásra*. Ez az akció a közös piaci agrárkivitel versenyképességének csökkentését, a piacok egy részének elhódítását, s nem utolsó sorban Brüsszel „megleckéztetését" szolgálja.

A transzatlanti agrárviszály következő felvonása várhatóan a *vaj* körül fog kialakulni, hiszen az óceán mindkét partján több százezer tonnás vajhegy halmozódott fel.

Az elmúlt hetekben különböző szinteken folytak tárgyalások az agrárellentétek *elsimítására*, de *nem sikerült még kompromisszumos megoldást sem találni*. Az USA árháború kirobbantásával fenyegetőzik, s nem kizárt, hogy tetemes feleslegeitől *további jelentős árengedményekkel* fog megszabadulni. A közös piaci exportőrök számára egy ilyen akció beláthatatlan következményekkel járhat, s számukra sem maradna ebben az esetben más megoldás, mint az alulkínálás. Végső soron egyik félnek sem érdeke az árháború kirobbantása, hiszen a veszteségek mindkét oldalon óriási méreteket ölthetnek.

Nyomott árak, nagy gabona- és hústartalékok idején a világ többi agrárexportőr országának is *súlyos károkat okozna* az árháború, hiszen meredeken zuhannának az élelmiszerek értékesítési árai. A múlt heti nyugat-európai—amerikai nyilatkozatcsata egyelőre arról tanúskodik, hogy mérgesedik az agrárvita,

A nyugat-európai pénzügyi rendszer — EMS — elmúlt hétfőn történt árfolyamátrendezése után a hét második felére *megszilárdultak az árfolyamok*. A pénzügyi integráció előrehaladásának kulcsa most Párizs kezében van: amennyiben nem sikerül Franciaországnak az év végéig csökkentenie az inflációt, a munkanélküliséget, a költségvetési és a külkereskedelmi mérleghiányt, elkerülhetetlen lesz *a frank újra leértékelése* és az EMS újabb átrendezése. (Az elmúlt másfél évben a francia valutát *háromszor* leértékelték.) Pénzügyi körök véleménye szerint az árfolyammozgások során az NSZK *nagyvonalú* magatartást tanúsított Párizs irányába, s most a francia kormányon a sor, hogy *jól kihasználja a kapott biankó csekket*. Az EMS árfolyamainak átrendezése után világszerte számoltak a kereskedők: milyen pénznemben kössék meg export- és importügyleteiket. Az előbbiek számára a márka, az utóbbiak számára pedig a frank kedvező.

Gonda György — Szentgáli Péter

Élni és megélni

Túlóra-variációk

Fizetéspótló szerepben? — A Ganz Villamossági Művek esete

— Maradnak a túlórák — újságolta közelmúltban boldogan egy ismerősöm, majd hozzátette —: ezekkel magasabb a havi jövedelmem. Mint utóbb kiderült, sokan vannak így a túlmunkával. *Szükséges rossznak tartják*, ami mégis jól jön. Aki például a nyugdíj előtti éveket, hónapokat tapossa, az ugyancsak árgus szemekkel figyel; minél többet tízenkétórázhat, annál gondtalanabb lesz az öregkora.

Ellentmondások

— *A túlórák egyharmada csak látszatra szükséges*, a kialakult keresetszintek fenntartásához kell — állítja *dr. Wintsche István*, az Ipari Minisztérium főosztályvezető-helyettese. — Hol van már az az idő, amikor a dolgozó morgolódott, hogy ő bizony nem áldozza fel végtelenségig a szabad idejét, élni akar. Ma megélni — lehetőleg minél vastagabb borítékból.

Igaz, magam is meglepődtem, amikor kiteregettük a lepedőnyi adatlapokat; sokkal *rosszabbra számítottam*. Am kiderült, ipari szinten *nem vészes a túlóra*. Az összes ledolgozott munkaidőhöz viszonyítva tavaly *3,7 százalék volt*. Ez körülbelül azt jelenti, hogy egy fizikai dolgozó 60—65 órát dolgozott pluszban. Persze, *az átlagszámok mindig eltakarják a végleteket*, bőven vannak, akik egyáltalán nem, mások pedig sokkal többet túlóráztak. Az emelkedés az azt megelőző évhez képest mindössze *fél* százalék, ez *kilenc óra* többletet jelent. Nem úgy: nem oszt, nem szoroz. Ráadásul, ha hozzátesszük, hogy általában nagyobb volt a létszámcsökkenés, mint amennyit terveztek, s ugyanakkor emelkedett az alapszabadság — kitehető az *egyenlőségjel*. És közben nyoma sincs az ötnapos munkahét „következményeinek" — ezt a vállalatok többsége *szervezési intézkedésekkel* kompenzálta.

De még mielőtt „átesnénk a ló túlsó oldalára" dr. Wintsche István lejjebb, az adatok mélyére ás; és azonnal előjönnek az *ellentmondások*. A legkézenfekvőbb példát a bányászat mutatja. Itt nem véletlenül olyan magas a szám — kerek *kétszeres* az ipari átlagnak —, de nem volt más választás, szén kellett mindenáron, s minél több. Más dolog, hogy ez kényszerhelyzet. S mert a társadalmi igény követeli *a több szenet*, ezt elismerve a progresszív nyugdíjjáruléknál kedveznek a bányászoknak: a túlmúszakból adódó többletet a vállalat állja. Aztán van, ahol a túlóra a normál munkafolyamat szerves része, például a kohászatban, itt folyamatos üzem van — *ünnepeken sem lehet bezárni* az olvasztót. Vagy a nyomdaiparban — ha szombaton nem dolgoznának, nem lenne vasárnapi újság. Ezek az esetek másként minősülnek, nem esnek egy kalap alá a szervezetlenségből, a rögtönzött intézkedések miatti kirívóan sok túlórázásokkal. Mert ilyenek is vannak...

De *iparáganként más a helyzet*, s azon belül ágazatonként, vállalatonként nagyok a különbségek. *A sorrend a következő:* a bányászat után jön a gépipar, a villamosenergia-ipar, a kohászat, legkevesebb a túlóra a könnyűiparban, a vegyiparban. Maradjunk a könnyűiparnál. Itt az átlag 2,7 százalék, ezen belül a ruházati iparban a legalacsonyabb; 1,2 százalék, míg a nyomdaiparban a legnagyobb: 5 százalék. Ez a szóródás ugyan érthető, mégis még kell kérdőjelezni. Például *a Salgótarjáni Ruhagyárban miért túlóráznak jóval többet az átlagnál?* Persze, van ahol azonnal *nyakon csíphető az ok:* a Székesfehérvári Bútoripari Vállalathoz nem érkezett be időben a bútoralapgyártáshoz nélkülözhetetlen alapanyag, s amikor megjött, apait-anyait bele kellett adni, hogy legyen elegendő szekrény és tervteljesítés. A túlóra mutatószáma természetesen felszökött az ipari átlag kétszeresére.

— Rendszeresen figyeljük, ellenőrizzük a vállalatokat — mondja dr. Wintsche István —, tudjuk, hogy egyik sincs megkülönböztetetten jobb vagy rosszabb helyzetben, nagyjából azonosak a feltételek, a körülmények. Más dolog, ha egyszer-egyszer kibillen egy-egy vállalat az átlagból, megint más, ha azt *tartósan*, évente át produkálja. Ilyenkor külön vizsgálat következik, *keressük az okot*. Volt, ahol falba ütköztünk. A Kábelgyárban annak idején nem értettük, *hogyan lehet szükség minden gyáregységben egyforma mennyiségű túlórára?* Miért nincs differenciálódás? De javaslatunkat „leszavazták".

Szervezetlenség

Vagy: egyik mammutvállalatunknál évek óta kiemelkedően magas a túlóraszám, de itt bizonyítottan kevés az ember, a gyárak javarészében egészségre ártalmas, nehéz fizikai munkát kell végezni — erre nincs jelentkező és a kvalifikált szakemberekből sincs elég. De azért *a képlet sohasem ennyire egyszerű*; a krónikus munkaerőhiány mögött rendszerint ott húzódik a *szervezési hiba*. És előfordul, hogy *nagyot nézünk:* a Ganz Villamossági Művek vezetőinek többször mondogattuk — magas a túlóra. Tavaly hirtelen és *számottevően csökkentették*. A termelésben nem estek vissza, az exportjuk szinten maradt, a létszám nem emelkedett, viszont ezt az időszakot fémjelzi az ötnapos munkahét bevezetése és az alapszabadságok növelése. Nos, ők pont ebben az időszakban nem emelték, hanem *lefaragták a túlórákat.*

A havi fix rangja

Hogyan? A választ *dr. Borlt Károly*, a gyár munkaügyi főosztályvezetője adta meg.

— A termelésnövekedés egyedüli járható útja az exportnövelés, erre vettük az irányt. A gyár hajdan *300 ezer dollár exportról indult, s feltornáztuk magunkat 15—20 millió dollárra*. Ehhez kellett a túlóra, a mozgóbér. A második menetben már gyökeret akartunk verni a piacokon — változott az alapállásunk, másként okoskodtunk: *a sok és jó munkáért több bért adjunk és állítsuk vissza a „havi fix" rangját*. Így csökkenhettek a túlórák is — már nem volt olyan sokra szükség.

A Ganz Villamossági Műveknek sem voltak különleges lehetőségeik, itt is annyi volt a szigorítás, a megkötés, mint másutt, mégis, két év alatt — a bértömeg érintetlenül hagyásával — átcsoportosították a mozgóbéreket, a prémiumokat. Éltek azzal a joggal, hogy a rendelkezésükre álló bértömeggel úgy gazdálkodjanak, ahogy célszerűbb. A bértömegen belül új arányokat alakítottak ki — jelentősen csökkent a premizálásra fordított rész —, s 17 százalékkal nőtt a fixes órabér, a személyi bér a korábbihoz képest. A kockázat ebben az volt, hogy a megemelt fixszel hogyan tudják növelni a teljesítményt. Ennek *záloga az ütemes szervezésben rejlett*. Végül a teljesítmények — ezt már a tények bizonyítják — úgy nőttek, hogy kevesebb túlórára volt szükség.

A dolgozók szerint megnyugtató, hogy az alapbér emelkedett, mert erre biztosan számíthatnak, s ezt a helyzetet a nagyobb teljesítménnyel honorálják.

Csecsák Gyöngyi

Háttér

Burkoltan szabad?

— Mi számít túlórának? Csak az, amit a vállalat az erre szánt keretből fizet, vagy tágabban értelmezhető ez a kategória? E kérdések különösen az elmúlt évben vetődtek fel élesen, s rövidebb-hosszabb időközönként a vita most is fellángol. Az ellentétes vélemények kiváltója a vállalati gazdasági munkaközösségek (vgmk) szaporodása. Kiderült ugyanis, hogy az alapvető célokon — a szolgáltatások kínálatának bővítése, a kapacitások jobb kihasználása stb. — túl, másra is alkalmasak. Nevezetesen arra, hogy az egyébként rossz szemmel nézett túlórát így törvényes keretekbe, s elfogadott jogi formába tereljék. A túl sok túlóra miatt „fekete bárányként" kezelt vállalat egyszerre jó példává léphetett elő, ahol ügyelnek arra, nehogy túl sokat dolgozzanak a dolgozók.

Emellett a vgmk-k alapításának más előnye adódott: a cégnek nem a béralapjából kell fizetnie az itt végzett munkát, hanem a költségkeretből. Ami — a szabályozás megkülönböztetéseinek köszönhetően — sokkal *előnyösebb, olcsóbb* a vállalatnak, mint a bér.

Felmerülhet a kérdés: ha a *mára már mintegy 3 ezer vgmk* a burkolt túlórák szaporítására szolgál, akkor van egyáltalán értelme alapításuknak? Van. Mert egy nemkívánatos mellékhatás miatt még nem érdemes a fürdővízzel együtt a gyereket is kiönteni... Meg azután, ha a dolgozó a fizetésén túl több jövedelemre kíván szert tenni, miért ne keresse meg közhasznú melóval a munkahelyén? A nem kívánt „szövődményeket" az sem szüntetné meg, ha a vgmk-kat is a béralapból fizetné meg a vállalat. Ma ugyanis ez annyira szűkös, hogy egy ilyen irányú változás akár az egész vgmk „mozgalom" létét veszélyeztetné.

Máshol kell tehát keresni a megoldást. Addig is azonban, amíg a túlórákról, a munkaidőn túl végzett munkáról beszélünk, nem árt a kisvállalkozásokat is megemlíteni. Amiből már tavaly is több mint 10 ezer volt, s többségük a főállás melletti munkára vonatkozott.

Fölösleges álszemérem volna, ha az itt, munkával eltöltött időről *elfeledkeznénk*, vagy legalábbis *elhallgatnánk*.

— ki —

Délszlávok választmányi ülése

A hazánkban élő horvát, szerb és szlovén nemzetiségű magyar állampolgárok alkotmányos nemzetiségi jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezet, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége novemberben tartja IX. kongresszusát. A szövetség hétfőn — a Hazafias Népfront budapesti bizottságának székházában — országos választmányi ülésen vitatta meg a kongresszus irányelveit. *Mandity Marin* főtitkár hangsúlyozta, hogy a magyarországi nemzetiségi politika eredményeként hazánkban a gyakorlatban is megvalósul a nemzetiségek gazdasági, politikai és kulturális egyenjogúsága. A kongresszuson ennek szellemében foglalkoznak majd a nemzetiségi oktatás fejlődésével, feltárva az anyanyelv tanításának még meglevő tartalmi, szervezeti gondjait, hiányosságait. Beszámolnak a szövetség előző kongresszusán hozott határozatok végrehajtásáról, és olyan, új javaslatokat terjesztenek elő, amelyek célja: az anyanyelvi kultúra megőrzése, ápolása, a nemzetiségi óvoda- és iskolahálózat továbbfejlesztése.

Magyarok, szlovének németek együtt

Szentgotthárd ünnepel

Az idén ünnepli alapításának 800. évfordulóját a három ország — Ausztria, Jugoszlávia és Magyarország — határának mentén fekvő nagyközség, Szentgotthárd. A település magyar, szlovén és német anyanyelvű lakosai gazdag programmal készülnek az évforduló megünneplésére. A rendezvénysorozat eseményeiről *Szabó László*, a Szentgotthárd Nagyközségi Közös Tanács elnöke — a Vasiak Budapesti Baráti Köre felkérésének eleget téve — adott tájékoztatást az újságíróknak hétfőn

Az áprilistól októberig tartó politikai, kulturális, tudományos és sportprogramok közül kiemelkedik a nemzetiségi és helytörténeti kiállítás megnyitása, amely állandó otthont ad majd a szlovénség néprajzi értékeinek. Az alapító III. Bélára az utódok a királyt ábrázoló új szoborral tisztelegnek. A legrangosabb politikai rendezvény az alkotmánynapi munkás-paraszt találkozó lesz, amelyen értékelik a *„800 percet a 800 éves Szentgotthárdért”* mozgalmat.

Lengyel színházművészek látogatása

A Művelődési Minisztérium meghívására lengyel színházművészeti küldöttség tartózkodott hazánkban. A delegáció az MSZMP KB Tudományos, Közoktatási és Kulturális Osztályán és a Művelődési Minisztériumban megbeszéléseket folytatott a magyar—lengyel színházművészeti kapcsolatokról. A vendégek ellátogattak a Színházművészeti Szövetségbe, színházi intézményekbe, és megtekintettek számos előadást. A lengyel küldöttség hétfőn elutazott Budapestről.

Nagytakarítás

A barackfa vázába tett gallyai kibontották illatos virágaikat. Ennyit legalább sikerült megmenteni, röpke, átmeneti életet lehelve a gyömölcsöt már soha nem ringató ágakba. A földre döntött törzs mindenkor a pusztulás jelképes, az égnek meredező gyökér ennél is súlyosabb vádat kiált felénk. Ha rápillant az ember, furcsa, émelygő érzése támad a gyomorszája környékén.

Az építkezés, amely leteritette a fát, halálra gyötörte a parányi barackost, azóta már máshol dübörög. Itt nem maradt más, mint a festékszagú ház, és a holdbéli tájhoz hasonlatos környezet, amely körülveszi. A drótok, betondarabok, homokbuckák közt botladozó lakók talán észre sem veszik, hogy hiába a természet minden erőfeszítése, egyetlen fűszál zöldje sem virít. Pedig szemközt, a szépen ápolt kertek pázsitja csak úgy harsogja a tavaszt. Erre is vannak persze harsány színek: a szétszórt, műanyag flakonok sárgája, fémhordók ezüstje, a papírbálák kékjepirosa tulajdonképpen egészen változatossá teszi azt a szeméttengert, amely az épületet körbekeríti.

Van erre minden, amit csak el lehet képzelni. Az eldobált padlószőnyegtől, PVC-daraboktól, a sarokba bicsaklott kapcsolóházon keresztül, a talpak alatt megcsikorduló üvegszilánkig. Az aszfaltját hiányoló járda, a hirtelen a semmibe szakadó úttest ugyanúgy velejárója a látványnak, mint a lassacskán törmelékké morzsolódó beton. Amit egyszer már megkevertek, idehoztak, bedolgoztak; de mert nem törődtek vele, rövidesen ez sem lesz egyéb, mint szürke törmelékkupac. Itt felejtettek malterszállító konténert, ajtózárat, és a jó ég tudja, még mi mindent. Szembeszökően nagyvonalúan bánva szerszámmal, anyaggal, alkatrészszel. Mi több, a ház előre gyártott betonelemeivel is, tudniillik az előszobai kettős helyiség kisebbike is ott árválkodik az egyik földhányás tetején.

A takarékosságra intett járókelő gondolkodóba esik a léptennyomon tapasztaltak fölött. Vajon miért nem bántak tisztességgel a rájuk bízott értékekkel azok, akik nemrégiben munkahelyüknek nevezhették az imént lefestett helyszínt? Honnan vették a bátorságot, hogy ilyen névjegyet hagyjanak maguk után? Egyáltalán: milyen kificamodott értékítélettel élhet így bárki is, aki egyébként más helyzetekben a világ legtermészetesebbjének tartja magára nézve a civilizált jelzőt?

Gyanítom, ismét a tulajdonnal kapcsolatos viselkedési zavarral állunk szemben. Mert kötve hiszem, hogy akadna olyan iparos, mesterember, aki a sajátjával, a személyes holmijával is úgy bánna, mint példázatunk esetében a frissen felhúzott ház építéséhez szánt anyagokkal, féltené a legutolsó szöget is. Elvégre sok kicsi sokra megy, és semmit sem adnak ingyen. Még akkor sem, ha az ember, a látványból ítélve, olykor hajlamos az ellenkezőjét is elhinni.

Na persze, az is igaz: akinek természetes közegévé vált az ilyen környezet, az előbb-utóbb hajlik rá, hogy még nagyobb engedményeket követeljen ellustuló lelkiismerete számára. Nem szólva róla, hogy akit soha nem állítanak komolyabb követelmények elé, aki ezen nő föl, az a későbbiek során nem, vagy csak fölöttébb keserves tapasztalatok nyomán érzékelheti a különbséget. Őszintén szólva, kevéssé hiszek az otthon pedáns, dologkedvelő, rendes, tiszta, a munkahelyén pedig semmivel sem törődő kettősségben. Aki nem igényes, nem igyekszik úgy megfelelni kenyérkereső mesterségének, hogy az eredményen neve legyen a fémjel, az többnyire az élet más területein is megbízhatatlan.

Ahogy kinézek az ablakon, szemétben turkáló gyerekeket látok — számukra valóságos kincsesbánya ez a környék. Úgy tűnik, nem csupán a ház körül, hanem az ő lelkükben is mihamarabb takarítani kell.

Braun Ágoston

KÖZÉLET–DIPLOMÁCIA

Üdvözlő távirat

Az MSZMP Központi Bizottsága táviratban köszöntötte *Dominique Urbanyt*, a Luxemburgi Kommunista Párt tiszteletbeli elnökét 80. születésnapja alkalmából.

Magyar—palesztin megbeszélések

A Demokratikus Front Palesztina Felszabadításáért elnevezésű szervezet — *Najef Havatmeh* főtitkár vezetésével — Budapesten tartózkodó küldöttsége hétfőn megbeszéléseket folytatott a Magyar Szolidaritási Bizottság tárgyaló csoportjával, amelyet *Harmati Sándor* elnök vezetett. A palesztin delegáció vezetője tájékoztatást adott a felszabadítási frontnak a közel-keleti válság és a palesztin kérdés igazságos megoldásáról kialakított álláspontjáról.

A Béketanács küldöttségének látogatása a Szovjetunióban

Hazaérkezett az Országos Béketanács küldöttsége, amely *Sebestyén Nándorné* elnök vezetésével március 21. és 27. között látogatást tett a Szovjetunióban. A delegáció megbeszéléseket folytatott *Jurij Zsukovval*, a Szovjet Békevédelmi Bizottság elnökével és a szervezet más vezetőivel. A magyar delegáció grúziai látogatása során átnyújtotta a Grúz Köztársasági Békevédelmi Bizottságnak a magyar békemozgalom kitüntető plakettjét.

Magyar—kubai tudományos megállapodás

A Magyar Tudományos Akadémia és a Kubai Tudományos Akadémia közötti együttműködésről szóló megállapodást írt alá hétfőn Havannában *Pál Lénárd*, az MTA főtitkára és *Wilfredo Torres*, a KTA elnöke. Pál Lénárdot fogadta *José Ramon Fernandez* miniszterelnök-helyettes és *José Felipe Carneado*, a Kubai Kommunista Párt KB kulturális, tudományos és közoktatási osztályának vezetője.

A Szövetkezeti Tanács elnökségi ülése

Az Országos Szövetkezeti Tanács hétfőn *Szlamenicky István* vezetésével elnökségi ülést tartott, amelyen a szövetkezeti szövetségek munkájának fejlesztéséről tárgyalt, továbbá foglalkozott a szövetkezeteknek a falvakban betöltött szerepével és ezzel összefüggő tapasztalatokkal is. Elhatározta, hogy e kérdéseket — további elemzést követően — a tanács soron következő teljes ülésén napirendre tűzi.

Magyar gyorsírósiker

Sikeresen szerepeltek a magyar gyorsírók az NDK gyorsírószövetségének rostocki nemzetközi versenyén.

A mesterfokozatú gyorsírók 480 szótagos végsebességű tízperces versenyében *dr. Baczony László* (MTI) a második lett; *Kiss Zsuzsa* (Intercooperation RT) pedig 5. helyezést ért el. A magyar csapat — Baczony, Kiss és *Soós László* (ref. zsinati iroda) — második lett az NDK csapata mögött.

Vége az Utazásnak

Vasárnap bezárta kapuit az Utazás '83 kiállítás. Délután adták át a százezredik látogatónak, egy kétgyermekes házaspárnak az Országos Idegenforgalmi Hivatal és az Utazási Irodák Szövetsége 5000 forintos belföldi utazásra jogosító utalványát. Az utazási irodák és az idegenforgalmi hivatalok sikeresnek minősítik az Utazás '83 kiállítást, amelyen sok elő- és főszezoni út kelt el elővételben.

Díjátadás

Korszerűtervezés-pályázat

Hétfőn kihirdették annak az országos pályázatnak az eredményét, melyet a tervezési módszerek korszerűsítésére hirdetett meg az Országos Tervhivatal elnöke és a Közalkalmazottak Szakszervezete központi vezetősége. A pályázaton díjat nyert *dr. Bokor Pálné* adjunktus és *dr. Kulcsár Dezső* adjunktus; *Gábor Imre* osztályvezető-helyettes, *Süle Gábor* osztályvezető és *dr. Lőrincz Sándor* tudományos munkatárs; valamint *dr. Nemes Nagy József* kandidátus és *Gulácsi Gábor* munkatárs tanulmánya. Ezen kívül még további 14 pályázatot részesítettek elismerésben.

Faluvégi Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese, az Országos Tervhivatal elnöke megállapította, hogy a pályázat elérte a célját.

A díjakat az Országos Tervhivatalban megtartott ünnepségen *dr. Prieszol Olga*, a Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára adta át.

Hevesben sem könnyű építkezni

Megyei tudósítónktól.

Érdekes dologra figyeltek fel a szakemberek, amikor azt vizsgálták, hogy milyen segítséget kapnak a *magánerőből* építkezők Heves megyében. Kiderült, hogy *az úgynevezett információs irodákban alig-alig fordul meg ügyfél: Hatvanban* például havonta 4—6 építkezni készülő helybeli kért tanácsot, Egerben pedig szinte *feleslegessé vált* az iroda működtetése.

Annak ellenére, hogy egy sor előnnyel járt az irodával tartott kapcsolat, mert például az építőanyag biztosításáról is gondoskodtak a *TÜZÉP*-en keresztül. Az építkezni szándékozók zöme azonban egyenesen a TÜZÉP-telepekre megy, és beszerzi a szükséges anyagokat.

Az ellátás azonban *Hevesben* sem zavartalan, annak ellenére, hogy a kereskedők ismerik a lakásépítési terveket, s igyekeztek felkészülni a várható igényekre. *Cementből korlátlan mennyiség* áll a vásárlók rendelkezésére, az év első két hónapjában 11,5 tonnát értékesítettek Hevesben, az elmúlt évinek kétszeresét. Vasbeton födémgerendából a tavalyinak megfelelő készlettel gazdálkodhatnak, ez azt jelenti, hogy csupán *szűkösen* lesz elegendő. *Hiánycikk a tetőfedő cserép*, helyette palát kínálnak, illetve kisebb mértékben hullámlemezt, amelyhez az *Eternit Azbesztipari Vállalat* selypi gyára gyárt elegendő hullámgerincet. Szűkösnek nevezték az ellátást a TÜZÉP szakemberei mozaiklapból, nem tudnak annyit adni, amennyire szükség lenne. Van viszont csempe, a választék széles. Padlóburkolókból már nem ilyen jó az ellátás, a megítélések szerint éppen hogy elegendő lesz az igények kielégítése.

Ami a faárukat illeti: szarufa, gömbrúd, illetve fűrészelt fenyőcikkek gondot okoznak majd a telepeken. Ugyancsak *gond van a választékkal a falazóanyagoknál*, mert a vásárlók a korszerűbb, hőszigetelő — de lényegesen drágább — téglát nem nagyon keresik. Hiánycikk a közkedvelt B—30-as, illetve a gázszilikát tégla is, annak ellenére, hogy az idén a *kisméretű tömör téglából csak az egri téglagyar 6 millió darabot készít.* Jó hír még az építkezőknek, hogy a *Heves megyei Tanácsi Építőipari Vállalat* ebben az évben már 30 ezer négyzetméter *műanyag ablakot* gyárt, s ebből a közkedvelt termékből több mint 10 százalékot juttatnak a lakosság részére.

Kórházfelújítás Székesfehérvárott

A székesfehérvári megyei kórház nyolcadik éve tartó rekonstrukciójának legújabb eredményeként augusztusban kétszáz kisgyerekre méretezett csecsemőotthont, az év végére pedig kétszáz beteget befogadó, krónikus-belgyógyászati pavilont adnak át. A három tervidőszakon átnyúló, három ütemben megvalósuló korszerűsítési, bővítési munkálatok első szakaszában elkészültek a hőközpont építésével, üzembe helyezték az új transzformátorházat és hulladékégetőt, a második ütembeli feladatok közül pedig végeztek a garázsok és a központi műhelyek, raktárak átadásával. Befejezés előtt áll a modern gyógyászati eszközökkel felszerelt belgyógyászati pavilon és a csecsemőotthon építése, jövőre lesz készen a négyezer adagos konyha, a műszakonként hat tonna ruha tisztítására, mosására alkalmas mosoda, s a kétszáz kórházi dolgozó számára épített orvos-nővér szálló.

Megújulva és kibővítve

Nyit a Csontváry Múzeum

Újra megnyílik a pécsi Csontváry Múzeum, amely a modern magyar festészet egyik legeredetibb alakjának, a százharminc esztendeje született Csontváry Kosztka Tivadarnak a műveit őrzi. Három évvel ezelőtt zárták be a múzeumot átalakítás miatt, addig — 1973 és 1980 között — több mint egymillió ember látta a varázslatos hatású képeket. Április közepén, tíz évvel az első megnyitás után, megújulva és kibővítve tárja ki kapuit ismét a közönség előtt a híres múzeum. Ez lesz az eddigi legteljesebb Csontváry-kiállítás; több olyan kép is szerepel, amelyet még soha nem mutattak be nyilvánosan.

Az épület felújítása során háromszorosára — hatszáz négyzetméterre — növelték a kiállítási területet. A termeket mesterséges világítással és légkondicionáló berendezésekkel látták el. A legnagyobb méretű képeket alumíniumból készült rugós vakrámára feszítik ki, az új technikai megoldást először alkalmazzák Magyarországon.

Francia díjak a Hungarotonnak

A Francia Nemzetközi Hanglemezakadémia *Arany Orfeusz*-díjával tüntették ki A kékszakállú herceg vára című opera digitális felvételét, amelyet a Bartók-centenárium alkalmából készített a Hungaroton, a főszerepekben *Jelena Obrazcovával* és *Jevgenyij Nyesztyerenkóval*. A Magyar Állami Operaház ének- és zenekarát Ferencsik János vezényelte.

A felvétel néhány hónapja már elnyerte Párizsban az audiovizuális művészetek európai nagydíját. Az újabb elismerést *Ferencsik János* és *Bors Jenő* igazgató április 15-én ünnepélyes keretek között veszi át Párizsban.

Még egy kitüntetést kapott a Hungaroton: *Ránki Dezső* tolmácsolásában vették fel *Chopin* valamennyi prelűdjét, és a Harmonie című francia zenei szaklap kritikai rovata most *gyémántdíjjal* jutalmazta a produkciót.

Birkadicsérők

Az örkényi Béke Tsz megpróbálta és nem bánja – Fejlesztés részjegyekkel

A hodályoknak már nincs nádfedele, hol is lehetne kapni nádazó embert, de a juhok, köztük húsvéti bárányok, e mesebeli, tejfehér állatok éppoly elevenen kergetőznek a tágas és kegyetlenül rövidke időre otthont adó pajtákban, miként Mária Terézia korában, amikor is *merinói őseik* Magyarországon meghonosultak. S hol lett volna alkalmatosabb számukra az időjárás és a legelő, mint a Kiskunságban, amelynek északi peremén, Örkény és Társzentgyörgy határában három ifjú termelőszövetkezeti vezetővel járom a juhok birodalmát.

Spunga József agazatvezető széles karimájú kalpagja alól vizsgálódik, *dr. Szabó Imre* főállattenyésztő-helyettes, szakmáját tekintve állatorvos, két hodály közt a kerge birka fogalmát magyarázza el nagy hirtelen, míg *Bondor László* főkönyvelőtől természetszerűen a juhok közgazdasági környülállásairól hallok fejtegetést. Mert az köztudomású, hogy tavaly *nehéz idők jártak* a juhra, sok helyütt kellett a vártnál *tovább tartani-etetni*, majd éppen ezért *rosszabb áron túladni rajtuk*, lévén a most is látott, föltehetően színükről tejesbárányoknak elnevezett korúak értéke a legnagyobb. Mindamellett...

Nem mérsékelik

— ...másfél millió forint *tiszta nyereséget* hozott konyhánkra a juh, a gazdaság összes árbevételének jelentős hányadát, jóllehet legalább *kétmillióra* számítottunk. A gyapjúforgalmi vállalattal tavaly fel kellett bontanunk a szerződésünket, mert nem volt képes elvinni juhainkat. Akkor a Húsipari Tröszt sietett segítségünkre, *gyorsan elszállítván az Olaszországtól Afrikáig kedvelt portékát*, s most van annyi becsület bennünk, hogy a *megélénkült* kereslet közepette is a húsiparnak adtuk el a húsvéti, hozzávetőleg *négyszáz bárányunkat*...

Az örkényi Béke Termelőszövetkezet becsületének ilyetén fenntartásáról hallok tehát a három szakembertől, akik leszögezik: *nem kívánják csökkenteni* az állományt, amely három és fél ezer anyajuhból és utódaiból tevődik össze.

— *De van-e elég juhász?* — teszem föl, ki tudja, hányadszor riporteri pályám során az obligát kérdést, amire többnyire csakis panaszokat hallhattam eddig, hogy „manapság *már senki nem vállalja* a vasárnapot nem ismerő munkát", és így tovább. De nem — az örkényiek válasza elüt a megszokottól, egyszersmind egyöntetű:

— Van fiatal jelentkező, a péceli szakiskolára küldjük őket. Keresetük? Hát igen, *az vonzza őket, bár tudják természetesen, hogy ezért karácsonykor is meg kell szolgálniuk*. Korábban az volt — sok helyütt ma is — szokásban, hogy huszonöt juhot tarthatott nyájában a juhász, válogatott állatokat, amelyek sosem betegedtek meg, a legkiválóbb gyapjat, húst, tejet adták, legalábbis formálisan így tüntették föl gazdáik. Most is jár az a huszonöt juh, de már nem kiválogatva, hanem az értékük üti a juhász markát —, így látjuk *igazságosabbnak* és tisztességesebbnek...

Ketrecmódszer

Ezt a monológot Spunga Józseftől hallom, társai nagy bólogatásai közepette. Még valamit megmutatnának azonban, röpke tizenöt perc múltán ott is vagyunk egy másik állatfaj, a szarvasmarhák szállásán. Első szóra nehezen érthetőnek vélem, kissé ellentmondásosnak az ország minden bizonnyal egyik legfiatalabb, mert harminc körüli tsz-főkönyvelőjének ezt a határozott állítását:

— Állattenyésztés dolgában tavaly *nem teljesült* ugyan árbevételi tervünk, ám a költséggazdálkodás révén nyereségtervünk *mégis túlteljesült*...

Elidőzni e paradoxonnál nem szándékozom, röviden annyit, hogy a közgazdasági szabályozók 1982-es módosításakor a tejet mind árban, mind prémiumban megsarcolták, amit a több húsproduktummal voltak képesek kiparírozni az örkényiek. A Gödöllői Agrártudományi Egyetem állattenyésztési tanszékével léptek tavaly gazdasági együttműködésre, a limousin és a magyartarka keresztezésével teremtettek a külföldi kívánalmaknak *legjobban megfelelő húst*. Márpedig ez dollárt fiadzik, hogyisne mondhatnának — mondhatunk — le róla. Ami pedig a tejet illeti: a zárszámadási közgyűlésen vendégük volt *dr. Villányi Miklós* mezőgazdasági és élelmezésügyi államtitkár, aki szintúgy biztatta őket, *türelemre intvén* a szarvasmarha-tenyésztőket. Az idén ugyanis fölülvizsgálja a tárca az idevágó tennivalókat, s 1984-ben várhatóan kedvezőbbre fordítják e sokat próbált ágazat helyzetét. A jövendő érdekében igyekeznek az állategészségügy jobbításán is, aminek jegyében általam még *sosem látott ketreceket állítottak föl* az istállók szomszédságában, a szabadban.

— A fertőzés esetleges láncolatát szakítjuk meg oly módon — magyarázza dr. Szabó Imre —, hogy a borjakat nappal e ketrecekben, elkülönítve tartjuk, csoportosan ugyanis csak nyalják-falják egymást. Hogy a szisztéma honnan való? Tudomásom szerint az Agárdi Mezőgazdasági Kombináté az érdem, az első ketreceket tőlük vettük.

...*Mizser József* szülei még Tolna megyében, a gerjeni uradalomban cselédeskedtek, ő maga szovjet hadifogságban tanulta ki a traktorosságot, aminek aztán jó hasznát vette idehaza. Olyannyira, hogy a gödöllői mezőgazdasági akadémia elvégzésével Jánoshalmára nevezték ki, mégpedig a traktorosképző szakiskola igazgatójává. Örkénybe már levelezőként szerzett tanári, pedagógusi oklevéllel fölvértezetten helyezték át, a Mezőgazdasági Gépészképző Szakiskola élére. 1957-ben történt ez, három év múltán napirendre került a szövetkezés, nem minden előzmény nélkül, persze. A gazdák azonban — hány ilyen esetről hallottam! — szaván fogták az érvelő igazgatót: rendben van, de *legyen csak Mizser József az elnök!*

Elsőül szakszövetkezet, a társzentgyörgyiekkel történt egyesüléskor, 1973 utóján termelőszövetkezet lett a Békéből, majd Táborfalva közös gazdaságával egyesülvén, kialakult a mai, hét és fél ezer hektáros, de mindösszesze 8,6 aranykoronás, vagyis silány minőségű földekkel bíró tsz. Amely alighanem a legcsendesebbek közül való, keveset hallat magáról, pedig folyton-folyvást izmosodik. Magam is például csak akként figyeltem föl, hogy együtt ültem Mizser Józseffel egy másik téesz, az ócsai Vörös Október közgyűlésén, s a szünetben hallottam tőle a meghökkentő adatot: ők már *túljutottak* az esztendő lezárásán, s *16 százalékos nyereségrátával vették az új esztendő fordulóját*.

Bizalmi ügy

Nem tudom, mennyi az országos adalék, azt viszont igen, hogy a hozzáértők rendre így kezdik a faggatózást: és a nyereségrátátok mennyi volt? Magyarán a termelési értékhez viszonyított nyereségre kíváncsiak, rákérdezvén a lényegek lényegére e pénzügyi szakférfiak, s bár jó néhány további mutató és körülmény határozza meg bármely gazdaság pillanatnyi helyzetképét, tény és való: a válaszban ott ama tengercsepp!

— De már 1981 alapján is ugyanez volt az a ráta — tűnődik tágas irodájában a megfontolt szavú Mizser József. — Most ez annyit tett, hogy *260 millió forintra rúgott a téesz termelési értéke, s 56 millióra a nyereségünk*. Az idén óvatosabban terveztünk, s a költségekkel továbbra is *takarékosan* bánva, kívánjuk megőrizni a színvonalat, de azért fejlesztünk is. Ezt segíti a *célrészjegy* bevezetése a tagság számára.

— Egy részjegy százezer forintba került, s tizenhatan jegyeztek ennyit, vagyis *1,6 millió forinttal* járulnak hozzá ők egy, a háztáji szükségletekre termelő takarmánykeverő-üzem megépítéséhez...

Ha csakugyan országosan lábra kap a bizalom ilyetén formája, lehet, hogy a részjegyekkel *mérik majd a téeszek szilárdságát*.

Keresztényi Nándor

Egy hét a világgazdaságban

Williamsburgra várva

A legfejlettebb tőkés államok gazdasági csúcskonferenciáját ebben az évben *május végén* rendezik, az Egyesült Államok Virginia államában fekvő *Williamsburgban*. Ez a tanácskozás lenne hivatott arra, hogy az adott helyzetben a tőkés országok *gazdaságpolitikáját* meghatározza, a recesszióból való tartós kilábalásra *utat mutasson*, az együttműködés új módszereit kialakítsa.

Bár a formális megnyitóig még csaknem *két* hónap van hátra, a szakértők már nyilvánvalóan készülnek és az egyes kormányok képviselői is egyre gyakrabban foglalkoznak nyilatkozataikban „a csúccsal".

Remények és kísérletek

Az elmúlt héten így *Pym* angol és *Cheysson* francia külügyminiszterek vázolták interjúkban a tennivalókat. Mondanivalójukból ezen a helyen két elemet érdemes kiemelni. Az egyik: az Egyesült Államokat, mint a szövetségi rendszer vezető erejét *különleges felelősség terheli* azért, hogy Nyugat-Európa a recessziót leküzdje és a tartós fellendülés útjára léphessen. Pym például konkrétan utalt arra, hogy az USA-kamatszint még ma is túlságosan magas. A második pedig: *a fejlett tőkés országok gazdasági problémáikat egyedül, nemzeti keretek között leküzdeni aligha képesek, a kiutat csakis nemzetközi együttműködésük szorosabbá fűzése jelentheti.*

Vagyis — fűzzük tovább a gondolatot — az egyes kormányoknak *szakítaniuk kell* azzal a gyakorlattal, hogy olyan intézkedéseket hoznak, melyek számukra ugyan rövid távon *előnyösek*, azonban partnereiknek sokszoros *kárt* okoznak. Ilyen módon ugyanis hosszú távon *saját helyzetüket* is csak ronthatják, az országcsoport pedig „kollektíve" kerül bele egy „lefelé tartó spirálba". Mindezt persze könnyebb kimondani, mint megvalósítani. A legtöbb tőkés kormánynak a politikai mechanizmus sajátosságai miatt *rövid távú* céljai vannak, a közeljövő „általános választását" kell megnyerniük, hogy aztán 4—5 évre stabil mandátumot nyerjenek. Az is nyilvánvaló, hogy a rövid távú szemléletnek a gazdaságpolitikában pozitív hatásai is lehetnek. A tőkés világgazdaság fellendülésének valószínűségét minden bizonnyal fokozza az, hogy 1984-ben az Egyesült Államok republikánus kormányzatának a szavazók elé kell állnia. Ha ezt olyan környezetben tudja megtenni, melyet 3—5 százalékos infláció és 3—4 százalékos növekedés jellemez, akkor *több a remény a sikerre*, mintha stagnálás közepette kell az urnákhoz járulni.

A recept egyébként nem új már *Nixon* felfedezte: „Az első két évben végy egy nagy adag reflációt és adagold bőven a gazdaságnak, a második két évben pedig alaposan ösztönözz és így Election Dayre pont a legjobb keveréket kapod." Az elképzelés Nixonnál bevált, az amerikai történelem egyik legnagyobb többségével verte meg *McGovernt*.

„Az erős ellenáll, a gyönge kétségbeesik" — hangzik Széchenyi Hitelének jelmondata. Minél „erősebben" érkeznek a legfejlettebb tőkés államok Williamsburgba, annál nagyobb az esélye annak, hogy a csúcs valóban sikerrel fog végződni. Sokkal könnyebb ugyanis a már megkezdődött fellendülést *felerősíteni*, mint a gazdaságokat a visszaesésből *kihúzni*. Nem beszélve a lélektani tényezőkről. Ha a kilátások pozitívak, nyilvánvalóan mindegyik állam szívesebben hoz áldozatot a közös ügyért, „dob be valamit". Ellenkező esetben pedig inkább mindegyikük a tervezett intézkedések „árcéduláját" vizsgálja. A tartós fellendülés pedig — mely felé Williamsburg fontos állomás lehet — *nem csupán a fejlett tőkés országok magánügye*. Ha élénkülés van az OECD-régióban úgy ez a kívülállóknak bővülő exportpiacokat, kevesebb protekcionizmust és nyugodtabb kereskedelempolitikai légkört ígér.

Ebből a szempontból lapozgatva az elmúlt hét gazdasági híreit, *sok biztató jelentésre bukkantunk*. A Fehér Ház gazdasági tanácsadó testületének elnöke szerint az idén a korábban jelzett 3,1 százalékkal szemben, döntően az olajárcsökkenés hatására, *4,7 százalékos növekedés várható*. (Korábban az előrejelzések általában lefelé szokták módosítani a megelőző prognózist.) Növekedést — bár, ha csak 2 százalékosat is — vár Nagy-Britanniában a Bank of England legutolsó jelentése. Az NSZK-ról szólva pedig a müncheni gazdaságkutató intézet azt állapítja meg, hogy 1979 óta először több nyugatnémet vállalat bízik a fellendülésben, mint a „helybenjárás" tartóssá válásában.

Angol választások

Érdemes felfigyelni arra is, hogy jelen pillanatban a fejlett tőkés országok gazdaságpolitikai között *mintha kevesebb lenne a megközelítési módokból adódó eltérés, mint két évvel ezelőtt*. Jele ennek az új francia kormány gazdasági programja, melynek több olyan vonása van — a költségvetési hiány *egyhatoddal való mérséklése*, az állami szektor szubvenciójának *drasztikus mérséklése* — melyet eddig a megszokás konzervatív és nem szocialista kabinetekkel hozott kapcsolatba. A francia változást azonban nem „következetlenségnek", inkább *józan realizmusnak* és rugalmasságnak kell minősíteni. Napjaink világgazdasági környezetében ugyanis egyre kisebb a valószínűsége annak, hogy a tőkés kormányok csak azért, mert „címkéjük" eltérő, ténylegesen is eltérő gazdaságpolitikát tudnak folytatni. Az 1981-ben hatalomra került francia kormány kísérlete talán *jobban* végződik akkor, ha a nemzetközi környezet kedvezőbb lett volna. De *nem* volt az. Párizsban a jelek szerint akkor azzal számoltak, hogy küszöbön áll a fellendülés a fejlett tőkés országokban és Franciaországnak lehetősége van „repülőstarttal" — értsd: költségvetési reflációval — a konkurrenseket lehagyni.

A közeljövőben egyetlen olyan jelentősebb politikai eseménye, melyen gazdaságpolitikai változatok is megütköznek, *az angol választások lesznek*. A Munkáspárt választási programjában — ugyancsak az elmúlt héten tették közzé — állami beruházásokkal, közmunkaprogramokkal erőteljesen kívánja mérsékelni a munkanélküliséget, hatalomra kerülése után kiszélesítené az állami szektort és bevezetné a devizaforgalom ellenőrzését. Franciaországban 1981-ben egy hasonló csomag *többséget* kapott. Angliában a legutolsó közvélemény-kutatás szerint a konzervatívok mintegy 15 százalékponttal *vezetnek* a Munkáspárt előtt. Igaz, közben eltelt két év...

Gonda György—Szentgáli Péter

HORIZONT

IMF-jelentés

Az elmúlt évben, 1981-hez hasonlóan, ismét *csökkent a fejlett ipari országok külkereskedelmi forgalma*. A Nemzetközi Valutaalap, az IMF most közzétett jelentése szerint 18 ország exportjának értéke tavaly 1.15 billió dollár volt, 5,3 százalékkal alacsonyabb, mint a megelőző évben. Az import 1.22 billió dollárra rúgott, 6,1 százalékkal maradva el az 1981-es esztendő behozatalai értékétől. A legnagyobb mértékben az Egyesült Államok kivitele esett vissza: a csökkenés 9,2 százalékos volt. Franciaország exportja 9,1 százalékkal, Japán kivitele 8,2 százalékkal, míg Nagy-Britanniáé 6 százalékkal csökkent. Kis mértékben, 0,2 százalékkal bővült viszont a Német Szövetségi Köztársaság kivitele. A vizsgált időszakban csaknem 20 százalékkal esett vissza az olajtermelő országok exportbevétele: Szaúd-Arábia például egymaga 33 százalékos visszaesést volt kénytelen elkönyvelni.

Holland légijárat Tajvanra

A kínai kormány tiltakozása dacára a KLM holland légitársaság vasárnap — *a nyugat-európai légitársaságok közül elsőként* — elindította első menetrendszerinti járatát Tajvanra. A heti egyszeri alkalommal az Amszterdam—Bécs—Dubai—Bangkok—Tajpej útvonalon közlekedő Boeing 747-es típusú gép 17 óra alatt teszi meg az utat. Nyugat-Európából eddig csak átszállással lehetett eljutni Tajpejbe. Hamarosan a tajvani légitársaság is indít közvetlen járatot Amszterdamba. Peking egyébként 1981-ben lefokozta a kínai—holland diplomáciai kapcsolatokat, mivel a hágai kormány két tengeralattjárót adott el Tajvannak.

Városok – csődben

A belga kormány egymilliárd frank rendkívüli hitellel kívánja megmenteni a csődtől Liege-t, az ország harmadik legnagyobb városát, feltéve, hogy a helyi hatóságok kötelezettséget vállalnak a pénzügyek rendbetételére, legkésőbb 1988-ig. Az idén 12—14 milliárd frank deficittel számoló városban, amely egykor virágzó acél- és textilipari központ volt, a mintegy *15 ezer közalkalmazott áprilisi fizetését már nem tudják folyósítani*. Belgium francia nyelvű vidékein becslések szerint legalább *30 város küzd hasonlóan súlyos pénzügyi gondokkal*, de nincsenek sokkal jobb helyzetben a flamand városok sem.

Számítógép a gépgyárban

A Diósgyőri Gépgyár számítógépes információs rendszer kialakítását határozta el. Az információs rendszer technikai alapját a TPS 1148 típusú, 256 kilobyt tárkapacitású, úgynevezett „megamini" kategóriába tartozó számítógép képezi. A gép a Központi Fizikai Kutató Intézet legújabb fejlesztése, és háttérismérjája tovább bővíthető.

A TPS 1148, telefonvonalon összekapcsolva a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat miskolci R35-ös nagyszámítógépével, és a Központi Statisztikai Hivatal IBM 370-es óriás komputerével, megoldja a csaknem kilencezer dolgozót foglalkoztató vállalat számítástechnikai termelésirányítási, adatrögzítési feladatait.

Kapcsoltak

Örömmel hallottam a Kapcsoltam tévéműsor riporterétől, hogy vége a betyárkodásnak, a kellemetlenkedésnek, a kicsinyes boszszút okozásnak, mert a rejtvény hívószámát megfejtőket visszahívják, mielőtt játékba kezdenének; valóban akar-e vonalba kerülni?

Aztán átadtam magamat a játék izgalmainak, amikor felriasztott a telefonom csöngetése.

— Mondom a számot — mondta egy izgatott női hang, és mondja.

— Itt ilyen nincs — válaszolok udvariasan.

— Mi az, hogy nincs? — gyanakszik a hölgy a vonal másik végén.

Erre mondom a számomat, mire zavart csend, majd hallom az újabb kérdést:

— Nem három lovasa volt az Apokalipszisnak?

— y — c

Magyar—vietnami megállapodás

Magyar—vietnami műszaki-tudományos együttműködési megállapodást írtak alá Hanoiban az 1983-as esztendőre. A magyar delegációt, amely a tárgyalásokon kívül több intézményt is meglátogatott, *Székács Imre*, a TESCO vezérigazgatója, a vegyes bizottság magyar tagozatának elnöke vezette. Küldöttségünket fogadta *Tran Phuong*, a VKP KB tagja, miniszterelnök-helyettes.

Megkoszorúzták Szabó Pál sírját

Szabó Pálra emlékeztek kedden biharugrai síremlékénél, születésének 90. évfordulója alkalmából. A szülőfalujához, a bihari szegény emberekhez egész életén át hű Szabó Pál munkásságának maradandó értékeit *Fekete Gyula*, a Magyar Írók Szövetségének alelnöke méltatta, majd az írószövetség, a megyei, járási, községi tanácsi szervek, a debreceni írók küldöttsége és az ugrai diákok helyezték el az emlékezés koszorúit, virágszálait Szabó Pál sírjára.

Vásárcsarnok épül az egri piac helyén

Heves megyei tudósítónktól.

Vásárcsarnokot kap *Eger*. A városrendezők elképzelési szerint a jelenlegi piac területén építik majd fel a mintegy háromezer négyzetméteres csarnokot. A megyeszékhely „gyomra" eddig is *közkedvelt vásárlóhely* volt, a leendő modern, könnyűszerkezetes piaccsarnok is bizonyára hamar elnyeri majd a városiak tetszését.

A tervpályázat elbírálása után megkezdődött az épület konkrét tervezése, hogy az év második felében már a kivitelezőké lehessen a régi piac helye. A bontás egyébként májusban kezdődik. A híres egri kofák, valamint a zöldség-gyümölcs kereskedők, elárusítóstandok, lacikonyhák és büfék az új csarnok avatásáig a városon keresztül folyó patak partján, egy üres telken kapnak ideiglenes települési engedélyt. Amíg az építkezés tart, a városi tanács illetékes szakemberei jelentősen megnövelik a *Csebokszári lakótelepi*, valamint a *lajosvárosi* kis piacok ellátását, hogy ezzel is tehermentesítsék az egy ideig összezsugorodó nagy piacot.

Változékony idő

Várható időjárás ma estig: eleinte túlnyomóan napos, gyengén párás idő lesz, majd nyugat felől megnövekszik a felhőzet, a Dunántúlon késő délután már eső is valószínű. A délnyugati szél időnként megélénkül. A hőmérséklet 12, 16 fok között alakul.

Ki tud többet a Szovjetunióról?

Komárom megyei fiatalok sikere

Tudósítónktól.

A Kaláka együttes Jeszenyin-műsora oldotta tegnap reggel a Pataky István Művelődési Központban a *Ki tud többet a Szovjetunióról?* című vetélkedő országos döntőjére összegyűlt tíz középiskolai és hat szakmunkásképző intézeti csapat tagjainak izgalmát.

Ezután került sor a szovjet államszövetség megalakulásának 60. és a magyar—szovjet baráti, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezmény aláírásának 35. évfordulója alkalmából két kategóriában kiírt verseny finisére, amelyet szoros küzdelemben nyert a *kisbéri Táncsics Mihály Gimnázium*, illetve a *tatabányai 314. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet* 4—4 fős csapata. A szervezők, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság, a Művelődési Minisztérium, a KISZ központi bizottsága és a Lapkiadó Vállalat által fölajánlott díjakon kívül a két kategória első két helyezettjének „jutalma", hogy április 24-én a televízió kamerái előtt mérheti össze tudását a Szovjetunióról.

VÁRNÁBAN hétfőn megalakult a Bolgár—Magyar Baráti Társaság Várna megyei tagozata, amelynek elnökévé Karol Telbizov jogászprofesszort választották meg. A baráti társaság első megyei tagozatának létrehozását az indokolta, hogy Várna megyét különösen aktív termelési, tudományos-műszaki és kulturális kapcsolatok fűzik Magyarországhoz, s évente sok ezer magyar üdül a Várna környéki tengerparton.

FINN FÉRFIKAR szerepelt kedden Salgótarjánban. A Vantaan Laulu, a nógrádi megyeszékhely finnországi testvérvárosa, Vantaa kórusa a zeneiskola koncerttermében mutatta be műsorát.

A NEMZETI SZÍNHÁZ Igazgatósága közli, hogy a Mózes április 6-án estére hirdetett előadása helyett Shakespeare Rómeó és Júlia című tragédiájának főpróbáját tartja meg. A megváltott jegyek érvényesek, vagy a váltás helyén visszaválthatók.

BÜKFÜRDŐ: NEGYEDIK ÉPÜLET. A Vas megyei Állami Építőipari Vállalat megkezdte a büki Termál Üdülőszövetkezet negyedik, utolsó üdülőházának építését; a háromszintes, hetvennégy lakrészből álló tömböt jövőre vehetik birtokba az üdülőszövetkezet tagjai.

ÚJ SZEREPLŐK A RIGOLETTÓBAN. Kedden az Erkel Színházban új szereplők mutatkoztak be Verdi Rigoletto című operájában: Monteronet Jánosi Péter, a porkolábot Tóth János énekelte. A partnerek a főbb szerepekben Kelen Péter, Patricio Mendez, Szűcs Márta, Ütő Endre és Póka Eszter voltak.

LONDONI RABLÁS. Fegyveres rablók valószínűleg Nagy-Britannia eddigi legnagyobb készpénzrablását követték el hétfőn Londonban. Olyan vállalat páncélszekrényeit rabolták ki, amely különböző üzletek pénzbevételeinek begyűjtésével, az összegek „biztonságos" tárolásával és továbbszállításával foglalkozik. Becslések szerint a zsákmány öt- és hétmillió font között mozog, s így esetleg ráduplázott a híres nagy vonatrablás zsákmányára. A rablók csak megkötözött alkalmazottakat és néhány üres vermutos üveget hagytak hátra.

GLORIA SWANSON, az amerikai némafilmek egykori sztárja, rövid betegség után hétfőn New Yorkban elhunyt. A színésznő 84 éves volt; életútja a hollywoodi „álomgyár" aranykorához kapcsolódott.

ELMARAD AZ ELŐADÁS. Az Ifjúsági Rendező Iroda közli, hogy Huszti Péter és Piros Ildikó április 6-i pódiumestje a Pesti Vigadóban elmarad. A jegyek visszaválthatók.

VERSMONDÓTÁBOR. A Somogy megyei Csurgón a Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium kollégiumában kedden egyhetes versmondótábor kezdődött. A Somogy megyei Művelődési Központ kezdeményezésére életre hívott táborozáson a megye húsz legjobb középiskolás versenyzője vesz részt.

ROBBANÁS történt kedden Bangkok központjában egy kínai étteremben. Heten életüket vesztették, négyen megsebesültek. A detonáció, amelyet gázszivárgás idézett elő, teljesen romba döntötte az étterem épületét. A rendőrség szerint lehetséges, hogy a romok alól újabb holttestek kerülnek majd elő.

MŰKEDVELŐ NYELVÉSZEK, az idegen nyelvek gyakorlói a Hungária Kávéházban találkoznak — korhatár nélkül — minden szerdán és csütörtökön 17 órától az angol, francia, német, olasz, szláv, spanyol társalgási esteken, ekkor tartják próbáikat az angol nyelvű műkedvelő színjátszók is.

ÚTTÖRŐ-VONÓSZENEKARI FESZTIVÁL kezdődött tegnap Vácott, a városi Madách Imre Művelődési Központban. A háromnapos zenei seregszemlére az ország 15 megyéjéből és Budapestről 17 együttes érkezett.

PEDAGÓGUSÉRTEKEZLET. Havannában hétfőn befejeződött a szocialista országok pedagógiai tudományos kutatóintézetei vezetőinek 10. értekezlete. A tanácskozáson az európai szocialista országok szakemberein kívül részt vettek Angola, Grenada, a Jemeni NDK, Laosz, Mozambik és Nicaragua képviselői is.

HARMINC ÓVÓNŐJELÖLT részvételével kedden megkezdődött az óvónőjelöltek tanulmányi versenyének kétnapos országos döntője a balassagyarmati Szántó Kovács János Óvónőképző Szakközépiskolában.

Abszurd

Jelenet a Várszínházban, az ünnep második napján, délután.

— Kérek szépen két jegyet a Csiksomlyói passiórа.

— Sajnos nincs.

— Máskorra?

— Sajnos máskorra sincs.

— Valamely másik darabra?

— Sajnos nincs. Áprilisra egyetlen jegyet sem tudok adni.

— Májusra?

— Sajnos arra sem. A májusi jegyeket csak hetedikétől árusítjuk. A bejáratnál jól látható tábla hirdeti: A pénztár nyitva van!

Még szerencse . . . Elvégre ilyenkor — ünnep lévén — sokan sétálnak a várban.

— tépé —

A SZOMBATHELYI LEÁNYKAR nyolcnapos ausztriai—svájci koncertkörútra indult hétfőn. Műsorukon a zenetörténet valamennyi nagy stiluskorszakából szerepelnek kórusművek. Az énekkar Grazban, Zürichben és Schaffhausenben ad koncertet, s fellépéseikről rádiófelvételek is készülnek.

HŐSÉS PÁRIZSBAN. Hó hullott hétfőn Párizsban és Észak-, illetve Közép-Franciaországban. A hóesés lelassította az utak forgalmát, feltartóztatván a négynapos húsvéti szabadságról hazatérő párizsiakat.

A KILAUEA-VULKÁN szombaton hatvan méter magasságba lövellte a forró lávát, s minden jel arra mutat, hogy a tűzhányó a következő napokban sem csendesül. A vulkán január 3-án kezdett el működni, de a múlt hét elején fokozódott a kitörés ereje. A lávafolyam egyelőre nem veszélyezteti közvetlenül a környéket — jelentették a helyszínen levő geológusok.

ÚJ GYÓGYSZERTÁR. A győri belvárosban tegnap 250 négyzetméteres alapterületű patikát adtak át rendeltetésének. Az eladótéren kívül korszerűen berendezett laboratórium tartozik az egészségügyi intézményhez, amely az ott dolgozók számára a tudományos igényű kutatómunkát is lehetővé teszi.

AGRÁR KÖZMŰVELŐDÉSI NAPOK kezdődtek kedden Gödöllőn, a városi művelődési központban. Az április 7-ig tartó eseménysorozaton az ország agrárfelsőoktatási intézményeinek mintegy ötszáz táncosa, szólistája, énekese, népi hangszeres előadója vesz részt.

MEGFAGYOTT HEGYMÁSZÓK. A dél-koreai főváros közelében legalább 8 hegymászó fagyott halálra egy hirtelen jött hóviharban — közölte hétfőn a rendőrség. A hegymászók szép időben kötélen kezdték meg a ereszkedést egy nyolcszáz méter magas hegyről. Ereszkedés közben azonban hóvihar tört rájuk, és a kötelek összegubancolódtak, így nem tudtak menedéket keresni a hideg elől.

VECSÉSI SÁNDOR Munkácsy-díjas festőművész kiállítása tegnap nyílt meg Győrött, a városi könyvtár galériájában.

BALESETEK. Az elmúlt 48 órában az ország területén összesen 77 sérüléses közúti közlekedési baleset történt. A balesetek közül öt halálos, 9 súlyos, 33 könnyű sérüléses volt.

ALEKSANDER SCIBOR-RYLSKI állami díjas lengyel prózaíró, dramaturg és filmrendező 55 éves korában Varsóban elhunyt. Pályáját íróként kezdte, de már az 1950-es évek elejétől szoros kapcsolatban állt a filmművészettel. Forgatókönyvíróként vagy rendezőként olyan alkotások fűződnek munkásságához, mint a külföldön is jól ismert Árnyék, az Egy házasság hétköznapjai és a Márványember című filmek.

ÚJ ORGONA KECSKEMÉTEN. Hétfőn este ünnepélyesen adták át a Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola és Gimnázium új orgonáját. A hangszert a drezdai Jehmlich-műhelyben tervezték és készítették el; felállítása és szerelése négy hónapig tartott.

GÁZFELHŐ DENVERBEN. A Colorado állambeli (USA) Denverben vasárnap egy nagy kiterjedésű narancssárga gázfelhő kényszerített otthona elhagyására több ezer embert a város északi és nyugati részén. Egy 30 ezer liter salétromsavat szállító vasúti szerelvény ugyanis kisiklott, és a sérült vagonból kiömlött savból fejlődő gáz került a levegőbe.

CSERE ANDRÁS képzőművész kiállítása április 7-én, csütörtökön délután 6 órakor nyílik meg Budapesten a deg Sándor Művelődési és Ifjúsági Házban. Az alkotó 11 fafaragását, 2 rézdomborítását és 14 grafikáját mutatja be a látogatóknak.

ARANYRABLÁS. A húsvéti ünnepek alatt ismeretlen tettesek 410 kilogramm súlyú aranyat raboltak egy New York-i ékszerkereskedelmi cég irodájából — közölte vasárnap a rendőrség. A rablók behatoltak az épületbe, majd hatalmas kalapáccsal áttörték az egyik belső falat, és szétverték a széfbetöröknek sikerült észrevétlenül kereket oldaniuk. Az elrabolt arany értéke körülbelül hatmillió dollár.

MAGYAR TURISTÁK KÍNÁBAN. Kedden hosszú szünet után ismét magyar turisták érkeztek Kínába. Az IBUSZ ezenkívül még kilenc utat szervezett 1983-ra Kínába. Az idén Kínába érkező magyar turisták Pekingen kívül Hszianba, Sanghajba, Hszücsouba és Nankingba is ellátogatnak.

ÁMENT FERENC LUKÁCS orgonahangversenyével hétfőn megkezdődött az idei pannonhalmi koncertsorozat. Rendkívül nagy volt az érdeklődés, ezért a koncertet két óra múlva megismételték. Így a két előadást 700-an hallgatták végig.

AUTÓS ÜGYESSÉGI VERSENY. Vasárnap rendezték meg Kőszegen a hagyományos húsvéti autós ügyességi versenyt, amelyen az idén kilencven kocsi állt rajthoz. A hazaiakon kívül jugoszláv, olasz és osztrák autósok is elindultak. A kocsik először a Szabóhegyen ügyességi feladatokkal megtűzdelt kört futottak, majd a vár mellett, az Ifjúság téren berendezett ügyességi pályán hajtottak végig.

ROBBANÁS A MISSISSIPPIN. Három, kőolajat szállító uszály robbant fel szombaton éjjel a Mississippi folyón, amikor nekiütköztek egy hídnak St. Luis közelében. Áldozatokról eddig nem érkezett jelentés.

ERDŐSÍTÉS BORSODBAN. Elsőként a Bán völgyében előkészített mintegy száznegyven hektáros területen fogtak hozzá a csemeteültetéshez. A domboldalakra zömmel tölgyet telepítenek, de a lázbérci víztároló környékén, az upponyi völgyben tájszépítési céllal erdei és lucfenyőt is ültetnek.

HEROINCSEMPÉSZEK. Tizenhatmillió dollár értékű heroint foglaltak le az amerikai vámtisztviselők a New York-i Kennedy repülőtéren. Közel öt és fél kiló kábítószert egy pakisztáni ügyvédtől koboztak el, míg két kilót az indiai légitársaság egyik alkalmazottjának csomagjában volt elrejtve. — A svájci rendőrség szombaton több mint nyolc kilogramm, mintegy két és fél millió dollár értékű heroint fedezett fel egy Olaszországba tartó expresszvonaton. A kábítószert az egyik hálókocsi mennyezete mögött fedezték fel. A hatóságok jelentése szerint azonban egyetlen gyanúsítható személyt sem találtak.

Ülést tartott a Nőtanács elnöksége

Országszerte növekedett a vezető beosztásban dolgozó nők száma az utóbbi években. Főleg az alsó és a középszintű vezetői állásokba kerültek nők, a felső szintű vezetők között viszont még mindig kevesen vannak — állapították meg a Magyar Nők Országos Tanácsa elnökségének kedden a testület székházában tartott ülésén. A MNOT munka- és közéleti bizottsága kétéves vizsgálatának eredményeiről beszámolva elmondták: a vezető beosztású nők bizonyították, hogy alkalmasak felelős munkakörök betöltésére, vezetőként is megállják a helyüket, munkastílusuk, kapcsolatuk munkatársaikkal megfelelő, megértik beosztottaik problémáit.

Javasolták, hogy a munkahelyek káderutánpótlási terveinek készítésekor az eddiginél több nő vezetői megbízatását irányozzák elő, s készítsék elő a szakmailag, politikailag képzett, kezdeményező, jó képességű nőket e munkakör betöltésére. Tegyék lehetővé, hogy tapasztalt vezetők mellett elsajátítsák a vezetés gyakorlatát. Fordítsanak több gondot a vezetésre alkalmas nők erkölcsi ösztönzésére, megbecsülésére. Szükségesnek vélték a nők társadalmi szerepéről vallott régi szemlélet megváltoztatását is. A vezetéstudomány a szocialista vezető modelljének kutatása, e munka eredményeinek ismertetése révén segítheti annak a szemléletnek a megváltoztatását, amely szerint a vezető modellje a férfi. A munkahelyeken és a családban bátorítsák, segítsék a nőket abban, hogy vállalják a vezetői beosztást.

A vizsgálat tapasztalatait, a nők vezető állásba helyezésének akadályait és ezek megszüntetésének lehetőségeit a Nőtanács ülésén is megvitatják majd. Az elnökség ajánlásait eljuttatják a párt-, az állami és a társadalmi szervekhez.

HALÁLOZÁS

SIPOS SÁNDOR, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1931-től volt a párt tagja, életének 71. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 8-án, 15 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben, közli az MSZMP X. kerületi bizottsága.

DR. KORODI ALBERTNÉ, NEMÉNYI MARGIT, nyugdíjas pedagógus, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1941-től volt a párt tagja, életének 81. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 11-én, 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli az MSZMP XII. kerületi bizottsága.

BÚCSÚZTATÁS

DR. SERES IMRE egyetemi tanár, hamvasztás előtti búcsúztatása április 7-én, csütörtökön 12 órakor lesz a Farkasréti temető ravatalozójában — tudatja az Eötvös Loránd Tudományegyetem állam- és jogtudományi kara.

PÁLOS Á. LÁSZLÓ akadémikus temetése április 8-án, pénteken 13 órakor lesz a Mező Imre úti temetőben.

Totónyeremények

A 14. fogadási héten 13 plusz 1 találatos szelvényt 4 db-ot találtak, nyereményük egyenként 862 168,— Ft. A 13-asokra (5 db) 608 589,—, a 12-esekre (123 db) 16 493,—, a 11-esekre (1861 db) 1090,—, és a 10-esekre (16 430 db) 185 Ft-ot fizetnek szelvényenként.

A telitalálatos szelvény így nézett ki: x, 1, 2, 1, 2, 1, x, 2, x, x, x, 1, x és a plusz egyes: 1.

Totótanácsadó a 15. hétre

1.	Cesena—Torino	x 2
2.	Inernationale—Avellino	1
3.	Napoli—Cagliari	1 x
4.	Pisa—Udinese	x 1
5.	Sampdoria—Genoa	1
6.	Verona—Fiorentina	x 1
7.	Arezzo—Pistoiese	1
8.	Catania—Campobasso	1 x
9.	Cremonese—Perugia	1
10.	Foggia—Milan	x 2
11.	Lecce—Lazio	x 2
12.	Sambenedettese—Bologna	1 x

Pótmérkőzések: x, 1, x.

MOLDOVA GYÖRGY József Attila-díjas írónak, a mai magyar valóság elkötelezetten kritikus szellemű írói és szociográfiai ábrázolásáért;

NEMES NAGY ÁGNES József Attila-díjas költő-műfordítónak, magas színvonalú, humanista szellemű költői és műfordítói munkásságáért;

SZÁNTÓ PIROSKÁNAK, az MNK érdemes művészének, Munkácsy-díjas festőművésznek több évtizedes kiemelkedő színvonalú művészeti alkotótevékenysége elismeréseként.

Kiváló művész

A Minisztertanács a szocialista kultúra fejlesztése terén szerzett kimagasló érdemei elismeréséül, hazánk felszabadulásának 38. évfordulója alkalmából a

Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze kitüntető címet adományozta:

Bacsó Péternek, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas filmrendezőjének, stúdióvezetőjének, az MNK érdemes művészének,

Bánffy Györgynek, a József Attila Színház Jászai Mari-díjas és SZOT-díjas színművészének, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi docensének, az MNK érdemes művészének,

Bodrogi Gyula Jászai Mari-díjas színművésznek, a Vidám Színpad igazgatójának, az MNK érdemes művészének,

dr. Czimer Józsefnek, a Pécsi Nemzeti Színház fődramaturgjának, az MNK érdemes művészének,

Dargay Attilának, a Pannónia Filmstúdió Balázs Béla-díjas rajzfilmrendezőjének, az MNK érdemes művészének,

Dózsa Imrének, a Magyar Állami Operaház Kossuth-díjas magántáncosának, az Állami Balett Intézet igazgatójának, az MNK érdemes művészének,

Fehéri Tamásnak, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas és SZOT-díjas operatőr-rendezőjének, az MNK érdemes művészének,

Garas Dezsőnek, a Magyar Filmgyártó Vállalat Jászai Mari-díjas színművészének, az MNK érdemes művészének,

Gregor Józsefnek, a Szegedi Nemzeti Színház és a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magánénekesének, az MNK érdemes művészének,

Inke Lászlónak, a Thália Színház Jászai Mari-díjas színművészének, az MNK érdemes művészének,

Kórodi Andrásnak, a Magyar Állami Operaház Kossuth-díjas első karmesterének, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tanárának, az MNK érdemes művészének,

Lukács Ervinnek, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas karmesterének, az MNK érdemes művészének,

Németh István Munkácsy-díjas és Ybl-díjas belsőépítésznek, a Magyar Iparművészeti Főiskola tanszékvezető egyetemi tanárának, az MNK érdemes művészének,

Szirtes Ádámnak, a Thália Színház Jászai Mari-díjas színművészének, az MNK érdemes művészének,

Vigh Tamás Kossuth-díjas szobrászművésznek, a Magyar Képzőművészeti Főiskola egyetemi tanárának, az MNK érdemes művészének,

Zsurzs Évának, a Magyar Televízió Kossuth-díjas rendezőjének, az MNK érdemes művészének.

Érdemes művész

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címet adományozta:

Auth Henriknek, a Magyar Néphadsereg főkarmesterének,

Barlay Zsuzsának, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magánénekesének,

Bárdy Györgynek, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművészének,

Béres Ilonának, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművészének,

Bornyi Gyulának, a Magyar Televízió Balázs Béla-díjas operatőrének,

Csikszentmihályi Róbert Munkácsy-díjas szobrászművésznek,

Durkó Zsolt Kossuth-díjas zeneszerzőnek, a Magyar Rádió vezető lektorának,

Fett Jolán Munkácsy-díjas textiltervező iparművésznek,

Gordon Zsuzsának, a Radnóti Miklós Színpad Jászai Mari-díjas színművészének,

Halász Juditnak, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművészének,

Hárai Ferencnek, az Állami Bábszínház Jászai Mari-díjas színművészének,

Huszti Péternek, a Madách Színház Kossuth-díjas színművészének, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi adjunktusának,

Jánosa Lajosnak, a Magyar Televízió Jászai Mari-díjas díszlettervezőjének,

Kabos Lászlónak, a Vidám Színház Jászai Mari-díjas színművészének,

Keveházi Gábornak, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magántáncosának,

Koós Olgának, a szolnoki Szigligeti Színház Jászai Mari-díjas színművészének,

Korniss Péter Balázs Béla-díjas fotóművésznek,

*Kovács Lóránt*nak, az Állami Hangversenyzenekar Liszt Ferenc-díjas fuvolaművészének, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tanárának,

Mészáros András Munkácsy-díjas karikaturistának,

Miklósy Györgynek, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművészének,

Nagy Attilának, a Thália Színház Jászai Mari-díjas és Kazinczy-díjas színművészének,

Patay László Munkácsy Mihály-díjas festőművésznek, a Magyar Képzőművészeti Főiskola egyetemi docensének,

Pataki Ferenc fejszámoló művésznek,

Reisenbüchler Sándornak, a Pannónia Filmstúdió Balázs Béla-díjas filmrendezőjének,

Romhányi József filmszövegírónak,

Róna Emmy grafikusművésznek,

Schuler Imrének, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas operatőr-rendezőjének,

Simon Györgynek, a Miskolci Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas színművészének,

Szendrey-Karper László Liszt Ferenc-díjas gitárművésznek,

Tokody Ilonának, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magánénekesének,

Tóth Sándornak, a Pécsi Nemzeti Színház Liszt Ferenc-díjas és Erkel Ferenc-díjas balettigazgatójának,

Török Tamásnak, a Magyar Rádió Jászai Mari-díjas rendezőjének,

Tyll Attilának, a József Attila Színház Jászai Mari-díjas színművészének,

Vass Évának, a Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas színművészének,

Zsombolyai Jánosnak, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas és SZOT-díjas operatőr-rendezőjének, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi docensének.

Kárpáti Tamás festőművész;

Kovács Péter művészeti író, a Székesfehérvári István király Múzeum igazgatóhelyettese.

Lacza Márta grafikusművész;

Lugossy Mária iparművész;

Nagy B. István festőművész;

E. Pászthy Magda iparművész;

Sáros András Miklós grafikusművész;

P. Szűcs Julianna művészeti író;

Tóth Valéria szobrászművész;

Szalatnyai József festőművész;

Balázs Béla-díj

Balázs Béla-díjat kapott:

Banovich Tamás, a Magyar Filmgyártó Vállalat filmrendezője, díszlettervezője;

Chrudinák Alajos, a Magyar Televízió főosztályvezető-helyettese;

Fejes László fotóművész;

Lakatos Iván, a Magyar Filmgyártó Vállalat operatőr-rendezője;

Lussa Vince fotóművész;

Peller Károly, a Magyar Filmgyártó Vállalat hangmérnöke;

Tarr Béla, a Magyar Filmgyártó Vállalat filmrendezője;

Ternovszky Béla, a Pannónia Filmstúdió rajzfilmrendezője;

Vagyóczky Tibor, a Magyar Filmgyártó Vállalat operatőre, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi adjunktusa;

Várkonyi Gábor, a Magyar Televízió rendezője;

Lehel Judit, a Magyar Televízió dramaturg-rendezője;

Luttor Mara, a MAFILM rendezőasszisztense;

Erkel Ferenc-díj

Erkel Ferenc-díjat kapott:

Horváth Ádám, a Magyar Televízió vezető rendezője;

Szörényi Levente zeneszerző, előadóművész;

Vidovszky László zeneszerző, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Budapesti Zeneiskolai Tanárképző Intézete tanára.

Köpeczi Béla beszéde

Átadták az idei művészeti díjakat

Pénteken hazánk felszabadulásának 38. évfordulója alkalmából a Vigadóban átadták az idei művészeti díjakat. Az eseményen megjelentek: *Aczél György*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és *Sarlós István*, a Minisztertanács elnökhelyettese, a Politikai Bizottság tagjai.

A megjelenteket *Köpeczi Béla* művelődési miniszter üdvözölte. Ünnepi beszédében elmondta, hogy a díjak a kormány és a társadalom megbecsülését fejezik ki azok iránt, akik alkotásaikkal a magyar kultúrát gyarapítják. A díjak odaítélésénél — a művészeti szövetségek és más szervezetek véleményére támaszkodva — arra törekedtek, hogy olyan értékeket emeljenek ki, amelyek hozzájárulnak a többség kultúrájának gazdagításához, de nem hagyták figyelmen kívül az értékes kísérleteket sem. Különös fontosságot tulajdonítottak azoknak a műfajoknak és műveknek, amelyek a legszélesebb rétegek érdeklődését keltették fel. Előtérbe állították a kritikai tevékenységet, abból a meggyőződésből kiindulva, hogy az irodalmi és művészeti élet sokfélesége csak úgy válik tudatossá, az értékek csak akkor emelhetők ki, a közönség csak akkor tájékozódhat, ha a kritikai megfelelő.

A beszédet követően a művelődési miniszter átadta a művészeti díjakat.

József Attila-díj

József Attila-díjat kapott:

Berkes Erzsébet kritikus;

Dániel Anna próza- és gyermekíró;

Göncz Árpád író, műfordító;

Illés Lajos kritikus;

Lakatos István költő, műfordító;

Lengyel Péter író, műfordító;

Pintér Lajos költő;

Rába György költő, műfordító, irodalomtörténész;

Szeberényi Lehel író, műfordító;

Szentmihályi Szabó Péter költő, író, kritikus;

Galsai Pongrác író, publicista;

Jászai Mari-díj

Jászai Mari-díjat kapott:

Udvaros Dorottya, a Katona József Színház színművésze;

Újréti László, a József Attila Színház színművésze;

Ascher Tamás, a kaposvári Csiky Gergely Színház rendezője;

Bács Ferenc, a Vígszínház színművésze;

Baranyai Ibolya, a győri Kisfaludy Színház színművésze;

Eötvös Tiborné, a Magyar Cirkusz és Varieté artistaművésze;

Erdős István, az Állami Bábszínház színművésze;

Igó Éva, a Miskolci Nemzeti Színház színművésze;

Kautzky József, a Thália Színház színművésze;

Marik Péter, a Fővárosi Operettszínház színművésze;

Oszter Sándor, a Nemzeti Színház színművésze;

Piros Ildikó, a Madách Színház színművésze;

Verebes István, a Mikroszkóp Színpad színművésze.

Liszt Ferenc-díj

Liszt Ferenc-díjat kapott:

Bangó Erzsébet, a Magyar Néphadsereg Művészegyüttese táncművésze;

Katanics Mária, a Marczibányi téri Zenei Általános Iskola tanára, az ÉDOSZ Szilágyi Erzsébet kórusának vezetője;

Kukely Júlia, a Magyar Állami Operaház magánénekese;

Lőcsei Jenő, a Magyar Állami Operaház magántáncosa;

Petró János, a szombathelyi Szimfonikus Zenekar karmestere;

Szabados György zongoraművész;

a Takács-vonósnégyes tagjai: *Takács-Nagy Gábor, Fejér András, Ormai Gábor, Schranz Károly;*

Pattantyús Anikó, a Fővárosi Operettszínház táncművésze.

Munkácsy-díj

Munkácsy Mihály-díjat kapott:

Farkas Ádám szobrászművész;

dr. Jakab Zoltánné Seregély Márta, a Hollóházi Porcelángyár porcelántervező iparművésze;

Ünnepi gyűlés Moszkvában

A magyar–szovjet barátság a béke és a szocializmus ügyét szolgálja

Április 4-e, hazánk felszabadításának évfordulója tiszteletére pénteken Moszkvában, a Szakszervezetek Házának októberi termében ünnepi gyűlést rendezett az SZKP moszkvai városi bizottsága, a Szovjet Szakszervezetek Központi Tanácsa, a Komszomol Központi Bizottsága, a Szovjet Baráti Társaságok Szövetsége és a Szovjet—Magyar Baráti Társaság központi vezetősége.

Az ünnepi gyűlés elnökségében a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének, a Szovjetunió Minisztertanácsának képviselői, az SZKP KB és a Szovjetunió külügyminisztériumának felelős beosztású munkatársai, az SZMBT vezetői, a szovjet hadsereg tábornokai, Moszkva város lakosainak képviselői foglaltak helyet. Jelen volt az MSZBT küldöttsége is, *Bocz Józsefnek*, az MSZBT ügyvezető elnöksége tagjának vezetésével.

Ünnepi beszédet mondott *Nyikolaj Danyilin*, a Szovjetunió gyógyszeripari miniszterének helyettese és *Rajnai Sándor*, hazánk moszkvai nagykövete.

Nyikolaj Danyilin hangsúlyozta, hogy a Szovjetunió és más szocialista országok dolgozói is együtt ünneplik a magyar néppel április 4-ét, amely fordulópontot jelentett az ország életében. Magyarország 38 év alatt jelentős eredményeket ért el népgazdasága fejlesztésében: korszerű nagyiparral és világszínten is kiemelkedő eredményeket felmutató mezőgazdasággal rendelkező országgá vált. Magyarország a szocialista közösség megbecsült tagja, s mint külpolitikája bizonyítja, következetes, elkötelezett híve a béke ügyének.

Nyikolaj Danyilin méltatta a Szovjetunió és Magyarország sokoldalú, sikeresen fejlődő együttműködését, hangsúlyozva, hogy a két ország barátsága a felszabadulás óta eltelt csaknem négy évtizedben kiállta a szilárdság próbáját, s hűen szolgálja a szocializmus és a béke ügyét.

Ünnepi beszédében Rajnai Sándor megemlékezett a Magyarország felszabadítása során elesett szovjet hősökről, méltatta a Szovjetunió szerepét hazánk csaknem négy évtizedes fejlődésében. Megállapította, hogy kapcsolataink széleskörűen fejlődnek, s az élet minden területére kiterjednek. Országainkat, népeinket ma ezer és ezer szál köti össze, s a barátság, egymás iránti tisztelet és megbecsülés érzése tölti be. Különösen nagy jelentőségű az a bizalom, amely a két ország együttműködését, kapcsolatait áthatja.

Rajnai Sándor szólt azokról az új követelményekről is, amelyet a gazdasági fejlődés megváltozott feltételei támasztanak országaink együttműködésével szemben. Hangsúlyozta, hogy meg kell gyorsítani és céltudatosabbá kell tenni a gazdasági integrációt, s olyan gazdasági együttműködést kell kialakítani, amelyben biztonszámíthatunk egymás gazdasági teljesítő képességére, gazdasági potenciáljára.

A forró, baráti hangulatú ünnepi gyűlés moszkvai művészek koncertjével ért véget.

Az évforduló alkalmából a moszkvai magyar nagykövetség munkatársai, élükön Rajnai Sándor nagykövettel megkoszorúzták a Lenin-mauzóleumot és az ismeretlen katona sírját. A koszorúzáson jelen voltak az SZKP KB és a Szovjetunió külügyminisztériumának felelős beosztású munkatársai.

Rajnai Sándor pénteken fogadást adott április 4. alkalmából.

A fogadáson megjelent *Inamzson Uszmanhodzsajev*, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége elnökhelyettese és *Nyikolaj Talizin*, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökhelyettese. Részt vettek a fogadáson az SZKP Központi Bizottságának felelős beosztású munkatársai, a szovjet kormány több tagja, a szovjet hadsereg magas rangú parancsnokai, a Szovjetunió társadalmi és kulturális életének sok kiemelkedő személyisége. Jelen volt számos Moszkvában akkreditált diplomáciai képviselet vezetője is.

Az évfordulóról széles körben megemlékeznek a Szovjetunióban. Ünnepségeket rendeztek, illetve rendeznek a közeli napokban Moszkva több nagyüzemében, amelyek kollektív tagjai a Szovjet—Magyar Baráti Társaságnak. Megemlékeznek hazánk felszabadulásáról a Szovjetunió köztársaságainak fővárosaiban is.

Moszkvában, Leningrádban és a Szovjetunió több más nagyvárosában a hagyományoknak megfelelően ebben az évben is megrendezik a magyar könyv dekádját, amely pénteken nyílt meg a moszkvai Állami Idegen Nyelvű Könyvtárban.

Több magyar vonatkozású kiállítás is nyílt az elmúlt napokban Moszkvában. Az Állami Irodalmi Múzeum látogatói a Petőfi Irodalmi Múzeum anyagából összeállított Madách-emlékkiállítást tekinthetik meg, a Barátság Házában pedig fotókiállítás mutatja be Magyarország mai életét.

Amerikai karriertörténet

A cég megette önmagát

Úgy tűnik, *lezárult* az USA nyolcvanas évek eleji legnagyobb vállalati csatája. A cégek új tulajdonosra leltek vagy az ádáz támadások ellenére is *sikerült megőrizniük* a szuverenitásukat. A küzdelem részletei hosszú hetekig töltötték meg az amerikai lapok első oldalait. Nem hiányzott a történetből semmi, ami az igazi kaland kelléktárába tartozik. Így ármány, féltékenység, de nem hiányzik a „romantika" sem. A téma, prózaian és színtelenül: hogyan akarta a Bendix vállalat *bekebelezni* a Martin Marietta-vállalkozást, majd hogyan akarta *elnyelni* Martin Marietta Bendixet, majd ... De ne vágjunk nagyon az események elébe.

Felvásárolni nehéz

Az Egyesült Államok törvényei szerint egy részvénytársasági formában működő vállalatnak a részvényesek a tulajdonosai és elvileg az irányítói is. Érdekeik képviseletére és a cég folyamatos vezetésére igazgató tanácsot választanak. Az igazgató tanácsnak felelős két közgyűlés között a vállalat főállású felső vezetése. A tulajdonosok bármikor elcsaphatják az igazgató tanácsot, új testületet bízhatnak meg. Ehhez meg kell szerezniük a részvényesek többségének — pontosabban: a kibocsátott részvények többségének — a támogatását.

Mindebből következik, hogy egy társcég bekebelezésére törekvő vállalat akkor választja céljához a legegyszerűbb utat, ha a „zsákmány" részvényeit igyekszik minél nagyobb számban felvásárolni. A sikerhez elvileg *51 százalék* szükségeltetik, a gyakorlatban — hisz' a sok részvényesből aligha alakul ki egységes ellentábor — *kevesebb is elég.*

A vállalatok felvásárlásának vannak szövetségi és vannak csak az egyes államokban érvényesülő szabályai. Az USA egész területén érvényes például az, hogy a fúzió nem vezethet a piaci verseny csökkenéséhez. Így rendelkeznek a trösztellenes törvények.

Történetünk egyik főszereplője a „hi-tech business" képviselője, a Bendix Corporation. Elnöke, a 44 éves *William Agee* az elmúlt években meglehetősen sokat szerepelt a sajtóban. 1980-ban például a kíváncsi riporterek azt firtatták, milyen úton vált a Bendixnél hetek alatt előadóból alelnök a csinos, szőke, fiatal Mary Cunninghamből. Az ügy természetesen kikezdte Agee tekintélyét. 1981 márciusában, amikor vállalata a híres RCA felvásárlását tűzte ki célul, ellenfelei ki is használták magánélete mozgalmasságát. A sajtókampány újraélesztése után — ehhez az eszközhöz az RCA vezetése folyamodott — Ageenek le kellett mondania az RCA felvásárlásáról. A terjeszkedni kívánó Bendix azonban csak hónapokra vonult vissza, erőt gyűjteni.

Adok – kapok

Tavaly augusztus 25-én Agee bejelentette, hogy 1,5 milliárd dollárral a háta mögött *harcba indul* a Martin Marietta cég fölötti ellenőrzés megszerzéséért. (E szelíd, feminin nevű vállalat a Pentagon egyik fő szállítója). Öt nap telt el, és nyilvánosságra került a Martin Marietta válasza. *Thomas Pownall* elnök nem csupán Agee kísérletét utasította élesen vissza, hanem — ugyancsak 1,5 milliárd dollár birtokában — maga is harcot indított a Bendix felvásárlásáért.

Néhány napig a két vállalat gazdasági igazgatója nagy igyekezettel vásárolta a tőzsdén a másik részvényeit, egyre emelkedő árfolyamon, a részvényesek legnagyobb örömére. Szeptember 20-ra a Bendix akciói, úgy tűnt, meghozták a végső győzelmet; kezükben volt a Marietta részvényeinek 70 százaléka. A bíróság azonban közbeszólt: Maryland állam törvényei szerint (itt található a Martin Marietta székhelye) a Bendix tíz munkanapon keresztül várni kényszerült és nem ereszthette szélnek áldozata igazgató tanácsát.

A Marietta viszont szeptember 23-ára jutott volna el oda, hogy a Bendix részvényeinek több mint 50 százaléka került volna birtokába. A helyzet egyértelműen a Martinnak kedvezett, hisz a törvény tétlenségre kárhoztatta Bendixet. Agee elnök ebben a helyzetben *tárgyalásokat* javasolt. Azt ajánlotta fel, hogy a Martin Marietta fennmaradó részvényeiért hajlandó darabonként 12 dollárral többet fizetni. Pownall a jelentések szerint visszautasította a megadásra való felszólítást és tűzszünetet javasolt: a maga részéről kész békén hagyni a Bendixet, ha az is hajlandó felhagyni a Martin felvásárlásával.

A vita éjjel háromig tartott és eredménytelenül végződött. Agee eredmény nélkül ült be kis magángépébe és repült vissza New Yorkba. Ahol viszont jó hírek várták. Delaware állam bírósága ugyanis a délután folyamán úgy döntött — itt a Bendix székhelye található —, hogy a Martin Marietta a felvásárolt részvényeket egyelőre *nem használhatja* fel szavazásra. Ezzel az ítélettel a versenytárs tevékenysége értelmetlenné vált.

Igazgató maradhatott

A Bendix tehát biztos nyertesnek tűnt, ám Agee a jelek szerint elvesztette idegeit. Senki sem tudott környezetében arról, hogy két hét óta titkos tárgyalásban volt az olaj- és vegyipari óriással, az *Allied Chemicalsszel.* Egy óra alatt megállapodott arról, hogy az Allied felvásárolja a Bendixet, a Bendix tulajdonában levő Martin-részvényeket pedig a Martin tulajdonában levő Bendix-részvényekért kicseréli.

A megállapodást azonban a Bendix igazgató tanácsával is jóvá kellett még hagyatni. A testület nagy győzelemre volt hangolva — ehelyett Agee bejelentette nekik a vállalat önállóságának megszűntét. Az igazgatók egy része tiltakozásul kivonult, a maradék megszavazta a megállapodást. Ezzel Agee átkerült az Alliedhez — mint a Bendix-részleg új vezetője ...

gonda—szentgáli

A Magyar Külkereskedelmi Bank mérlege

Exportbővítő hitelek

A Magyar Külkereskedelmi Bank értékelte az elmúlt évi tevékenységét. A népgazdaság pénzügyi helyzete, a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokban megnyilvánuló válságjelenségek erőpróba elé állították a bankot, ennek ellenére *a Magyar Külkereskedelmi Bank kötelezettségeinek — a partnerek által is elismert pontossággal — mindenkor eleget tett.*

A bank külföldi hitelkorlátozásainak szerkezete a múlt esztendőben előnyösen változott. *A rövid lejáratú tartozások csökkenése következtében a hiteláilományban a közép- és hosszú lejáratú tartozások aránya növekedett.* Az importhoz kapcsolódó külföldi hitelmegállapodások körét tovább szélesítette a bank, s új megállapodásokat hozott létre Ausztriában, Brazíliában, Dániában, Franciaországban, Jugoszláviában, Olaszországban, Svájcban és Svédországban.

Hitelképességének további növelésére és üzleti tevékenységének bővítésére a bank tavaly 300 millió forinttal növelte alaptőkéjét, amelynek összege jelenleg 1,3 milliárd forint. *Tovább folytatta a konvertibilis fizetési mérleget javító exportbővítő vállalati fejlesztések finanszírozását.*

Alulnézetből

Kifelé a kátyúból, hitel nélkül is – Ami van és ami lehetne

S még mondja valaki azt, hogy a mezőgazdaság nem olyan, mint a szerencsejáték! Tavaly július elején a rekkenő hőségben a ságvári Egyetértés Tsz elnöke, *Jakab János* kivitt a határba és megmutatta a napraforgót:

— *Jó harminc mázsát ígér* — jelentette ki elégedetten. Lehet, hogy csak utólag beszélem be magamnak, de mintha némi fojtott izgalom rezdült volna a hangjában, mint a kártyajátékosnak, aki kezében tartja a nyerő lapot, de a parti még nincs lejátszva.

Nos, bebeszélés volt vagy nem, mindenesetre néhány nap múlva megnyíltak az ég csatornái és alig egy hét alatt 107 milliméternyi bődületes eső zúdult a napraforgótáblákra. Aztán augusztus végén, közvetlenül az érés előtt, megismétlődött az égi jelenség; *védhetetlen károkat okozva.* A nyerő lap immár semmit sem ért; a termés *felét* elvitte az ilyen esetben szinte szükségszerű szártő- és tányérrothadás. A remélt majd' négymilliós haszonnal együtt.

Pedig de kellett volna a pénz. Amikor három éve átvette Jakab János a Somogy megyei közös gazdaság irányítását, az előző év zárszámadása írd és mondd, 192 ezer forint nyereséget mutatott. Lerobbant gépparkot talált, öszszedőléssel fenyegető, lyukas tetejű, ósdi állattartó épületeket és az egész téeszben nem talált egyetlen mérleget sem.

Ha bejött volna!

— *Ha öngyilkos akarsz lenni...* — mondták a jó barátok.

Azért a múlt évet, a napraforgó kudarca ellenére is, *2,2 millió forintos tiszta jövedelemmel* zárta a gazdaság. Hogy ez nem sok? Még az 1979-es 192 ezerhez képest sem? Hát mi tagadás, a 47 milliós termelési érték legalább négy és fél millió nyereséget indokolna. *A tíz százalék körüli nyereségráta* a tavalyi jövedelemelvonó kormányintézkedések ellenére is *az elfogadható gazdálkodás jelzőszáma.*

Az elnök azért nem készíti magának a kötelet. Az eredmény még a mezőgazdaságban sem érik be egyik évről a másikra. És különösen nem ott, ahol akkora az állattenyésztés, mint náluk. És annyira elhanyagolt. Tavaly 400 öreg, továbbtenyésztésre alkalmatlan anyajuhot kellett kiselejtezni. Egy-egy ilyen állat kivágása 1300—1500 forint terhet jelent a gazdaságnak. *Tessék szorozni!* Az másik kérdés, hogy ilyen arányú selejtezés egyetlen év alatt szakmailag nehezen indokolható. Kivéve, ha mint jelen esetben, az elmúlt évek néhány százezer forintos minimális nyeresége még azt sem tette lehetővé, hogy kiszemeljék a koszlott irodafalakat. Tavaly jutottak odáig, hogy végre elkezdhették a generális rendcsinálást.

Először *mázsaházat* kellett építeni, hogy tudják: mennyi termény hagyja el a téesz udvarát. A többi képzelhető. Mindenesetre *a közös gazdaság vagyona az elmúlt három év alatt 28 millióról 42 millió forintra nőtt.* Ilyen mértékű felhalmozás bármilyen időszakban nagy teljesítmény. De azokban az években, amikor a gazdaság, illetve annak sok alapegysége a meglevő termelési eszközök gyakorta már ésszerűtlen mértékű kiaknázását kénytelen célul tűzni, s még a legjobbak is legföljebb a termelésben felhasznált javak pótlására vállalkozhatnak, s amikor a nehezebb helyzetben levők a termelő alapok egy részének felélésére kényszerülnek, akkor a számos mezőgazdasági üzemet belülről ismerő újságíró csak egyet kérdezhet: *hogyan csinálják?*

Magától pedig azt kérdezi: lehet, hogy az új elnök ezekben a hitelszűkös, állami támogatást nélkülöző időkben *mindent megkap?* Végül is, ha valakit tömnek pénzzel, előbb-utóbb csak produkál! De hát éppen a ságvári Egyetértés Tsz-t és éppen most, *miért tömné akárki is pénzzel?*

Aztán hangosan is kimondom, amire gondolok. Jakab János kihúzza íróasztalának fiókját és az asztalra teszi a mérlegbeszámolót:

— Tessék, olvassa, elemezze ki! — és nevet. Ami érthető. Az adatokból kiderül, hogy *szerencséje csak az induláskor volt.* Mert éppen akkor indult a *húsmarhaprogram.* Az elnök megragadta a lehetőséget, hogy a nullán álló kö-

zös gazdaságot valahogy *kimozdítsa* a holtpontról. És kapott annyi pénzt, hogy szinte saját erő nélkül, persze rengeteg munkával, elérték: ma 320 limousin—magyartarka keresztezésű tehén legel sok száz hektárnyi meredek lejtésű gyepterületükön. A műtrágyát helikopter szórja rá, a traktor felborulna rajta. Tavaly olasz exportra eladtak 180 első osztályú bikát, hozott hatmillió árbevételt és pár százezer forint nyereséget. Ami el is ment. Kilencszázezer forintért kellett kutat fúrniuk. Víz nélkül nem él meg az állat.

Minden más gyarapodás *a saját munka eredménye.* Például annak köszönhető, hogy tavaly is 400 hektáron, az országos átlagot 14 mázsával meghaladó hozamot elérve, 86 mázsás kukoricát termeltek. Az eredmény 3,4 millió forint nettó jövedelem. És hozott a konyhára a jól előkészített talajba elvetett, és ezért az időjárás viszontagságait jól tűrő búza is. Igaz, a borsó a napraforgóhoz hasonlóan a negyedét sem hozta annak, amit vártak tőle. A napraforgót a nyári esők vitték el, a borsót a tavaszi szárazság.

— *Ha mindkettő bejött volna!* — sóhajt az elnök. — *Milliókkal lennénk gazdagabbak.*

Mondom, hogy két viszonylag nagy területen vetett növény kudarca számos más gazdaságot fejre állított volna. S ehhez képest...

— Túl nagy itt a füst — jelenti ki Jakab János —, olyan az iroda, mint egy kártyaszoba. Menjünk ki a szabad levegőre.

Az elnök dilemmája

A somogyi domboldalakon a telepített gyep (hektáronként 12 ezer forintba került) és a bokrosodó búza, *mint a pázsit.*

— Ez a vetés megkapta ősszel az alapműtrágyát — jegyzem meg nem minden él nélkül. Az őszön a műtrágya *hiánycikk* volt. Az elnök veszi a lapot:

— *Elintéztem.*

— Ügyes ember — mondom.

— *Annyira azért nem* — mondja ő. Hogy melyikünknek van igaza?

A ságvári téesznek nem volt műtrágyatárháza, tavaly magam láttam, meg is jegyeztem, hogy a szabad ég alatti tárolás miatt *százezrek mennek veszendőbe.* A szomszédos Kilitiben és Zamárdiban hasonló volt a helyzet. A három téesz összefogott, megnyerve ügyüknek a Tszkert és a KSZE gabonatermesztési rendszert (mindhárman tagjai), összeraktak saját erőből hárommillió forintot, építettek folyékony műtrágya befogadására alkalmas két tartályt és reménykedtek: *1983-ban kapnak majd hitelt* a szállításhoz szükséges tartálykocsik vásárlásához, a kiszóráshoz való permetező eszközök megvételéhez és a műtrágyának a talajba való bedolgozásához nélkülözhetetlen erő- és munkagépekre.

Eddig nem kaptak. A másik két téesz dolgát nem ismerem. A ságváriak idejében benyújtották pályázataikat. Ígéret, biztatás, sőt válasz sincs rájuk.

Mondom, hogy *nehéz az ország helyzete.* Hogy gépvásárlásra van hitel, vagy nincs, bizonytalan, mint a kóbor eb vacsorája. *Manapság mindenki igazándibul csak a saját erejére számíthat.* Az elnök bólogat. Tudja ő. És bár 1,8 milliónyi fejlesztési alapjukat már elköltötték, de van még 3,4 millió forint amortizációs alapként keletkező elköltheto pénzük. Ebből futja a folyékony műtrágyázás eszközeinek megvásárlására.

— *Akkor mi a gond?* — kérdezem.

Az elnök láthatóan nehéz perceket él át, nem tudja, hogyan magyarázza meg. A *félreértéstől* fél, s utóbb tudom: *joggal.* Mert még ma is akad, akinek gyanús, ha valaki *„sokat"* akar. Ha *türelmetlen.*

De nézzük a tényeket, jobban mondva a vágyakat. A ságvári téesznek kitűnő üzletet ajánlott az egyik megyei vállalat. A feltétel: a szövetkezet építsen át üzemcsarnokká egy elavult állattartó épületet, toborozzon össze 230 szakképzetlen asszonyt. A vállalat adná a gépeket, betanítaná az asszonyokat. A cikk, amit gyártani kellene kurrens. *itthon és dolláért egyaránt eladható. Meghozzá jókora haszonnal.* A számítások szerint az új üzem teljes beindulása után mai árakon úgy évi hatmillió tiszta nyereséget hozna. De legyen igaz ennek az összegnek csak a fele. Akkor is bőven megérné az idei 3—3,5 milliós befektetést.

Helye a pénznek

Hát ez az elnök dilemmája. Ha ugyanennyiért, kizárólag saját erőből megveszi a folyékony műtrágyázás gépsorát, úgy javítja a növénytermesztés eredményességét *néhány százalékkal.* Ez jelenthet százezret, kétszázezret, de jelentsen három-négyszázezret, akkor is hogyan jön ez az összeg a hatmillióhoz, vagy rosszabb esetben a háromhoz? S nagyon kellene a pénz. Hogy a juhászat végre úgy-ahogy *gazdaságos legyen,* be kell fejezniük az állomány selejtezését, cseréjét. Még mindig van 150 továbbtenyésztésre alkalmatlan anyajuh az üzemben. Aztán folytatni kellene a *gyeptelepítést,* mert az exportminőségű húsmarhában van fantázia. És folytatni kellene a *talajjavítást* és vele együtt a terület rendezését. Nőhetne a szántók termőképessége. Ráférne, alapvetően jók a földek. És persze a tagság érdekében is fejleszteni kellene *a háztájit;* a takarmánybolt építése elodázhatatlan.

Mindez százezreket, milliókat jelent. *Gyorsan megtérülő, exportálható terméktöbbletben kamatozó milliókat.* Hitel kellene, de a jelek szerint, legalábbis egyelőre — hitel nincs. Nehéz az ország helyzete — ismétlem meg —, mások is hasonló gondokkal küszködnek. De az elnököt ez nem vigasztalja. Ő maga köré gyűjtött fiatal, produkálni kész szakembereket, és megígérte a tagságnak: *kivezeti a gazdaságot a kátyúból.*

Mondom, hogy *ez máris sikerült.* De ő legyint. Végül is bizonyára neki van igaza. Én azt látom, ami *van.* Ő meg azt, ami *lehetne.*

GÁDOR IVÁN

Egy hét a világgazdaságban

A szaúdi deficit háttere

Az elmúlt hét világgazdasági eseményeinek egyik legérdekesebb híre az volt, hogy az április 14-én kezdődött pénzügyi évre Szaúd-Arábia *deficites költségvetést* tervezett. A 150 milliárd dolláros devizatartalékokkal rendelkező ország büdzséje utoljára tíz esztendővel ezelőtt, tehát az első olajárrobbanás évében volt *utoljára* deficites. A hír az első pillanatban megdöbbentően hangzik, de a válasz kézenfekvő: *a világ egyik leggazdagabb állama sem vonhatja ki magát a gazdasági „hullámvasút" hatásai alól, az új helyzethez a lehető legrövidebb időn belül alkalmazkodnia kell a gazdaságpolitikának.*

Már az elmúlt év eleje óta egyértelmű, hogy Szaúd-Arábia olajbevételei a kitermelés *drasztikus csökkentése* miatt ugyancsak megcsappannak. (A sivatagi királyság az OPEC-árak „tartása" érdekében 1982-ben mintegy napi 5 millió hordóval kevesebb olajat hozott a felszínre, mint 1979—80-ban.) A márciusban végrehajtott hivatalos olajármérséklés Rijádot arra kényszerítette, hogy az új költségvetésben *kifejezésre juttassa* a szerényebb lehetőségeket.

Nem arról van szó, hogy az OPEC vezető hatalma rövid távon áthidalhatatlan nehézségekkel kényszerül szembenézni, hanem arról, hogy gazdálkodását a megváltozott — szerényebb bevételeket hozó — körülményekhez igazítsa. Az új költségvetés 65 milliárd dollár bevétellel és 75 milliárd dollár kiadással számol. A deficit finanszírozása *nem okoz gondot* a kormánynak, hiszen a kamatbevételek, vagy a külföldi részvények osztalékai bőségesen fedezik a hiányt. Ennek ellenére Szaúd-Arábia a nadrágszíjmegszorítás útjára lép: a fejlesztési terv egyes nagyberuházásainak megvalósítását elhalasztják, csökkentik a hazai vállalkozóknak és fogyasztóknak nyújtott támogatásokat, s a hivatalnoksereg létszámának a csökkentésével *megnyirbálják* a költségvetés kiadási rovatát.

Hozzá kell szokni

Várhatóan vége szakad a pénzpazarló presztízsberuházások korának, s mind az állam, mind pedig a magánberuházók *meggondolják*, mire adják ki olajpénzeiket. Valamelyest *visszaesik majd* az ország behozatala, s átmeneti gondok keletkezhetnek az importfizetésekkel kapcsolatban. A nyugatnémet Handelsblatt értesülése szerint Rijád késlekedik egyik-másik megvalósított beruházás után esedékes fizetések teljesítésével. Több nyugatnémet építőipari cég jelezte, hogy hónapokat kell várniuk az elvégzett munkák ellenértékének kifizetésére. Úgy látszik, a világ kereskedőinek Szaúd-Arábiában *hozzá kell szokniuk* olyan jelenségekhez, amelyek erre a térségre az elmúlt évtizedben igazán *nem voltak jellemzőek*.

Pezsgő aktivitás jellemezte az elmúlt héten a kínai külkereskedelmet, amely az 1982-es évet 39 milliárdos forgalom mellett 4,6 milliárd dolláros többlettel zárta. A miniszterelnök Ausztráliában és Új-Zélandon tárgyalt a gazdasági kapcsolatok megélénkítéséről, a külkereskedelmi miniszter pedig Párizs fogadta annak reményében, hogy Peking óriási megrendeléseket ad a francia iparnak. (A tervek szerint francia cégek 7—8 milliárd frankos szállítással vennének részt a kínai távközlési rendszer korszerűsítésében, s szó van arról is, hogy Kanton közelében felépülő atomerőmű reaktorát francia vállalatok szállítják majd.)

A kínai külgazdaságpolitika azonban nemcsak a nyugati, hanem a szocialista országok irányába is egyre aktívabb. Néhány nappal ezelőtt írták alá az idei kínai—szovjet árucsere-forgalmi jegyzőkönyvet, amelynek értelmében a kétoldalú szállítások értéke 1983-ban 800 millió dollár lesz a tavalyi 300 millióval szemben. Figyelemre méltó, hogy hosszú évek után először idén ismét megindult a határ menti árucsere a két ország között. Kínai külkereskedelmi küldöttség tárgyalt Albániában is a gazdasági együttműködés felújításáról.

Kína, Ausztrália jelentkezik

Amilyen tárt karokkal várják Kínában a külföldi tőkét, annyira szeretné *távol tartani* a külföldi árukat a hazai piactól a gazdasági tevékenység megélénkítése érdekében *az ausztrál* ipar. Ez derült ki azon a gazdasági csúcskonferencián, amelyet az elmúlt héten tartottak az ötödik kontinens szakszervezetei, munkáltatói és a kormány.

Az új munkáspárti kormány *súlyos örökséget vett át elődjétől*, s Hawk kormányfő szerint *nem biztos*, hogy a következő választásokig sikerül rendbe tenni a „megroggyant" gazdaságot. Ausztráliában a munkanélküliség *eléri a 10 százalékot*, az inflációs ráta 15 százalék, a költségvetés pedig idén 6 milliárd dolláros hiánnyal zárul. Az ipar a protekcionista intézkedések erősítését és fokozását kéri a kormánytól, mert az import *gátolja* a fellendülést, az új munkahelyek teremtését. A miniszterelnök ugyan nem tett ígéretet a protekcionizmus fokozására, de a kormány a jelenlegi gyakorlaton nem enyhít addig, *amíg nem győri le a recessziót* az ország.

A gazdasági nehézségek *enyhítését* célzó értekezleten elhatározták, hogy nem hosszabbítják meg a bérbefagyasztást, s fokozatos ellenőrzést vezetnek be. A választási kampány során a Munkáspárt a fellendülés megindítását, *új munkaalkalmak teremtését*, az infláció visszaszorítását és adókedvezményeket ígért. Most elérkezett az ígéretek beváltásának ideje, de időközben tovább romlott a gazdasági helyzet. Az ország történelmének egyik *legsúlyosabb szárazságát éli át*, amelynek hatására a mezőgazdaság súlyos gondok elébe néz. Még nem egyértelmű, sikerült-e megállítani a tőke nagyarányú kiáramlását az ausztrál valuta közelmúltban történt 10 százalékos *leértékelésével*.

Az új ausztrál vezetésnek tehát *sok tennivalója van a gazdaság területén*. A gazdaság talpraállításának fontos eszköze a külgazdasági kapcsolatok felülvizsgálata, ésszerűsítése. Minden bizonnyal ennek a gazdaságpolitikának a jegyében született a múlt héten a canberrai kormány elhatározása, hogy *bővíteni akarja a külkereskedelmi kapcsolatokat a szocialista államokkal*.

Gonda György — Szentgáli Péter

Burgonyabaj

Alsónémedin a tanácstalanság pillanataiban – Kiutat keresve

Rekviem egy faluért — mormolom az országúton, Nemeskürty után szabadon, elhagyván Soroksárt, rápillantva azokra a nadrágszíjparcellákra amelyek tájéka tavasztól őszig az évek során elevennek volt mondható, de most holt határ inkább az alsónémedi. A község *Balassa Iván* néveredeztetése alapján olyan területet jelenthetett, ahol sok a nyű, a rovar, lévén első, 1067-beli említése *Nywyg*, 1332-ben *Nymig*, s csak 1668-ban *Alsó-Némedi*, amely név, alakját tekintvén, határozottan a német népnévhez köthető.

Holott éppenséggel *színmagyar* település, jóllehet Pest környéket jócskán telehintették német jövevényekkel a századok. Tudós néprajzosunk pedig dehogy is óhajtaná sérteni ama rovaretimológiával a lakosokat, rögvest hozzáteszi *Férged, Legyes, Bögölypatony* nevét a *Magyar Nyelv Történeti Etimológiai Szótárából*, magam pedig hasonlóan bántó szándék nélkül, de véletlen *egybeesésre* bukkanván idézem Balassát. Tudni kell ugyanis, hogy a határbeli bizonytalanság igenis valamiféle rejtélyes *nyűből* eredeztethető, pontosabban olyan burgonya-fonálféregfajból, amely Magyarországon eleddig *nem* fordult elő.

Szigorú tilalom

Nos, *Alsónémedinek* e Teterodera rostochiensis nevű károsítóval fertőződött államigazgatási területén 1983 tavaszán *nem kerülhet burgonya a földbe*, kivéve a belterületi lakóházak kertjeit, ahol is kizárólag családi fogyasztásra termeszthetnek krumplit és paradicsomot, csicsókát és tojásgyümölcsöt, azaz padlizsánt. A *Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium* idevágó határozatának megsértése szigorú szankcióval járhat — egy évig terjedhető börtönnel!

Földművelésért, élelmiszer-termelésért — *börtön*, ezt is most hallom először, de nyilván megvan a nyomós oka. Persze, évekkel ezelőtt, midőn eltűnt piacainkról a háziasszonyok kedvenc *Gül babája*, szolgált szakszerű magyarázattal a tárca: vírusfertőzés vitte el alighanem örökre a szabolcsiak rózsakrumpliját. Mivel Alsónémediben nem termelőszövetkezet alakult, hanem *szakszövetkezet*, tehát lényegében a határ fele részét egyénileg művelik, lehetetlen volt beleszólni abba, hogy évről évre ugyanazon 600 hektár földbe vetik a burgonyát, aminek legalábbis részben volt szerepe a zárlatban. Hiszen ha import vetőgumóval jöhetett is be az a fonálféregfaj, mégis az extenzív művelési mód lehetett kedvező táptalaja, miként ez a szisztéma jár ugyanilyen hátulütővel a nagyüzemi napraforgótáblákban is újabban...

A *Közös Út Szakszövetkezet* elnökét, *Illés Györgyöt* nem Alsónémediben, hanem egy tavalyi ausztriai tanulmányúton ismerhettem meg, aki egy *Bécs* környéki farmon szakszerű tolmácsolással lepte meg a TOT-küldöttség tagjait.

— *Mintha valami salátát láttam volna kiültetve az egyik parcellában* — kezdem a tapogatózó beszélgetést.

— Lehet, de inkább árpát kívánnak tudomásom szerint a burgonya helyett *elvetni*, ezzel is több disznót hizlalhatnak meg tagjaink — meditál a nyilván egész télen át sok panaszt, zsörtölődést végighallgatott Illés György. — *Nincs más lehetősége* azoknak a tagjainknak, akik az idők során megszokták, hogy a soroksári sváboktól ellesett módszerekkel, hollandi rekeszekben előcsíráztatott (a rekeszek télen az istállótól a tisztaszobáig ellepték az egész házat), vetőgumók korai kiültetésével, júniusi újburgonyával piacoljanak, nos, bizony nem tehetnek mást, mint legalább *öt évig szüneteltetik* e gyakorlatot...

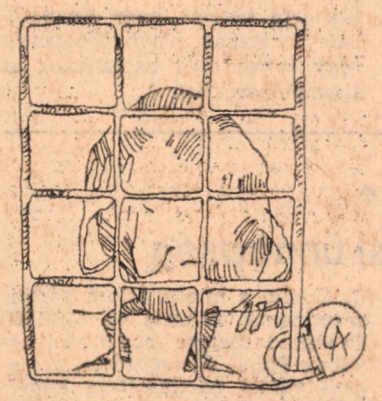

Az *Alsónémedi története és néprajza* című, a helyi tanácstól 1980-ban jeles szerzők közreműködésével megjelentetett monográfia (amely dicsérendő tettért, jutalom helyett megyei *megrovást* kapott a tanácselnök!) egyik tanulmányából tudom meg, hogy a XIX. század második felében a falu legnagyobb kincsének a kaszálókat tartották. A Budapestre hordott *széna* volt legjövedelmezőbb árucikke az alsónémedieknek, akik csak az 1920—30-as években lendítették föl a burgonyatermesztést, 40 kilós *magyar* és *német* zsákokban pesti piacokra juttatván a krumplit.

— A szakszövetkezet négy és fél ezer hektárjából *kétezren* nem mi szabjuk meg, mit műveljenek, mit válasszanak növényként; talán szerencsének is mondható, hogy a közös táblákon burgonyával *nem* foglalkoztunk, hanem az állatállomány takarmányát, valamint napraforgót, búzát, kukoricát termesztünk. Talán a zöldborsó az, ami a tagi földeken még számításba jöhet, ám ahhoz is érteni kell — képzelje el, mi történnék, ha *Vecsésen elrendelnék, hogy hagyjanak föl a káposztával*...

A lakatosműhely nem hozta

Illés Györgynek ugyan érthetően fáj a szíve a tagság ilyetén megpróbáltatásáért, aminek súlya abból is kitetszik, hogy 1983-ig voltaképpen *kettős* hasznosítású tagi földekről beszélhetünk: a burgonya fölszedése után még rövid tenyészidejű karfiol kerülhetett a talajba.

— Remélhetjük, hogy a korábbi másodnövény most *főnövény* lesz, így vannak családok, amelyek sárgarépára kötöttek szerződést, de hallottam arról is, hogy némelyek *más* szövetkezetektől bérelnek földet, annyira ragaszkodnak a burgonyához...

Így, vagy úgy, a falu mégsem csak a krumpliból élt, ötezer lakosából ezer jár el napjában Budapestre, másik ezer a nyugdíjas, ötszáz a szövetkezeti illetőségű, akik maguk sem pusztán a földre hagyatkozók immár. Csakhogy megörvendeztessem Illés Györgyöt, kimásoltam számára a Fővárosi Tanács munkaügyi főosztályának fölméréséből azt a dicsérő passzust, amely szerint a *Magyar Hajó- és Darugyárban* elmondták, hogy amikor *Líbia* részére 21 portáldarut szállítottak, a külföldi vevő, végigjárva azokat az egységeket, ahol a terméket előállították, az alsónémedi Közös Út Szakszövetkezet termékeivel volt *leginkább megelégedve*.

— Ez korábbi elismerés, mert éppen az immár túlságosan is nagyot akaró lakatosüzemünk volt, az tavaly, amely ebbe a lendületbe *belegörbült*, s javarészt általa apadt az egy évvel korábbi 30-ról 27 millió forintra nyereségünk...

Mi lesz velük?

Nincs szerencsém, mint ahogy azzal az amúgy is félön megpendített ötlettel sem, hogy *mi lenne, ha termelőszövetkezetként gazdálkodnának?* Készültek erre, hallom, még 1979-ben ki is kalkulálták, hogy a táblásításhoz, ama nadrágszíjparcellák összevonásához, gépesítéséhez, egyebekhez vagy *ötvenmillió forint* kéne, amire már az 1980-as szabályozó módosításkor sem volt kilátás, hát még napjainkban!... S mivel láttam már *jobb* színvonalú szakszövetkezetet, mint termelőszövetkezetet, maradjanak is csak azok a parcellák, az átlagosan két hektárra terjedő tagi földek, még ha elbizonytalanodott is pillanatnyilag, mi is teremjen rajtuk.

— Akik korábban a közöst választották, vagyis traktorossá lettek, a tehenészetben vállaltak munkát, azok is *a kötetlenebb formára* tekintgetnek, legalábbis részben — így az elnök. — Joguk van a kilépéshez, ami érzékenyen érint bennünket, hiszen korábban is munkaerőgondjaink voltak.

— *Az így újraönállósult azért csak kötődik továbbra is a szakszövetkezethez, miként a többiek is, akik a voltaképpeni közös munkát eddig sem vállalták...*

— Igen: fizetnek vagyoni hozzájárulást, mint ahogy a vízgazdálkodáshoz, a mezőőrök eltartásához is adnak pénzt a tagok, akiknek átlagos életkora meglehetősen *magas*. Még akkor is, ha tudjuk, hogy fiaik-unokáik a voltaképpeni földművelők.

„Az utóbbi másfél évtizedet nem számítva, a község központi magvában, illetve főútvonalán a különösen régi ház szinte szabadtéri múzeumi hangulatot teremtett" — írja *Filep Antal* ama helytörténet egyik tanulmányában. *Gasparik Pál* tanácselnök nyilván egytért e néprajzosnak kedves kép megőrzésének fontosságában, de égetőbbnek, modern korparancsnak érzi a *telefonálás* megoldását, hiszen már hárman haltak meg úgy, hogy nem tudták idejében kihívni a mentőt.

...A rekviemet ugyan a falu lakói joggal kérnék ki maguknak, *mementó* azonban több is akad tehát Alsónémediben, a főváros tágabb határában.

Keresztényi Nándor

Magyar—kínai turizmus

Dr. Walkó Miklós, az IBUSZ kereskedelmi vezérigazgató-helyettese és *Csiao Csia-csin*, a kínai idegenforgalmi hivatal vezérigazgató-helyettese hétfőn Pekingben aláírta azt az alapszerződést, amely a két vállalat közötti együttműködést, a kölcsönös programokat, útvonalakat rögzíti. Az aláírásnál jelen volt *Vang Jüe-ji*, a kínai idegenforgalmi hivatal elnökhelyettese.

A most aláírt alapszerződés értelmében 1983-ban 10 csoportban körülbelül *320 magyar turista* látogat a Kínai Népköztársaságba. A mintegy húsz év szünet után az első magyar turistacsoport időközben befejezte látogatását, és visszatért Budapestre.

Az alapszerződést évenként fogják kiegészíteni Pekingben, illetve Budapesten, váltakozva. A jelenlegi terv szerint 1984-ben 12—15 magyar turistacsoport fog a Kínai Népköztársaságba látogatni.

Japán autóeladások

A Toyota, Japán első számú autógyártója tavaly 3,1 millió gépjárművet gyártott, és ez fél százalékkal kevesebb, mint az előző évi termelés. A japán vállalat teljes exportja visszaesett 1 százalékkal, a személygépkocsik kivitelét ugyanakkor sikerült 3,3 százalékkal növelnie. A Nissan, a második legnagyobb gépkocsigyártó konszern a recesszió miatt szintén mind termelését, mind exportját mérsékelte az egy évvel korábbihoz képest.

Testexpo '83

Tizennyolc NSZK-beli iparvállalat mutatja be ipari anyagvizsgáló berendezéseit a hétfőn kezdődött és április 21-ig nyitvatartó *Testexpo '83* szakkiállításon. A rendezvénynek a kőbányai vásárváros 25-ös pavilonja ad otthont. A kiállítást előadássorozat is kíséri, amelyen az NSZK-beli szakemberek az ipari termékek minőségét javító vizsgálati módszereket ismertetik és legújabb kísérleteikről is számot adnak.

A Testexpón kiállító vállalatok közül néhány Magyarországon új piaci lehetőségek után kutat. Mások, mint például a Karl Deutsch, az Erichsen, a Philips és a Krautkramer régi, hagyományos partnere a magyar vállalatoknak. Ez utóbbi cég rendszeresen szállít hazánkba ultrahangos műszereket, berendezéseik megtalálhatók a MÁV-nál és számos gépgyárunkban is.

Sarlós István ünnepi beszéde

Megkezdődött Székesfehérvárott a magyar nyelv hete

Hétfőn Székesfehérvárott megnyitották az idei magyar nyelv hetét. A megnyitó ünnepségén *Závodi Imre*, a Fejér megyei Tanács elnöke méltatta a programsorozat jelentőségét. Ezt követően *Sarlós István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese ünnepi beszédében hangsúlyozta:

— Nyelvünk, nemzeti létünk e fontos feltétele féltett kincsünk, s a féltett kincset mindenkinek kötelessége védeni, ápolni, művelni — hangsúlyozta, majd így folytatta: — Mindazoknak, akik gondolataikat, a vezető testületek határozatait, döntéseit szóban, vagy írásban közlik, kötelességük, hogy helyesen, jól beszéljenek magyarul, mondandójukat mindenki számára érthetően, tömören fejezzék ki. A hibás nyelvezet ugyanis a legszebb gondolat befogadását is megnehezíti. Nem mindegy, hogy az, aki beszél, vagy írásban fejti ki a véleményét, érthetően teszi-e azt, vagy sem. Az „írástudók" felelőssége mindazokra vonatkozik, akiket munkakörük, megbízatásuk arra kötelez, hogy előadásokat tartsanak, nyilatkozzanak, vagy éppen csak beszéljenek az állampolgárokkal.

Komócsin Zoltán emlékére

Koszorúzási ünnepség

Komócsin Zoltán újságíró, a magyar munkás- és ifjúsági mozgalom kiemelkedő személyisége születésének 60. évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeztek hétfőn a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjának sírsétányán. Arra a kiváló politikusra emlékeztek, aki 1962-től haláláig tagja volt az MSZMP Politikai Bizottságának, 1965 után a Központi Bizottság külügyekért felelős titkáraként végzett elismert tevékenységet, 1974-től pedig a Népszabadság szerkesztő bizottságának vezetője volt.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében *Maróthy László*, az MSZMP PB tagja, a budapesti pártbizottság első titkára és *Szűrös Mátyás*, a Központi Bizottság osztályvezetője, a KISZ központi bizottsága képviseletében *Szandtner Iván*, a KB titkára és *Tóth András*, a Külügyminisztérium részéről *Puja Frigyes* miniszter és *Somodi Gyula*, a minisztérium pártbizottságának titkára, az MSZMP Csongrád megyei bizottsága nevében *Papdi József* titkár, a szegedi városi pártbizottság képviseletében *Török József* első titkár, az országgyűlés tisztikara részéről *Péter János* alelnök és *Darvasi István*, az országgyűlés külügyi bizottságának titkára, a Csongrád megyei Tanács nevében *Petrik István* elnökhelyettes, Szeged város Tanácsa részéről *Papp Gyula* tanácselnök, a Népszabadság szerkesztő bizottsága képviseletében *Berecz János* főszerkesztő és *Rényi Péter* főszerkesztő-helyettes, a Magyar Újságírók Országos Szövetsége nevében *Fodor László*, a MUOSZ alelnöke és *Király András* főtitkár koszorúzott.

Elhelyezték a megemlékezés és a kegyelet virágait a családtagok, a volt harcostársak és a Komócsin Zoltánról elnevezett szocialista brigádok képviselői is.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Üdvözlő táviratok

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke Zimbabwe függetlenné válásának évfordulója alkalmából táviratban köszöntötte *Canaan Banana* köztársasági elnököt.

Sierra Leone Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke táviratban fejezte ki jókívánságait *dr. Siaka P. Stevens* köztársasági elnöknek.

Hazánkba érkezett René Deustua Jameson

Vasárnap hazánkba érkezett René Deustua Jameson miniszter, a Perui Köztársaság Országos Tervező Intézetének elnöke, hogy tárgyalásokat folytasson *Faluvégi Lajossal*, a Minisztertanács elnökhelyettesével, az Országos Tervhivatal elnökével a két ország gazdasági együttműködési lehetőségeiről és a tervező szervek közötti kapcsolatok fejlesztéséről.

Veress Péter Hollandiába utazott

Veress Péter külkereskedelmi miniszter *Gijs van Aardenne* holland miniszterelnök-helyettes és gazdasági miniszter meghívására hétfőn Hollandiába utazott. A látogatás során áttekintik a két ország gazdasági kapcsolatait, megvizsgálják azok fejlesztésének lehetőségét.

Kubai miniszter látogatása

Méhes Lajos ipari miniszter meghívására vasárnap Budapestre érkezett *Marcos Lage* kubai vas-, acélipari és kohászati miniszter. Magyarországi látgatása során tárgyal az Ikarus autóbuszok kubai összeszereléséről aláírt egyezmény végrehajtásáról, valamint a gépgyártási kooperáció bővítésének további lehetőségeiről.

Magyar—bolgár vegyipari tárgyalások

Méhes Lajos ipari miniszter meghívására hazánkba érkezett *Georgi Pankov* bolgár vegyipari miniszter. Tárgyalásokat folytatnak a magyar—bolgár vegyipari kapcsolatokról, áttekintik a vegyipari gazdasági és műszaki-tudományos egyezmény alapján a vegyipari termékek kölcsönös szállítása bővítésének lehetőségét, s egyeztetik hosszú távú elképzeléseiket a két ország vegyiparának fejlesztéseiről.

Szakali József Manilába utazott

Szakali Józsefnek, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökének vezetésével vasárnap küldöttség utazott a Fülöp-szigetekre, a Legfőbb Ellenőrzési Intézmények Nemzetközi Szervezetének soron következő manilai kongresszusára.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács *Szigetvári Miklós* nyugalmazott rendőr alezredesnek kommunista életútja, eredményes munkássága elismeréseként — 60. születésnapja alkalmából — a Szocialista Magyarországért Érdemrend kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Borbély Gábor*, a budapesti pártbizottság titkára hétfőn adta át.

*

Az Elnöki Tanács *Kerekes Jánosnak*, a Zeneművészek Szakszervezete elnökének, a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége alelnökének a szakszervezeti mozgalomban végzett több évtizedes, kiemelkedő munkájának elismeréséül, 70. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarországért Érdemrend kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Simó Tibor*, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének főtitkára hétfőn adta át.

Marjai József franciaországi tárgyalásai

Párizsi magyar napok

(Folytatás az 1. oldalról)

Nyerges Jánosnak, a Külkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetőjének felszólalásai után *Medgyessy Péter* pénzügyminiszter-helyettes tartott előadást a vegyes kereskedelmi és iparvállalatok kérdéseiről.

*

Marjai József miniszterelnök-helyettes hétfőn megbeszélést folytatott *Gabriel Ventéjol-lal*, a francia gazdasági és szociális tanács elnökével, majd *Renaud de la Geniere-rel*, a Banque de France kormányzójával. Délben *Jacques Sternnel*, a Cii-Honeywell, a legnagyobb francia elektronikai vállalat elnök-vezérigazgatójával és vezető munkatársaival tárgyalt.

Délután Marjai József *Edith Cresson* miniszternél tett látogatást. A két ország kereskedelmének időszerű kérdéseit tárgyalták meg, s megállapodtak a további teendőkben.

Beck Tamás hétfőn Philippe Clément-tal, a Párizsi Kereskedelmi és Iparkamara elnökével és a kamara három alelnökével tárgyalt. A megbeszélésen arról volt szó, hogy a két kamara a maga eszközeivel hogyan segíthetné elő a magyar—francia gazdasági kapcsolatok fejlesztését. Philippe Clément május második felében Budapestre látogat.

SZEMÉLYI HÍREK

Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnöke

DR. BENCZE IMRÉT, a hivatal osztályvezetőjét 1983. április 1-i hatállyal a kutatásszervezési és művelődési főosztályra főosztályvezető-helyettesnek nevezte ki. 1932-ben született, iskolai végzettsége tudományegyetem, szakképzettsége tanár.

Az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

SZABÓ MÁRTA főelőadónak 1983. április 1-i hatállyal tanácsosi címet adományozott. 1929-ben született, iskolai végzettsége műszaki egyetem, szakképzettsége vegyészmérnök, vegyipari gazdasági mérnök.

Az Országos Mérésügyi Hivatal elnöke

SASVÁRINÉ TEMESVÁRI GIZELLÁT 1983. március 1-i hatállyal kinevezte a közgazdasági és pénzügyi főosztály főosztályvezető-helyettesének. 1932-ben született, iskolai végzettsége közgazdasági főiskola, szakképzettsége okl. könyvvizsgáló. Kinevezését megelőzően az Eötvös Loránd Tudományegyetem számviteli osztálya vezetőjeként dolgozott.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

DR. MAKLÁRY TIVADAR legfelsőbb bírósági bírót nyugállományba vonulására tekintettel 1983. március 31-i hatállyal felmentette.

Tanácsi testületben történt személyi változások:

Budapest Főváros Tanácsa **ACS LÁSZLÓT** 1983. április 1-től kinevezte a gazdasági hivatal vezetőjének. 1948-ban született, iskolai végzettsége műszaki egyetem, szakképzettsége gépészmérnök. Kinevezése előtt a gazdasági hivatal helyettes vezetője lett.

A végrehajtó bizottság **ÚRMÖSSY LÁSZLÓ** kereskedelmi főosztályvezető-helyettest 1983. március 31-i hatállyal felmentette munkaköréből, és más, fontos beosztásba helyezte.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács **FEJES LÁSZLÓ** tanácselnök-helyettest — nyugállományba vonulására tekintettel — felmentette tisztségéből. A tanács **FARAGÓ KÁRÓ**, 1983. április 1-től megválasztotta tanácselnök-helyettesnek. 1935-ben született, iskolai végzettsége agrártudományi egyetem, szakképzettsége mezőgazdasági mérnök-tanár. Megválasztása előtt a megyei tanács vb. mezőgazdasági és élelmezésügyi osztály vezetője volt.

A megyei Tanács **KOPASZ BÉLÁT**, a mezőgazdasági és élelmezésügyi osztály vezetőhelyettesét 1983. április 1-i hatállyal kinevezte a megyei tanács vb. mezőgazdasági és élelmezésügyi osztálya vezetőjének. 1927-ben született, iskolai végzettsége agrártudományi egyetem, szakképzettsége mezőgazdasági mérnök.

A megyei tanács **DR. SZADECZKI ZOLTÁNT** 1983. április 1-től kinevezte a megyei tanács vb. testnevelési és sporthivatala vezetőjének. 1943-ban született, iskolai végzettsége tudományegyetem, szakképzettsége középiskolai tanár.

A Fejér megyei Tanács **FOGARASI TIBOR** általános tanácselnök-helyettest — más fontos funkcióba kerülése miatt — felmentette tisztségéből. A tanács **SZIKLAI ANTALT** 1983. március 25-től megválasztotta tanácselnök-helyettesnek. 1941-ben született, iskolai végzettsége agrártudományi egyetem, szakképzettsége gépészmérnök. Megválasztása előtt az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézet gazdasági üzemágvezető főmérnöke volt.

Székesfehérvár Város Tanácsa **SERES JÓZSEF** tanácselnököt — más, fontos munkakörbe kerülése miatt — 1983. március 31-i hatállyal felmentette tisztségéből.

A Pest megyei Tanács **DR. SAMU JÁNOST**, a nagykátai járási hivatal elnökét — más munkakörbe kerülése miatt — felmentette tisztségéből.

A Pest megyei Tanács elnöke **GOGOLÁK BALÁZSNAK**, a megyei tanács vb. pénzügyi osztály csoportvezetőjének, **TÓTH FERENCNEK**, a megyei tanács vb. művelődésügyi osztály főelőadójának, **WACHTER ROLANDNAK**, a megyei tanács vb. építési-közlekedési és vízügyi osztály helyettes vezetőjének 1983. március 1-től megyei főtanácsosi címet adományozott.

Gogolák Balázs 1935-ben született, iskolai végzettsége pénzügyi és számviteli főiskola, szakképzettsége üzemgazdász.

Tóth Ferenc 1926-ban született, iskolai végzettsége tanárképző főiskola, szakképzettsége tanár.

Wachter Roland 1932-ben született, iskolai végzettsége műszaki egyetem, szakképzettsége mérnök.

Állatfotók a Vajdahunyad várban

A természettel találkoztunk

A csodálatosan rendbehozott Vajdahunyad vári Mezőgazdasági Múzeumban a Találkozás a természettel című nemzetközi természetfotó-kiállításon járva, az ember mintha egy csodálatos képzeletbeli erdőben barangolna, ahol a fák mögül különböző állatokat pillanthat meg. Méghozzá olyan intim közelségben, amilyenre a természetben sosem nyílik mód. A Nimród Fotóklub és a Nemzetközi Természetfotósok Szövetségének kiállítására, melyet még április 20-ig tekinthetnek meg a látogatók, nyolc ország (Jugoszlávia, Franciaország, Nagy-Britannia, Norvégia, az NSZK, Olaszország, Svájc és Svédország) fotósai küldték el felvételeiket. A nemzetközi szövetség negyedik alkalommal rendezi meg e tárlatot, s első ízben hazánkban.

A magyar anyag már szerepelt az előzőleg meghirdetett pályázaton, s szép számmal akadnak közöttük díjazott képek is, mint például a Nyúlszexi című, vidám hangulatú fényképsorozat, amelyet *Kovács Attila* készített. A hazai fotók művészi erejükkel, egyéni megközelítésükkel ragadnak meg. Állatokat nem könnyű fényképezni, mégis ha sok állatfotót hasonlítunk össze, különbségek fedezhetők fel az egyes felvételek nehézségi fokában. A magyar képek többsége fekete-fehérben készült, ennek ellenére nagyobb hatást keltenek, mint egynémely bonyolult technikával, színes filmre dolgozó külföldi fotós munkái. Hazai társaik nagy rutint árulnak el az ellesett pillanatok megörökítésében. A Vízparton című képen *Szaák Tamás* abban a minutában kattintotta rá kameráját a halat fogó nagy kócsagra, amint az a szertespricelő permet közepette éppen vízre csapott. Érzékenységet árulnak el állatfotósaink a természetben előfordló humoros jelenetek iránt is. *Fürtös Zsolt* jégtánca is ilyen: a téli folyóból a parti jégtáblán kievickélő vaddisznó esetlen botladozására figyelt fel. A fotós dilemmája türköződik *Gábor János* Szemtől szembe című felvételén. Ha még közelebb jön, megtámadom — gondolhatja a bokor mögött, valószínűleg ugyanezen tanakodó, leselkedő fotóssal szemező, bizalmatlankodó vadkan.

A külföldi képek nagyrészt színesek, magazinszerűek. Éles kontúrokkal, csillogóan fényes színekkel készült profi állatportrék. A magas színvonalú technika kifejezetten előnyös, remekbesikerült például a szúrás közben elkapott esőthozó pőcsik fejének közelképe, ahol a vérszívó bögöly szemének szivárványos ragyogásán és a vérfolt terjedésén kívül talán csak az égető fájdalmat nem vehette lencsevégre *dr. Heikó Bellmann* nyugatnémet fotóművész. Az angol *Don Smith* szulákról készített felvétele az érdekesebb fotókért nemegyszer életét is kockáztató állatfényképész nehézségeit mutatja, hiszen a madárszikla tetején levő fészektelep megközelítésének nyaktörő mutatványát is belekalkulálhatjuk e kép értékelésébe. Különösen érdekes északi hangulatot sugallnak még a norvég és a svéd fekete-fehér fotók. Kár, hogy a külföldi művészek fényképeinek nagy többségénél csak a nevek csengéséből következtethetünk származási helyükre, mivel csak elvétve tájékoztatnak erről országnevek.

Ez persze a képekben való gyönyörködés közben csak afféle apróbb észrevétel, hiszen a lényeg az, hogy e kiállításon valóban találkozhatunk a természettel!

— palugyai —

Sírkőtolvajokat ítéltek el

Megyei tudósítónktól.

Hevesen az izraelita temetőben évente rendeznek megemlékező összejöveteleket. Legutóbb, amikor az elesett mártírok névsorát tartalmazó emlékhelyet felavatták, a miskolci izraelita egyházközösség vezetője elhatározta, hogy megkeresi elhunyt barátainak, hozzátartozóinak sírjait. Ezúttal azonban nagy megdöbbenéssel állt meg a hantoknál: *többjük síremlékének csak a hűlt helyét találta!* Azonnal feljelentést tett a rendőrségen, ahol kihallgatták a temető gondnokát. Ő elmondta, hogy a kerítés mindenütt sértetlen, a kaput pedig mindig jól bezárták, nem érti, hogyan történhetett a sírkőlopás.

A gondos, mindenre kiterjedő rendőrségi adatgyűjtés során gyanúba került a gondnok felesége: *Lajer Mihályné*, aki csalásért korábban már két és fél évet ült börtönben. Kiderült: Lajerné és László nevű fia megnyerték az ügynek az autóalkatrészekkel kereskedő, ugyancsak hevesi lakosú *Zsidó Lászlót*, aki a lopáshoz autóját adta. Hasonlóan került a társaságba *Molnár László* is. A sírkőtolvajok kizárólag éjszaka dolgoztak, és csak később értékesítették a nem kis súlyú „szerzeményeiket". Előfordult, hogy az ellopott síremléket Zsidó László anyjának tanyájára vitték, és a vevők itt mustrálhatták meg őket. Következésképpen tudták: honnan származhatnak, milyen úton kerülhettek ide az értékesebbnél értékesebb — mintegy *200 ezer forint* értékű — síremlékek. A vizsgálat során kiderült, hogy a kőtáblákat *Derda Lajos* hevesi, illetve *Novák László* káli kőfaragó kisiparosnak adták el, természetesen jóval olcsóbban, mint amennyit értek.

Az ügyben másodfokon az *Egri Megyei Bíróság* hirdetett ítéletet: Lajer Mihálynét három év és hathónapi fegyházzal sújtotta, mellékbüntetésül három évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától. Lájer László büntetése két év börtön, és két év közügyektől való eltiltás. Zsidó László négy év börtönt, valamint ugyanilyen időre való eltiltást kapott. Novák László büntetése egy év szabadságvesztés — három évre felfüggesztve —, és 20 ezer forint pénzbüntetésre ítélték. Derda Lajost orgazdaság vétsége miatt hatezer, Molnár Lászlót lopás vétsége miatt háromezer forint pénzbüntetésre ítélték.

Az ítélet jogerős.

Hitelpolitikai mozgástér

Interjú dr. Bódy Lászlóval, a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető igazgatójával

Az ország gazdasági helyzetét hiven mutatja a hazai hitelpolitika, amely befolyásolja a termelés-beruházás fellendülését vagy éppen visszafejlődését. Az 1983-as hitelpolitikai irányelvek — úgy tűnik — megszorító jellegűek, mégis adnak lehetőséget a kibontakozáshoz a gazdálkodóknak. Erről beszélgettünk *dr. Bódy Lászlóval*, az MNB ügyvezető igazgatójával.

Már az elmúlt esztendő sokáig elképzelhetetlen változásokat hozott a hitelfeltételekben; a kamatlábak összesen *négy* százalékkal emelkedtek. Most már *14 százalékra* ad a Nemzeti Bank hitelt, de alaphiány vagy veszteség fedezésére 15 százalék a kamat, sőt — ritka kivételként — akad példa a *16* százalékos kamatú hitelre is.

Soron kívül is

— A bank hitelpolitikája milyen fejlesztési célokat részesít előnyben az idén?

— A fő egyensúlyi célok a hitelek elbírálásakor *kedvezményben* részesülnek; egyes mezőgazdasági tevékenységekre 12 százalékra ad a bank pénzt, ahogy a lakossági szolgáltatások fejlesztéséért sem számolnak több kamatot.

Az úgynevezett *exportáru-alapokat bővítő beruházásokra, az energiafelhasználás korszerűsítésére, az anyagfelhasználás mérsékléseit célzó fejlesztésekre adható kedvezmény:* ezekre hosszabb lejáratú, jelentős kamatvisszatérítéssel vehetnek föl kölcsönt a vállalatok. Csakhogy a tavalyihoz képest *csökkent* a hitelezésre szánt összeg, „csak" 20,5 milliárd forint — ezen belül alig több mint 8 milliárd a kifejezetten exportcélra — adható beruházási hitel.

Az idei mozgási lehetőségeket szűkíti az, hogy a korábban beindított beruházások nagy részt *kihasítanak* ebből a pénzből: olyan időszakban szűkült a bank lehetősége, amikor semmiféleképpen nem lehet — éppen a gazdasági egyensúly megőrzése érdekében — pótlólagos hiteleket kibocsátani. Egyszerűen *nem vállalható* annak kockázata, hogy a nehezen visszaszorított beruházási hullám újból elindul, és ismét fokozza az importot.

— Pedig a jelenlegi körülmények között, amikor a versenyképesség létkérdés, rendkívül nagy szükség lenne gyorsan megtérülő, viszonylag alacsony költségű beruházásokra. A hitelszűke nem akadályozza majd meg ezeket?

— Nem, mert a különféle eszközökkel, a hiteltörlesztések meggyorsításával próbálunk pénzt és eszközt teremteni a valóban hatékony, kisebb költségű beruházásokra. Felülvizsgáljuk a már korábban elhatározott beruházásokat, amelyekre hitelt adtunk. Amennyiben *megváltoztak* az eredetihez képest a piaci lehetőségek — például már nincs vevő a termékre —, akkor a vállalattal megállapodunk a beruházás elhalasztásáról, lassításáról, vagy leállításáról, és fölmondjuk a hitelt. Még mindig kisebb a veszteség, mintha raktárra termelne a gyár. Az így felszabaduló pénzt *ismét befektetjük*. A fejlesztési alapok idei elvonásából is mintegy *1 milliárd forintot kaptunk* a 20,5 milliárdon felül, a gyorsan megtérülő exportcélokat szolgáló beruházásokra. És ahol a vártnál több fejlesztési alap képződött, ott az érvényes hitelszerződések értelmében *soron kívüli* törlesztést kérünk.

— Ismét arra számítanak, hogy a terv alábecsülte a vállalatok nyereségét?

— Az előzetes számítások szerint mintegy 7—8 milliárd forinttal jut több a fejlesztésekre a vállalatok saját pénzéből. Nem a nyereségből, hanem a tartalékalapok felhasználásából. Ha ezt elköltik, *felborul* az egyensúly, és újabb ciklus indul el, és ahogy már mondtam, rögtön nagy a nyomás az importra. Az ország fizetőképességére *nem lehet semmiféle kockázatot vállalni*, még akkor sem, ha a vállalatok a saját részüket valóban hatékonyan, gyorsan megtérülő beruházásokba fektetnék be. De erről egyáltalán nem vagyok meggyőződve.

Elvonják tőlük

— A megoldás ismét az lesz, hogy központi intézkedéssel szűkítik a vállalatok pénzügyi lehetőségeit?

— Mint említettem, fontos, hogy a beruházások a terveink szerint alakuljanak. Egyelőre semmi biztos jel nem mutat arra, hogy megélénkül a világgazdaság, akkor pedig *nincs lehetőség* az általános hazai fellendülésre. A bank tehát csak szigorú feltételekkel ad hitelt, s emellett a tervezetten felül a vállalati kasszába kerülő, a fejlesztésre szánt pénzt igyekszünk lekötni. De ezt csak kimondani ilyen egyszerű. A vállalatok már évek óta ezért költik el a képződött többletüket, nehogy a költségvetés vagy a bank *„elvonja"* tőlük. De a kormányzat éppen ezért kénytelen intézkedéseket hozni: a vállalat, akár sürgős szükség van rá, akár nem, elkölti a pénzét. Ha belegondolunk, a vállalati magatartás *éppen ellentétes* egy jól gazdálkodó háztartásával. Ott évekig gyűjtik a pénzt a nagyobb befektetésre, kocsira, lakásra. Még elképzelni is rossz, hogy mi történne, ha hirtelen mindenki egyszerre venné ki a pénzét a takarékból, és azonnal elköltené.

— Eddigi beszélgetésünkből az derült ki, hogy várhatóan az idén sem lesz fellendülés a gazdaságban. Pedig egyre többször hallani az ellenvéleményt, hogy csak a belső piac megélénkülése hozhatja meg a várva várt javulást.

— Köztudott, hogy a magyar gazdaság ezer szállal kapcsolódik mind a KGST, mind a tőkés piachoz, s nem vonhatja ki magát azok hatása alól. A kedvezőtlen körülményeket jó munkával is *csak részben lehet ellensúlyozni*. A pénzügyi eszközök nem csodaszerek. Különben sem helyes csak beruházásokban gondolkozni, különösen akkor, amikor szükösek a hitellehetőségek. Az első vállalati kötvénykibocsátást is csak most készítik elő. Erről még nincs tapasztalatunk.

— Az elmúlt esztendőben sokat javított Magyarország külpiaci és fizetési helyzetén, nem utolsósorban megítélésén az, hogy belépett az IMF-be. Idén várhatóan lehetőség lesz a Világbank hiteleinek felvételére.

— A Valutaalap szabadon felhasználható hitelei valóban sokat jelentenek számunkra, *hathatósan segítik gazdaságunk elengedhetetlen külső finanszírozását*. A Világbank a magyar kormány programjaival *egybeeső* célokra adhat hitelt, a gabonatermesztés továbbfejlesztésére, az energiaracionalizálásra és struktúraváltásra. De ezek nem jelentenek pótlólagos forrást, hiszen a tervezett fejlesztéseink szükséges forrásairól van szó.

— Ha megkapnánk, milyen feltételekkel juthatnak magyar vállalatok a világbanki hitelhez?

— A gabonaprogramra már kiírtuk a pályázatot. A feltételek nagyrészt azonosak az exportárualapokat bővítő hitelek kondícióival. Általánosságban azt mondhatom, hogy *a mindenkori hitelpolitikai irányelvek szerint* ítéljük oda a hiteleket. Ezért az elbírálásnál *egységes szemlélet* fog érvényesülni.

— Még a legszigorúbb hitelpolitika mellett is akad olyan ötlet, amit érdemes támogatni. Milyen segítséget nyújt a Nemzeti Bank ezek megvalósításához?

Banki kötvények

— Erre a célra a Központi Váltó- és Hitelbank keretében létrehozunk *egy új vállalkozási alapot*, egyelőre százmilliós alaptőkével. Ez nem tűnik túlságosan nagy összegnek, de az induláshoz, tapasztalatszerzéshez elég. Lehetőségünk van rá egyébként — ha nagy üzlet ígérkezik —, hogy a saját nevünkre kibocsássunk kötvényeket, és így szerezzünk további forrásokat a vállalkozásokban való részvételhez. Ezen a területen óvatos hitelpolitikát folytatunk, először inkább megnézzük, hogyan alakul az üzletág. És emögött nemcsak a talán túlzottnak tűnő óvatosság áll: a kötvénykibocsátás akkor váltja be a hozzá fűzött reményeket, ha *adni-venni lehet őket*. Vagyis, meg kell teremteni a kötvények piacát is.

— Tehát a banki kötvénykibocsátás sem lehet a beruházások hitelt helyettesítő motorja?

— Az első években biztosan nem, de szerintem most a gazdasági növekedés nem is követeli meg a beruházások — itt elsősorban a nagy volumenű berházásokra gondolok — indítását. Évek során nagyon sok pénz került a gazdaságba, ebből nagy gyárak, üzemek épültek, amelyek *nincsenek gazdaságosan kihasználva*. Szerintem egyszer és mindenkorra *le kellene számolni azzal a tévhittel, hogy növekedés csak nagy beruházási tevékenység mellett lehetséges. Inkább azon érdemes elgondolkodni, hogy a már meglevő gépekkel hogyan lehetne olcsóbban jobbat, piacképesebbet teremteni.*

Lakatos Mária

Egy hét a világgazdaságban

Legalább kereskedjünk

Gyakran beérjük annak leszögezésével: a fejlett tőkés országokban már jó néhány éve recesszió van. Ez igaz, azonban a megállapítás egy szempontból mégis *túlzás*. Figyelmen kívül hagyja ugyanis azt, hogy a stagnálás vagy visszaesés az egyes tőkés országokat *különbözőképpen érintette* és így könnyen lehetséges, hogy időközben a világgazdasági erőviszonyoknak jelentős átrendeződése ment végbe. Erre a konklúzióra juthatunk, ha néhány fejlett tőkés ország ipari termelésének *változását* vizsgáljuk — természetesen változatlan árakon — 1975-höz képest.

Cukor — olaj

Az adatokat szemlélve szembeötlő az, hogy 1983 elején Nagy-Britanniában és az NSZK-ban az ipari termelés csak néhány százalékkal (3,8, illetve 5,5 százalékkal pontosan) haladja meg az 1975-ös szintet. Vagyis: e két országban az ipar *alig termel most többet, mint hét évvel ezelőtt*. Nem ez a helyzet azonban például Japánban vagy az Egyesült Államokban. A távol-keleti szigetországban az ipar kibocsátása 50 százalékkal magasabb, mint 1975-ben és az USA-ban is a hét év alatt csaknem 40 százalékos növekedés ment végbe. Ha ebben az évben végre *megkezdődik* a fellendülés a világgazdaságban, mindenesetre ez lesz a „startpozíció". Ami persze azt tükrözi például — többek között —, hogy a fejlett tőkés országok közül Japán és az Egyesült Államok voltak azok, kik vezető szerepet nyertek olyan, a recesszió körülményei között is növekvő ágazatokban, mint az informatika, a mikroelektronika vagy az automatizálás.

Az ezekben az ágazatokban gyártott korszerű termékeket persze ma sem nehéz a világpiacon értékesíteni. De *mi a teendő*, ha egy ország itt nem tud versenyképes lenni? Az elmúlt héten aláírt török—iráni, illetve a már néhány éve funkcionáló brazil—venezuelai kormányközi megállapodások példáját érdemes elemezni. Az Irán és Törökország között kötött szerződés szerint 1983-ban a török piacra 1,4 milliárd dollár értékben kerül iráni nyersolaj és a szállításokat 1,1 milliárd dollár értékben Törökország gabonával, cukorral, acéltermékekkel, vegyi árukkal stb. fogja ellentételezni. Hasonló a megállapodás Venezuela és Brazília között, itt *olajat „cserélnek" cukorra*.

A fenti tényekből először levonható következtetés az, hogy a világkereskedelem jelenlegi állapotában a kormányok egyszerűen „nem bízzák a véletlenre" az áruforgalom alakulását. Az pedig, ha valaki vásárolni képes, piacot tud ajánlani, az mostanában *igen respektált tárgyalási pozíció*. Megfigyelhető, hogy mindkét szerződés esetében jórészt olyan termékek szerepelnek a listákon, melyeket napjainkban *nehéz* eladni. Vagyis Venezuela hajlandó piacot — ha úgy tetszik — garantálni a brazil cukornak (e terméknek a világpiaci ára az elmúlt két és fél évben a harmadára esett vissza és a tőzsdéken jelenleg is túlkínálat van), ha Brazília viszont hasonló módon elhelyezési lehetőséget ad a venezuelai kőolajnak (itt a piaci helyzet részletezésétől eltekinthetünk). Az ilyen típusú megállapodások további előnye az export ellenértékének biztonságos befolyása. A négy ország közül ugyanis egy sem tartozik azok közé, akik a nemzetközi pénzpiacokat elkerülhetik, éppen ellenkezőleg, mindegyikük igényével hitelek iránt rendszeres jelentkező. A török vegyitermék-eladó azonban *számíthat arra, hogy az iráni kőolajeladások révén pénzéhez jut és fordítva*. Ez persze nem a klasszikus értelemben vett „szabadkereskedelem", *de kereskedelem* legalább. Nem valószínű azonban általános elterjedése, hisz a példák olyan országokból származnak, ahol az állam befolyása a külkereskedelemre igen jelentős és olyan termékekre vonatkoznak általában, ahol a vevő és az eladó egyaránt állami vállalat és a termék forgalmazása „centralizált". Itt viszont a jelek szerint az ilyen típusú megállapodások *kölcsönös érdeket* képviselnek.

USA-szándékok

Ha a fenti példák azt mutatják, hogy a kormányoknak nem mindegy, ki ad el a saját piacaikon (vagyis, hogy kitől vásárolnak), akkor az EGK—USA közötti mezőgazdasági vita azt bizonyítja, hogy a kormányok számára *az sem közömbös, melyiküknek ad majd el a világpiacon*. Az Egyesült Államok mezőgazdasági miniszterének elmúlt heti nyilatkozata bizonyítja: az USA el van szánva arra, hogy *mezőgazdasági kivitelét* megnövelje a világkereskedelemben. A jelek szerint még arról is szó lehet, hogy az USA — természetesen állami támogatással — *mesterségesen alacsony áron önti el árui-val a világpiacot, ideértve Nyugat-Európát is*. Ezt persze az EGK *aligha várná meg, hanem — vélhetően — jó időben kizárná már piacairól a fenyegető áruradatot*. Aligha téved az, aki feltételezi, hogy az agrárviszály a williamsburgi „csúcson" is szerepelni fog. Sem az USA-nak, sem pedig az EGK-nak nem érdeke ugyanis, hogy a kölcsönös fenyegetőzéseket beváltva valóban *kereskedelmi háborút* kezdjenek.

Gonda György—Szentgáli Péter

Belga vendégek a lille-i vásáron

Az együttműködés lehetőségei

A *lille-i vásár* keretében rendezett magyar napokon belga vendégeket is fogadtak vásárnap. Brüsszeli kereskedelmi kirendeltségünk szervezésében és kezdeményezésére belga kormányzati vezetők és üzletemberek tekintették meg a franciaországi magyar kiállítást: *André Kempinaire* külkereskedelmi államtitkár, *Willy Monfils*, a külkereskedelmi hivatal vezérigazgatója és *Etienne Sepulchre*, a kereskedelmi kamara belga—magyar tagozatának elnöke, valamint a kétoldalú kereskedelemben és ipari együttműködésben érdekelt mintegy 30—40 belga cég vezető képviselői.

A belga vendégeket *Beck Tamás*, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke és *Tardos József* nagykövet fogadta. *Medgyessy Péter* pénzügyminiszter-helyettes adott ismertetőt a magyar gazdasági helyzetről, a kormányzat gazdaságpolitikai törekvéseiről, külön kiemelve a külföldi cégekkel létesítendő vegyes vállalatokra és a vámszabadterületekre vonatkozó újabb rendelkezéseket. Ezek alapján *létrejött már egy belga—magyar vegyes termelő vállalat*, (az Egyesült Izzó) részvételével lámpatest-gyártásra), és több más belga cég érdeklődik élénken a lehetőségek iránt. Jelenleg 44 ipari együttműködési szerződés van érvényben.

Kempinaire államtitkár, örömmel nyugtázta a magyar bankok és külkereskedelmi szervek kezdeményező készségét, hangoztatta, hogy a két ország gazdaságának mértéke és szerkezete elsősorban *a harmadik piacokon történő közös fellépést és együttműködést* teszi indokolttá és lehetővé. A Magyar Kereskedelmi Kamara és a belga külkereskedelmi hivatal egyaránt támogatást ígért a harmadik piacokra irányuló együttműködések lehetőségeinek feltárásához.

Kétmilliárd értékű áru

Ismét: Interker-börze

Az Országos Piackutató Intézet rendezésében, az Ipari Reklám és Propaganda Vállalat bemutatóházában hétfőn megkezdődött a XIX. Interker-börze, amelyen immár hagyományosan gazdát cserélnek a vállalatok feleslegessé vált, felhalmozódott készletei. Ezúttal 103 vállalat és szövetkezet kínál eladásra *vaskohászati anyagokat, gépeket, műszereket, járműalkatrészeket, építési és szerelési anyagokat, villamosgépeket és erősáramú anyagokat, szerszámokat, festék-, vegyi- és műanyagokat, kötőelemeket.*

A mintegy *kétmilliárd forint értékű* eladásra szánt termék nagyobb részét az Egyesült Izzó, a Ganz-MÁVAG, a Magyar Hajó- és Darugyár, a Kohászati Gyáripító Vállalat, a Könnyűipari Gépgyártó Vállalat és a MEZŐGÉP vitte a börzére. A szervezők 2500 példányban börzekatalógust is megjelentettek.

A börze péntekig tart nyitva, naponta 9—15 óráig.

Nemzetközi szeminárium

Nemzetközi kereskedelemfejlesztési szeminárium kezdődött tegnap délelőtt Budapesten a Magyar Kereskedelmi Kamaraában, húsz fejlődő ország kereskedelemfejlesztéssel foglalkozó képviselőjének részvételével. A szemináriumot, — melyet a kamara az ENSZ szakosított szervezetével, a Nemzetközi Kereskedelmi Központtal együttműködve rendezett — *Keserű Jánosné*, a Magyar Kereskedelmi Kamara társelnöke nyitotta meg.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Üdvözlő távirat

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban köszöntötte *Julius Kambarage Nyerere* köztársasági elnököt a Tanzániai Egyesült Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából.

Gáspár Sándor Jugoszláviában

Gáspár Sándornak, a SZOT főtitkárának vezetésével vasárnap szakszervezeti küldöttség utazott Jugoszláviába.

Hétfőn a magyar határhoz közel fekvő horvátországi Pélmonostor községben folytatott megbeszélést *Gáspár Sándor* és *Bogoljub Madeljkovics*, a Jugoszláv Szakszervezeti Szövetség Központ it Tanácsának elnöke.

Pozitívan értékelték a jugoszláv és a magyar szakszervezetek együttműködését, kiemelve a Vajdaság, Horvátország és Szlovénia, illetve Magyarország határ menti városai és községei között ezen a téren is eredményesen alakuló kapcsolatokat.

Gáspár Sándor hétfőn délután Ljubljanába utazott, ahol a szlovén szakszervezetek vezetőivel folytat megbeszéléseket.

Pozsgay Imre Kambodzsában

Pozsgay Imrét, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkárát és a kíséretében levő küldöttséget hétfőn Phnom Penhben fogadta *Chea Sim*, a Kambodzsai Haza Védelmére és Építésére Alakult Egyesült Front Országos Tanácsának elnöke.

Angolai katonai küldöttség hazánkban

Pedro Maria Tonha Pedale ezredesnek, az Angolai Népi Köztársaság nemzetvédelmi miniszterének, az MPLA-Munkapárt KB Politikai Bizottsága tagjának vezetésével *Czinege Lajos* hadseregtábornok, honvédelmi miniszter meghívására hétfőn hivatalos, baráti látogatásra katonai delegáció érkezett hazánkba.

A londoni főpolgármester hétfői programja

Szépvölgyi Zoltánnak, a Fővárosi Tanács elnökének meghívására vasárnap hivatalos látogatásra Budapestre érkezett *A. S. Jolliffe*, London város főpolgármestere és kísérete. A vendégek fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke. Jelen volt *Bryan Cartledge* Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete is.

A hazánkban hivatalos látogatáson tartózkodó A. S. Jolliffe, London város főpolgármestere és kísérete hétfőn délelőtt Budapest nevezetességeivel ismerkedett. Társaságukban volt Bryan Cartledge. Ellátogattak több fővárosi vállalathoz és intézménybe: egyebek között megtekintették a Chinoin gyárat, a Budapest Sportcsarnokot és a Budapesti Történeti Múzeumot.

A. S. Jolliffet fogadta *Marjai József* miniszterelnök-helyettes.

London város küldöttségét délután hivatalában fogadta Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke.

A városházi látogatást követően A. S. Jolliffet és kíséretét fogadta *Timár Mátyás*, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

Teheráni vendégek a Városházán

Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke hétfőn hivatalában fogadta a hazánkban tartózkodó teheráni küldöttséget, amelyet *Mohammad Kazem Seyfian*, Teherán polgármestere vezet. A találkozót követően a vendégek megtekintették a budapesti Szemétégető Művet és a metróépítést.

Kinevezés

A Minisztertanács *dr. Fonyó Gyulát* kinevezte a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökhelyettesévé. Dr. Fonyó Gyula eddig a Tanácsi Hivatal főosztályvezetőjeként dolgozott. Elődjét, *dr. Raft Miklóst* korábban a Minisztertanács titkárságának vezetőjévé nevezték ki.

Bolgár építésügyi delegáció érkezett

Ábrahám Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter meghívására delegáció élén hétfőn hazánkba érkezett *Ivan Szakarev* bolgár építésügyi és építőművészeti miniszter.

Hazaérkezett Korcsog András

Korcsog András művelődési államtitkár vezetésével delegáció tartózkodott a Szovjetunióban. Részt vett azon a miniszterhelyettesi értekezleten, amelyen a KGST-tagországok képviselői megvitatták a fejlődő országokból érkezett hallgatók tanulmányi kérdéseit.

Szovjet íróküldöttség Budapesten

Georgij Markov, a Szovjet Írószövetség vezetőségének első titkára vezetésével íróküldöttség érkezett hétfőn Budapestre, a Magyar Írók Szövetségével közösen tartandó titkársági ülésre. A delegáció tagjai: *Jurij Vercsenko*, *Jurij Voronov*, a Szovjet Írószövetség vezetőségének titkárai, *Grigol Abasidze* grúz költő, *Alfonsas Maldonis* litván költő, *Alekszandr Koszorukov*, a Szovjet Írószövetség külügyi bizottságának elnöke és *Szergej Fagyejev* műfordító.

Nyikolaj Matvejevics Gribacsov kitüntetése

Az Elnöki Tanács *Nyikolaj Matvejevics Gribacsovnak*, a Szovjetunió című folyóirat főszerkesztőjének, a folyóirat megjelenésének 25. évfordulója alkalmából az országaink közötti együttműködés, a magyar és a szovjet nép közötti baráti kapcsolatok ápolásában, népeink kölcsönösen jobb megismerésének előmozdítása érdekében kifejtett kiemelkedő munkássága elismeréseként a Béke és Barátság Érdemrend kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke hétfőn adta át. Jelen volt *Lakatos Ernő*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, *Bajnok Zsolt* államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának elnöke, Roska István külügyminiszter-helyettes, *Biró Gyula*, az MSZBT főtitkára, valamint *Vlagyimir Bazovszkij*, a Szovjetunió nagykövete.

Kitüntetések

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Szocialista Magyarországért Érdemrend kitüntetést adományozta *Döbrentei Károlyné dr. Némety Aranká-nak*, a Magyar Nők Országos Tanácsa tagjának, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott bírájának születésnapja alkalmából, érdemes és eredményes munkásságának elismeréseként.

A kitüntetést *Duschek Lajosné*, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke adta át hétfőn az MNOT székházában.

Az Elnöki Tanács *Posch Gyulának*, a Magyar Optikai Művek vezérigazgatójának több évtizedes, kiemelkedő politikai és gazdasági munkássága elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke hétfőn adta át. Jelen volt *Méhes Lajos* ipari miniszter.

Az Elnöki Tanács a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta *dr. Éliás László* minisztériumi tanácsosnak, az Egészségügyi Minisztérium nemzetközi kapcsolatok főosztálya osztályvezető-helyettesének, nyugállományba vonulása alkalmából, több évtizedes munkásságának elismeréseként. A kitüntetést *Schultheisz Emil* egészségügyi miniszter adta át hétfőn a minisztériumban.

Az Elnöki Tanács *Szabó Gyulát*, a dunaújvárosi Munkás Áfész elnökét, a szövetkezeti kereskedelemben végzett eredményes munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesítette.

Fiatal művészek tanácskozása

A művészeti területen tevékenykedő fiatalok KISZ-vezetőinek részvételével rendeztek tanácskozást hétfőn a KISZ központi bizottságának székházában. *Köpf Lászlónénak*, a KISZ KB titkárának elnökletével megvitatták: mit tehet a KISZ a fiatal művészek alkotó lehetőségeinek fejlesztéséért. A tanácskozás délután — fiatal írók, művészek bevonásával — a Fészek klubban folytatódott, ahol *Aczél György*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára ideológiánk és művészetpolitikánk időszerű kérdéseiről beszélgetett a fiatalokkal.

Afgán szolidaritási gyűlés Nyíregyházán

Magyar—afgán szolidaritási gyűlést rendeztek hétfőn a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színházban az afgán nemzeti demokratikus forradalom 5. évfordulója alkamából. *Gulyás Emilné*, a Hazafias Népfront Szabolcs-Szatmár megyei bizottságának titkára köszöntötte a részvevőket, közöttük *Jeelani Bakhtarit*, az Afgán Demokratikus Köztársaság nagykövetét.

Kovács Béla, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára beszédében a többi között hangsúlyozta, hogy hazánk lehetőségeihez mérten, a jövőben is politikai, erkölcsi és anyagi támogatást nyújt az afgán nép országot építő és védő harcához.

Jeelani Bakhtari nagykövet a többi között elmondotta:

— A mostani fogadtatás és a nagygyűlés hangulata is meggyőzött arról, hogy az önök népe megérti hazánk forradalmi törekvéseit, a demokratikus fejlődésbe vetett hitét és tenniakarását.

— Pártunk és államunk — folytatta — nagy fontosságot tulajdonít valamennyi haladó erő összefogásának Afganisztánban. Biztosítjuk a szabad vallásgyakorlatot, s a különböző törzsek és nemzetiségek egyenjogúságát.

— A külföldről szított ellenséges propaganda hatásának leküzdése a továbbiakban is komoly tennivalót jelent népünknek, forradalmi erőinknek. E harcban fontos szerepe van az 1965-ben megszületett demokratikus pártnak, melynek már a korábbi években is meg kellett küzdenie a haladás ellenfeleivel.

— Az amerikai politika támogatta reakciós erők napjainkban is nyolcvan helyszínen képezik ki azokat, akik szemben állnak rendszerünkkel. Ilyen körülmények között különösen nagy jelentősége van annak, hogy számíthatunk a szocialista és az antiimperialista világ támogatására.

— Befejezésül a nagykövet köszönetét fejezte ki az eddig nyújtott magyar baráti segítségért.

A gyűlés az Internacionáléval, majd a hazánkban tanuló afgán diákok és a nyíregyházi művészeti csoportok műsorával ért véget.

Dorog, Pókaszepetk

Nemzeti zászlók átadási ünnepsége

Hétfőn újabb települések vehették át a nemzeti zászlót a társadalmi munkaakciók eredményeinek elismeréseként.

Dorogon, a József Attila Művelődési Központban rendezett ünnepségen *Csuha József*, a nagyközség tanácsának elnöke vette át *Rónai Rudolftól*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa elnökségének tagjától.

A Zala megyei *Pókaszepetken* a Népköztársaság címerével díszített nemzeti zászlót, a vele járó oklevelet és pénzjutalmat a hétfőn megtartott ünnepélyes falugyűlésen *Duschek Lajosné*, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke nyújtotta át a község képviselőinek.

Vendégünk

Ahmed Taleb Ibrahimi

Ahmed Taleb Ibrahimi algériai külügyminiszter 1932. január 5-én született. Orvosnak készült; tanulmányait Algirban és Párizsban végezte.

Fiatal korától bekapcsolódott a mozgalmi munkába: egyik alapítója — 1952 és 1955 között — első elnökhelyettese, illetve elnöke volt az Algériai Muzulmán Diákok Általános Szövetségének. A következő két esztendőben a Nemzeti Felszabaditási Front franciaországi szövetségi elnöksége tagjaként tevékenykedett.

Politikai nézetei miatt 1957-től 1962-ig, Algéria függetlenségének kivivásáig francia börtönökben raboskodott. Szabadulását követően három évig orvosi hivatását gyakorolta: az algiri Mustapha Kórházban gyógyitotta betegeit.

Ahmed Taleb Ibrahimit 1965-ben felsőoktatási miniszterré nevezték ki, majd — 1970-től — tájékoztatási és kulturális miniszter volt. 1977 és 1982 között a köztársasági elnök miniszteri rangú tanácsadójaként tevékenykedett, 1982 májusában, Mohamed Szeddik Benjahia külügyminiszter tragikus halála után külügyminiszterré nevezték ki.

Az algériai diplomácia vezetőjét az FLN — Nemzeti Felszabaditási Front Pártja — Politikai Bizottságának tagjává választották.

Ahmed Taleb Ibrahimi jelentős kulturális tevékenységet folytat; publikációi az országhatárokon túl is megjelennek. A damaszkuszi és a kairói akadémia levelező tagjává választotta, s egyik alapító tagja a frankfurti Arab és Muzulmán Tudományok Intézetének.

Magyar—algériai kapcsolatok

Az Algírtól félóra járásra levő *Sidi Fredj* egyik hófehér, tengerparti szállodájában négy, nevető szemű magyar mesélte a minap lelkendezve algériai élményeit. Két esztendeje dolgoznak a hatalmas észak-afrikai országban, a mindenfelé folyó *építkezések* egyikén. Két év hosszú idő — a turistáskodáshoz, ám rövidnek látszik az igazi barátságokhoz. Mégis, honfitársaink büszkén mutatták a képeket *algériai barátaikról*, s örömmel mesélték, hogy az eltérő hagyományok és kultúra ellenére is hány meg hány tartós barátság köttetett már köztük és vendéglátóik közt.

A Sidi Fredj környékén dolgozó magyar szakemberek példája, mint csepp a tengert, jellemzi egyúttal országaink — az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság és Magyarország — őszinte, baráti kapcsolatait is.

Kapcsolataink *rövid múltra* tekinthetnek vissza, hiszen Algéria fiatal állam. Több mint 130 esztendei francia gyarmati uralom után, huszonegy évvel ezelőtt nyerte el függetlenségét. S az önállóság e rövid ideje óta tiszteletre méltó eredményeket ért el gazdasági és társadalmi téren egyaránt.

A keservesen hosszú, *súlyos véráldozatokat* követelő felszabadító háborúban teljesen tönkrement gazdaságot sikerült viszonylag hamar talpra állítani, s a nemzeti függetlenség konszolidálása együtt járt a gazdasági önállóság fokozatos megteremtésével és az életszínvonal emelésével is. S mára már Algéria az olajtermelő országok közepesen fejlett, iparosodó csoportjához tartozik.

A fejlődés alapja a hatalmas *szénhidrogénvagyon* volt, és ma is ez adja a nemzeti összterméknek döntő részét. A szénhidrogének állami monopóliumban való kitermelése és értékesítése megfelelő anyagi fedezetet nyújtott az ipar, majd a mezőgazdaság fejlesztéséhez is.

Algéria a hetvenes évek elején látványos fejlesztésbe kezdett — olyan ipari központok épültek, mint Arzew, vagy Skikda. A gyors fejlődés és gyarapodás azonban aránytalanságokat és buktatókat is előidézett, s az egyensúlyzavarok kiküszöbölésére az ország vezetői néhány esztendővel ezelőtt *átértékelték* a túlfűtött iparosítási programot.

Az 1980—84-es új, ötéves tervben az eddiginél nagyobb hangsúlyt helyeznek a *mezőgazdaság*, a *vízgazdálkodás*, a *lakásépítés*, az *oktatás*, az *egészségügy*, valamint a szolgáltatások fejlesztésére. Ezzel párhuzamosan nagyobb szerepet kaptak a magánvállalkozások is (elsősorban a mezőgazdaságban és a szolgáltatásokban).

Az új gazdaságpolitikai irányvonal most kezdi meghozni első gyümölcseit, ám eredményei máris elismerésre késztetik még azokat is, akik nem a legbarátibb érzelmeket táplálják Algériával szemben. Az elismerés azonban nemcsak Algéria gazdaságpolitikáját, hanem külpolitikáját is méltán megilleti.

Az el nem kötelezett mozgalomhoz tartozó ország külpolitikája alapvetően antiimperialista, és a kiegyensúlyozottságra való törekvés jellemzi. Algéria támogatja a leszerelést és az enyhülést, s szorgalmazza a földközitengeri országok együttműködését, a térségnek a béke és együttműködés övezetévé való változtatását.

Hazánk 1962-ben ismerte el a függetlenné vált Algériát, s még ugyanabban az esztendőben felvette vele a *diplomácai* kapcsolatokat. A *gazdasági* és *kulturális* kapcsolatok fejlesztését szolgáló szakminiszteri látogatások azóta is rendszeresek. Az utóbbi 2—3 évben például hazánkban jártak az algériai építésügyi, a távközlési, az egészségügyi és a mezőgazdasági tárcák vezetője, s ellátogatott Algírba a magyar építésügyi és városfejlesztési miniszter, a mezőgazdasági és élelmezésügyi, s az egészségügyi tárca vezetője is. *Ahmed Taleb Ibrahimi* algériai külügyminiszter *Puja Frigyes* 1982-es látogatását viszonozza mostani útjával.

Gazdasági együttműködésünket 1972 óta kormányközi vegyes bizottság szabályozza. Mi elsősorban mezőgazdasági termékeket hozunk be Algériából, míg az észak-afrikai ország a magyar gép- és berendezési termékek exportjának hagyományos felvevője. Külkereskedelmi kapcsolataink Algériával dinamikusan fejlődnek. Akárcsak a politikaiak. S ezek további fejlesztésére *újabb lehetőséget* nyújt az algériai diplomácia vezetőjének mostani, magyarországi látogatása is.

(j.)

Bizottság alakult

Az MSZBT és az ifjúság

Hétfőn az MSZBT székházában tartotta első, alakuló ülését a Magyar—Szovjet Baráti Társaság ifjúsági bizottsága. A testület — amelynek elnöke *Sudár Iván*, az MSZMP Fejér megyei bizottságának titkára, az MSZBT ügyvezető elnökségének tagja — megvitatta azokat a terveket, amelyek alapján a társulat a jövőben a különböző állami, társadalmi és tömegszervekkel — elsősorban a KISZ-szel és az úttörőszövetséggel — együttműködve részt kér az ifjúság neveléséből. A bizottság a Szovjetunió életének, a magyar—szovjet kapcsolatoknak sokrétű és hiteles bemutatásával kíván hozzájárulni az ifjúság eszmei, erkölcsi, politikai fejlődéséhez, gondolat- és érzelemvilágának alakításához.

Háttér

Ha süllyed az olajár

Két héttel ezelőtt fél és háromnegyed dollárcent mértékkel csökkent az angol északi-tengeri olaj ára, és nem kezdődött újabb árerősödési hullám. Az elmúlt héten a norvégek korlátozták nyersanyaguk árát ugyanilyen mértékben, és ekkor sem történt semmi. A kérdés persze még korántsem lefutott, amit jelez, hogy az arab kőolajexportőrök ugyancsak a múlt héten azt ajánlották az OPEC-nek, hogy *hagyjon fel* „árvédelmi" politikájával, és helyette inkább piaci — értsd: alacsonyabb — árakon, a mennyiség emelésével kísérelje meg tagjai bevételeit maximalizálni. Az OAPEC ugyanakkor kritizálta több fejlett tőkés ország azon gyakorlatát, hogy az olaj világpiaci árcsökkenését nem „gyűrűztetik be", hanem mesterségesen, vámokkal tartja fenn a magasabb hazai árszintet. Érdekes ellentmondása a helyzetnek: a Shell viszont emelte az üzemanyag árát Angliában...

A kérdés mégis az, *mi a teendő árcsökkenés* esetén? Az ugyanis már nem kétséges, hogy mit kell tenni *áremelkedéskor*. Igen kevés olyan államot találni ma a földtekén, mely az emelkedő olajárakra nem gyors „begyűrűztetéssel" reagál. Azt viszont még *csak tanulja* a világgazdaság, miképpen reagáljon ellenkező irányú mozgás esetén. Nem csoda. Az elmúlt tíz év történelme alapján a cselekvés reflexei *másra vannak beállítva*.

Annyi azonban már bizonyos, hogy *nem adható* mindenre érvényes és azonos tartalmú cselekvési útmutató. Ennek oka, hogy az olajat különféle formában, különböző fogyasztók használják fel, az egyes kormányok árpolitikája pedig a világpiacon azonnal „megméretik". Némi túlzással azt is mondhatnánk, hogy az egyik kormány döntése a másikat már korlátozza is.

Az olajár alakulása egyrészt befolyásolja az energiaárakat, másrészt pedig a különböző vegyipari termékek árát. Tételezzük fel, hogy az egyik tőkés kormány a világpiaci fejlemények hatására *az árcsökkentés mellett dönt* — e szférában ugyanis általában „*hatósági*" az árforma —, miközben a másik a belföldi árszintjét *változatlanul* hagyja. Ez utóbbi lépést is lehet persze indokolni, például azzal, hogy így nem növekedik majd a kereslet, a felhasználók továbbra is takarékoskodni fognak. A két különböző ár viszont „be fog gyűrűzni" a két ország vállalatai termelési költségeibe. *Minél energiaigényesebb egy termék, annál olcsóbb lesz annak az országnak az áruja, ahol az energiaárakat — feltételezve persze, hogy azok korábban is világpiaci szinten voltak — leszállították.* Az olcsóbb energiájú állam termékei válnak tehát *versenyképesebbé* a világpiacon, a többiek viszont „*kipontozódnak*". Különösen áll ez az olaj felhasználásával készült vegyipari termékekre.

Példánkból következik, hogy ha az olajárcsökkentést „átvezetik" az árakba, az ugyanúgy hat, mint mondjuk, egy *valutaleértékelés*. Relatíve *javítja* az export versenyképességét. A versenytársak reakciója sem tér el attól, mint ami korábban a fix valutaárfolyamok korában elvárható lett volna. Másfél évtizeddel ezelőtt, ha egy veszélyes konkurrens valutáját leértékelték, úgy azonnal *többen követték a példát, versenyhelyzetük megőrzése céljából*. Ma ez analóg módon áll az energiára. Ha mérséklődnek egy ország hazai árai, úgy a riválisországban ennek ugyancsak „utána kell menni".

Más a helyzet a lakossági fogyasztásra kerülő olajszármazékok, például a *motorbenzin* esetében. A „fogyasztói" benzin *csak a turizmus közvetítésével kerül a világkereskedelembe*, a felhasználók többsége az adott állam polgára. Az olaj „termelői" felhasználása esetén a világkereskedelem közvetítésével az egyik állam döntése befolyásolja a másik döntését is, így a „fogyasztói" felhasználásban az egyes kormányok határozatainak „szabadságfoka" lényegesen nagyobb. (A fenti gondolatmenet persze nem csupán a nyersolaj kapcsán, hanem minden jelentősebb nyersanyagra is áll.) Vagyis: egy érintett kormány *nyugodtan dönthet elvileg úgy is, hogy — például — a benzin fogyasztói árát (ha azt hatóságilag szabályozzák) akár változatlanul is hagyja, és a mérséklődő önköltséget nagyobb forgalmi adóval egyenlíti ki, vagy felemeli.*

Az persze, hogy az elmondottak alapján a mai világgazdaságban még igen sok tényezőtől függ, hogy egy kormány végül is a gyakorlatban *mit tesz*. Más a helyzet egy közel-keleti országban, ahol a nyersolaj kitermelési költsége hordónként *négy dollár*, és más ott, ahol a tengeri kitermelés miatt egy barrel *25 dollárba kerül*. Az sem mindegy, milyen módon is termelnek az adott államban energiát, vízi erőművekkel, atom segítségével, szén felhasználásával vagy olaj elégetésével. (Illetve ezen energiahordozóknak a mérlegben mekkora a súlya.) Más a helyzet akkor, ha benzint nyersolajból állítják elő, és más akkor is, ha az alapanyag lignit (Dél-afrikai Unió) vagy cukornád (mint Brazíliában). Az azonban tény marad, hogy az egyes országok „interdependenciája" ilyen árkérdésekben is fennáll.

Gonda György—Szentgáli Péter

Összeálltak az exportért

Kilépő külföldre, építőszövetkezeteknek – Kicsi, ezért fürge is

Csodákra, tudjuk, aligha vagyunk képesek. Az pedig csoda lenne, hogy a világméretű recesszió közepette az építőipari szövetkezetek képesek lennének lényegesen megnövelni tőkés exportjukat. Már csak azért sem, mert az építőipar *hagyományosan soha nem volt devizakitermelő ágazat*. Csodáról egyelőre valóban nincs szó — *némi exportnövelésről azonban igen.*

Követendő példa, előzmény is akad, hiszen a szövetkezetek az építőiparban az elsők között voltak, amelyek, ha nem is nagy tételekben, már a hatvanas évek közepétől exportáltak tőkés országokba. Az ausztriai Semering üdülőközpontban például mintegy száz ház dicséri magyar építőmesterek kezemunkáját. Hasonlóképp az NSZK-ban családi házakat hoztak tető alá, nagy áruházak megrendelésére. A Quelle vagy a Neckermann sokak ismerte katalógusaiban hazai — s nemcsak budapesti! — szövetkezetek házai között válogathatott a külhoni megrendelő. Mindemellett különböző vállalkozóknak társasházakat is építettek az NSZK-ban.

Negyven szakmában

A szövetkezetek a hatvanas évek végére *háromszorosára* növelték exportjukat, s ez az elmúlt évtized során, s azóta is *némileg* bővült. A kivitel mindenesetre azért *nem nagy tömegű*, hiszen tavaly a budapesti építőipari szövetkezetek mintegy százmillió forint értékben exportáltak — amely az építőszövetkezetek teljes bevétele mellett *eltörpül. Ám devizát hoz, s erre ma bizony, nagy szükség van.*

Részben ez indokolta, hogy e szövetkezetek egy *exporttal foglalkozó* kis apparátust hoztak létre. (Igaz, mindmáig bármely külpiaci munkát csak valamely külkereskedelmi vállalat közreműködésével van mód lebonyolítani.) *Szükség van tehát az építőszövetkezetek és a külkereskedelmi vállalatok közé még egy közvetítő szervezetet beépíteni?*

Erről beszélgettünk *Takácsy Gyulával*, a Budapesti Építőipari és Szolgáltató Szövetkezetek Szövetségének elnökhelyettesével és *Veres Istvánnal*, az Épszövexport Gazdasági Társaság elnökével. Mint elmondták, a kérdésre az a négy szövetkezet felelt *igennel*, amely 1980 közepén létrehozta ezt a társaságot, amelynek gesztora mind a mai napig az Elektromos Szövetkezet. Ma a társaságnak 12 építőipari és egy mezőgazdasági szövetkezet a tagja — ám mások, akár nem budapesti szövetkezetek is bármikor csatlakozhatnak.

A társaság létrehozását az alapítók a következőkkel indokolták: *egy-egy szövetkezet már nem képes azt a szakembergárdát összeállítani, amit a nyugati vállalkozók kérnek*, hiszen az építőiparban mintegy negyven különböző szakma lehető föl, nem föltétlenül ugyanannál a szövetkezetnél. A komplex munkára alkalmas összetételű csoportok föllállítása nélkül pedig ma már *aligha lehet nyugati, avagy fejlődő országokban munkát elnyerni*. A korábban domináló bérmunkajelleggel szemben ugyanis *ma már a vállalkozás*, mint komplex tevékenység iránt nőtt meg az igény.

Közös vállalattá?

A társaság — noha egyelőre szerény eszközökkel, hiszen mindössze tizenketten intézik az őket felkérő szövetkezetek exportügyleteit — már ma is képes néhány *szolgáltatást* nyújtani. Tárgyal a nyugati vállalkozókkal, úgymond összehozza az exportmunkához szükséges szakembereket, tehát *segítséget nyújt, koordinál, szervezi az üzletet*, egyben gondoskodik a több nyelvű propagandáról.

A társasági tagság tehát számos előnnyel jár ám, beszélgető partnereim külön kihangsúlyozták: *semmiképpen sem kívánják a belépést az építő szövetkezetekre ráerőltetni*. Mégis, kivált a jövő szempontjából, föltehetően *jól jár, aki belép*, vagy csupán *igénybe veszi az említett szolgáltatásokat*, légyen telephelye az ország bármelyik tájékán. A társaság továbbfejlesztését ugyanis fontos feladatnak tekintik, hiszen az idén már kétszázmillió forint értékű exportot terveznek, s ez *aligha megy a régi módszerekkel.*

Ennek okán gondolkodnak azon, hogy a jövőben a társaságot — amely mai formájában nem önálló jogi személy, vagyis egyelőre inkább *tanácsadó* szervezet — *átalakítják*. A társasági forma ugyanis a nagyobb mérvű munkák megszervezését *már nehezen teszi lehetővé*, így fölmerült: a későbbiekben esetleg egy szövetkezeti *közös kisvállalattá* alakítják át.

Hatásosabb érdekeltség

Ily módon ugyanis már *fővállalkozóként* is föllépnek, míg a szövetkezetek mint alvállalkozók társulnának egy-egy munkára. Mindennek feltétele természetesen, hogy az Épszövexportot *szakmailag is meg kell erősíteni*, ugyanakkor ki kellene dolgozni egy, a mainál *hatásosabb érdekeltségi rendszert*. Olyat, amely nem csupán a tagszövetkezetek exportterv-teljesítésében teszi érdekeltté a társaság függetlenített dolgozóit, hanem valamilyen formában *a tető alá hozott üzlet után is lenne járandóságuk.*

Hogy az Épszövexport jövője pontosan miként alakul, azt ma még persze nem tudni, annyi azonban egyértelmű feladatuk: *ők vannak a szövetkezetekért — s nem megfordítva.*

Trömböczky Péter

Befejeződött a hannoveri vásár

Rekordlátogatottsággal zárta kapuit szerdán a hannoveri vásár, amelyen *47 ország 6200 vállalata* mutatta be legújabb beruházási javait. A nyitvatartás nyolc napja alatt összesen *650 ezer* látogatót jegyeztek fel, akik a *világ 116 országából* érkeztek.

— Külkereskedelmi vállalataink jelentős üzleti sikereket értek el. A *Technoimpex* üzletkötői hazatérve elmondták: az elsősorban kooperációs partnereikkel tárgyaltak az együttműködés bővítéséről. A *Miskolci Mezőgép Vállalat*, amely hidraulikus munkahengereket készít kooperációban egy NSZK-beli vállalattal — a Technoimpex közvetítésével —, most megállapodott ez évre *egymillió márkás exportról*. Tárgyaltak a *Danuvia és a Rexroth cég* közötti kooperáció kiszélesítéséről is.

A Technoimpex bemutatta a *Könnyűipari Gépgyártó Vállalat* hidraulikaemelőasztal-rendszerét, amely iránt rendkívül élénk volt az érdeklődés. Az exportlehetőségekről több céggel is tárgyalásokat kezdtek.

A *Transelektro* 19 iparvállalat termékeit állította ki Hannoverben. Az *Ikladi Műszergyár* és az EVIG villamos motorjaiból *8 millió márka* értékben adtak el idei szállításra NSZK-beli partnerüknek. Üzleteket kötöttek más nyugat-európai és tengerentúli cégekkel is, erősáramú termékek kivitelére. További 2—3 millió márka értékben sokféle iparcikk exportjáról kezdtek tárgyalásokat nyugat-európai vállalatokkal.

Alkatrészgyártási helyzetkép

A fejlesztésekkel, a kapacitásbővítéssel, a termelők és a felhasználók közötti közös érdekeltségű társulások szervezésével *javult az ellátás az úgynevezett háttéripari termékekből*, alkatrészekből és részegységekből. *Néhány területen* azonban a vállalatok korlátozott beruházási lehetőségei miatt *a gyártókapacitások szűkösek*, ezért például *öntvényekből, kovácsoltvas gyártmányokból, szerszámokból és kötőelemekből* még mindig kevés jut az iparvállalatoknak. Jelentős viszont az előrelépés a gépipari termékek tartalékalkatrész-ellátásában; az egy-két éve még termelési zavarokat okozó gond — úgy tűnik — ez évben megoldódott. Az alkatrészgyártás és -ellátás jelenlegi színvonaláról, továbbá a fejlesztés lehetőségéről *Gábor András* ipari miniszterhelyettes nyilatkozott *Szőke Lászlónak*, az MTI munkatársának.

A pótalkatrészeket készítő üzemek — a műszaki és szervezési intézkedések eredményeként — az év eddig eltelt időszakában a vállalt szerződéses kötelezettségeiknek csaknem maradéktalanul, 98,5 százalékának pontosan és jó minőségben eleget tettek. Talán először mondható el, hogy a mezőgazdasági üzemek gépparkjának téli javítása és a tavaszi felkészülés zavartalan volt, holott még nem is olyan régen napi gondokat jelentett a traktorokhoz, kombájnokhoz, teherjárművekhez stb. szükséges pótalkatrészek rendszeres hiánya. Mindenekelőtt az importgépekhez volt kevés tartalékalkatrész. A tárca — a MÉM-mel együttműködve — szorgalmazta a hazai pótalkatrészgyártás kiépítését, gyors fejlesztését. Annál is inkább, mert a tartalékalkatrészek iránti kereslet évről évre 18—20 százalékkal növekszik.

A miniszterhelyettes választ adott arra, hogy a háttéripar jellegű alkatrészgyártásnál még jó néhány gondot kell megoldani. Miután a Ganz-MÁVAG soroksári öntödéjének fejlesztése az év végére befejeződik, rövid időn belül enyhül az öntvényhiány. Az Öntödei Vállalat fejlesztési lehetőségei csekélyek, ezért néhány ott készülő cikkből továbbra sem lesz elég. Hasonlóan kevés a kovácsoltvasgyártmány is — a gyári fejlesztésekre egyelőre nincs mód — ezért belátható időn belül nem várható előrelépés.

A szerelvényellátás javításánál az érdekelt készletezők, gyártók, forgalmazók és a felhasználó vállalatok, illetve szövetkezetek társulást alapítottak. Nagyobb összhangot teremtenek az elosztásban, valamint az igények és a gyártást lehetőségek között.

— A kötőelemek hazai gyártására fejlesztési program készül. A szükséges technológiákat a szocialista országokból vásároljuk meg — mondotta befejezésül Gábor András.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Kifosztják Mexikót?

Továbbra is beszerzési piacnak tekintik az amerikai turisták a mexikói—amerikai határ túlsó oldalának közelebb fekvő városait, ahol — miután dollárjaikat előnyös árfolyamon eladták — valósággal *kifosztják az üzleteket*. Az óriási „amerikai kereslet" felhajtja az élelmiszerek és a tömegfogyasztási cikkek árát, *drágaságot okozva a hazai vásárlók számára.*

Mini acélművek

Sikeresek az USA gyorsan fejlődő déli, délnyugati államaiban gombamódra szaporodó mini acélművek. Szemben a hagyományos, nagy acélkonszernekkel, amelyeket tavaly együttesen 3 milliárd dollár veszteség ért, a kis acélkombinátok továbbra is *nyereséggel működnek*, vagy legalábbis minimális szintre szorították le deficitjüket.

Magyar—szovjet megállapodás

Színesfémek 92 millió rubelért

Tudósítónktól.

Szovjet színesfémkohászati termékek hazánkba történő behozataláról kötött jelentős összegű szerződéseket tegnap Budapesten a Raznoimport Össz-szövetségi Egyesülés és a Metalimpex Acél- és Fémkülkereskedelmi Vállalat. A magyar—szovjet államközi megállapodás keretében aláírt szerződések értelmében a szovjet külkereskedelmi egyesülés mintegy 92 millió rubel értékben szállít az év második felében Magyarországra alumínium és nehéz színesfémtermékeket. A szerződéseket szovjet részről *I. A. Russzov*, a Raznoimport vezérigazgatója, magyar részről *dr. Heiszig József*, a Metalimpex vezérigazgatója írta alá. A szovjet alumínium- és színesfémtermékek importja hozzájárul a hazai fogyasztók és feldolgozó vállalatok igényeinek jobb kielégítéséhez.

Lenin-emlékünnepség Budapesten

(Folytatás az 1. oldalról)

tagja, a Központi Bizottság titkára, továbbá jelen voltak a központi pártintézmények vezetői, a budapesti és a megyei pártbizottságok ideológiai titkárai — *Lakatos Ernő*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője nyitotta meg.

Ezután *Lakos Sándor*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Pártélet felelős szerkesztője mondott ünnepi beszédet, méltatta Vlagyimir Iljics Lenin munkásságának történelmi jelentőségét.

Bevezetőben hangsúlyozta: pártunk politikájának, e politika elvi összefüggéseinek megértésén, tudományos világnézetünk terjesztésén hosszú évek óta kitartóan munkálkodó kiváló propagandisták — köszöntése együttal immár hagyományosan összekapcsolódik a tisztelgéssel a világ első győzelmes proletárforradalma vezérének, a nemzetközi munkásmozgalom egyik legnagyobb alakjának, Leninnek az emléke előtt. Az idén ez a megemlékezés egybeesik tudományos elméletünk és világnézetünk megteremtője, mozgalmunk megalapítója, az emberi történelem egyik legnagyobb alakja: Marx Károly születésének 165., és halálának 100. évfordulójával, amelyet ugyancsak világszerte megünnepelnek.

Tartalékaink legnagyobb része az emberi tényezőben, a szervezettségben, fegyelmezettségben rejlik, s mindezt döntően befolyásolja az emberek gondolkodása, tudata. Ebben van a propagandamunka roppant felelőssége és lehetősége — mondotta befejezésül *Lakos Sándor*, s a párt Központi Bizottsága nevében köszönetet mondott a propagandistáknak rendkívül felelősségteljes munkájukért.

Az ünnepi beszédet követően *Óvári Miklós*, a hagyományoknak megfelelően állami kitüntetéseket és Lenin-emlékplaketteket adott át a kiváló propagandistáknak. A Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesült *Aradi Nóra*, az MTA művészettörténeti kutatócsoportjának igazgatója, *Báthori Gábor* alezredes, az MSZMP soproni határőrkerület P. B. titkára, *Kerekes Miklós*, a szekszárd—paksi vízi társulat igazgatóhelyettese, *Orosz Sándorné*, az MSZMP belügyminisztériumi bizottság oktatási igazgatóságának tanszékvezető tanára és *Szántó Mihály*, a magyar néphadsereg ezredese; tizenhárman a Munka Érdemrend ezüst-, hatan pedig bronzfokozatát kapták. A Központi Bizottság 129 propagandistát Lenin-emlékplakettel jutalmazott.

Az ünnepség utáni fogadáson *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára üdvözölte a kitüntetetteket. Beszélgetett velük a propagandamunka időszerűségéről, jelentőségéről, s valamennyiüknek további sikeres munkát kívánt.

Tervhivatali tárgyalások

(Folytatás az 1. oldalról)

lisztszállítások növelésére van lehetőség.

A perui miniszter látogatást tett az Ikarus székesfehérvári gyárában, és a kislángi Béke Termelőszövetkezetben. A minisztert fogadta *Méhes Lajos* ipari miniszter, akivel szintén az együttműködés fejlesztéséről folytattak véleménycserét.

René Deustua Jameson csütörtökön elutazott Budapestről.

Pártbizottsági ülések két megyében

Tegnap a fővárosban, illetve Nyíregyházán kibővített ülést tartott a Pest megyei és a Szabolcs-Szatmár megyei pártbizottság. Mindkét testület megtárgyalta az MSZMP Központi Bizottságának április 12—13-i ülésén hozott határozatot, s megvitatta az abból adódó megyei feladatokat. A Pest megyei pártbizottság ülésén jelen volt és felszólalt *Somogyi Imre*, a Központi Ellenőrző Bizottság titkára, a Szabolcs-Szatmár megyei pártbizottságén pedig *Szabó István*, a Központi Bizottság tagja, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöke. A Pest megyei pártbizottság ülésének előadója *Cservenka Ferencné* első titkár, a Szabolcs-Szatmár megyeié pedig *Tar Imre* első titkár volt.

Gabonanemesítési tanácskozás

A jegyzőkönyvek aláírásával tegnap befejeződött a gabonanemesítési KGST-tanácskozás Martonvásáron. A búza, a rozs, az árpa és a triticale genetikájával, nemesítésével, élet- és kórtanával, vetőmagtermesztésével, valamint agrotechnikájával foglalkozó meghatalmazottak tanácsának 14. ülését az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézetében tartották meg. A programban részt vevő nyolc ország — Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Mongólia, az NDK, Románia és a Szovjetunió szakemberei értékelték az alap- és alkalmazott kutatásokban elért tavalyi eredményeket.

A tapasztalatokról a következő két évben húsz tudományos tanácskozást rendeznek, a legközelebbi májusban Szegeden lesz.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Németh Károly látogatása Hajdú-Bihar megyében

Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára kétnapos látogatást tett Hajdú-Bihar megyében.

Szerdán Debrecenben a megyei pártbizottság székházában a megye párt-, tanácsi és társadalmi szerveinek vezetőivel találkozott, s meghallgatta *Sikula György*nek, a megyei pártbizottság első titkárának tájékoztatóját a megye gazdasági, politikai helyzetéről, dolgozóinak életéről, munkájáról, gondjairól.

Csütörtökön Németh Károly részt vett és felszólalt a megyei pártbizottság Debrecenben megtartott kibővített ülésén, amelyen — Sikula György előterjesztése alapján — a Központi Bizottság 1983. április 12—13-i ülésén hozott határozatát.

A Központi Bizottság titkárának Hajdú-Bihar megyei látogatása a Biogal Gyógyszergyárban fejeződött be. *Kéri Tibor* vezérigazgató beszámolója során elmondta: az első negyedévben — a megelőző év azonos időszakához képest — lényegesen növelték konvertibilis elszámolású exportjukat.

Tadeusz Pietrzak kitüntetése

Az Elnöki Tanács *Tadeusz Pietrzaknak*, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövetének a magyar—lengyel kapcsolatok fejlesztésében kifejtett tevékenysége elismeréseként a Béke és Barátság Érdemrendet adományozta. A kitüntetést *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke adta át.

Gáspár Sándor külföldi szakszervezeti vezetőket fogadott

Gáspár Sándor, a SZOT főtitkára csütörtökön külföldi szakszervezeti vezetőket fogadott. Megbeszélést folytatott *Sirkka Penttilával*, a Finn Vasipari Dolgozók Szakszervezete elnökével, a Finn Szociáldemokrata Párt Országos bizottsága tagjával és *Sinikka Luja Penttilával*, a finn parlament tagjával.

A SZOT főtitkára fogadta az NSZK-beli Német Postások Szakszervezetének *Kurt van Haaren* elnök vezette küldöttségét is.

Méhes Lajos látogatása a X. kerületben

Csütörtökön Kőbányára látogatott *Méhes Lajos*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, ipari miniszter. A X. kerületi pártbizottság székházában *Zarnóczi József*, a PB első titkára és *Barta Györgyné*, a kerületi tanács elnöke fogadta. Méhes Lajos meghallgatta a X. kerület ipari vállalatainak elmúlt évi tevékenységével, az idei vállalati tervekkel, az év indításának tapasztalataival és a kerületfejlesztés időszerű kérdéseivel foglalkozó tájékoztatót. Délelőtt látogatást tett az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyárban, ahol *Orbán István* igazgató és *Nagyiványi Zoltán*, a vállalat pártbizottságának titkára számolt be a vállalat életéről, a pártszervezet munkájáról. A megbeszélést üzemlátogatás követte. Kora délután az Orion-gyárban folytatódott Méhes Lajos programja: itt *Czirinkó József* vezérigazgató és *Slezák Ferenc*, a vállalat pártbizottságának titkára tájékoztatóját követően a Politikai Bizottság tagja eszmecserét folytatott a vállalat vezetőivel.

Befejeződtek a magyar—bolgár vegyipari tárgyalások

Georgi Pankov bolgár vegyipari miniszter, aki április 18—21-ig *Méhes Lajos* ipari miniszter meghívására hazánkban tartózkodott, csütörtökön elutazott Magyarországról.

A tárgyalások eredményeként 1990-ig terjedő ágazati programot írtak alá a magyar—bolgár vegyipari együttműködés fejlesztéséről. Megállapodtak, hogy közös erőfeszítéseiket a párhuzamos fejlesztések csökkentésére, a gyártásszakosítás és kooperáció bővítésére összpontosítják.

Kölni vendégek a Városházán

Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke csütörtökön hivatalában fogadta a hazánkban tartózkodó *Norbert Burgert*, Köln város főpolgármesterét és kíséretét. A találkozón a Fővárosi Tanács elnöke tájékoztatta a vendégeket Budapest fejlődéséről.

Megbízólevél-átadás

Dr. Szabó Károly, a Magyar Népköztársaság Barbadosban akkreditált nagykövete átadta megbízólevelét *Sir Deighton Ward* főkormányzónak.

Az Írországi Püspöki Konferencia elnöke elutazott Budapestről

Tomas O'Fiaich bíboros, Armagh érseke az Írországi Püspöki Konferencia elnöke — aki dr. Lékai László bíboros, esztergomi érsek meghívására töltött néhány napot hazánkban — csütörtökön elutazott Budapestről.

Tágasabb otthon várja az űrtriót

(Folytatás az 1. oldalról)

gasabb részébe, ahol szkafanderüket a kényelmes, szabadabb mozgást biztosító munkarunára cserélték. A harmadik fordulóban elköltött ebed után pályamódosítást hajtottak végre: az űrhajót magasabb, a Szaljut űrállomáshoz közelebbi pályára vezették.

További pályamódosítások után — így szól a program — a szállítóűrhajó moszkvai idő szerint a csütörtök esti órákban éri el az űrállomást, és kapcsolódik össze vele. Tyitovot, Sztrekalovot és Szerebrovot tágasabb otthon várja, mint eddig bármelyik elődjüket. A Szaljut 7. ugyanis március eleje óta a Kozmosz 1443. jelzésű szputnyikkal összekapcsolva, azzal űrkomplexumot alkotva kering a Föld körül. A Kozmosz-sorozatba tartozó társainál nagyobb méretű, nehezebb mesterséges hold az űrhajósok munkavégzéséhez szükséges berendezéseket is vitt magával. Felbocsátását az tette lehetővé, hogy a Szaljut 7-nek a Szaljut 6-hoz képest módosított dokkolórendszerét eleve úgy alakították ki, hogy az űrállomás más, nagyméretű üreszközökkel is összekapcsolható legyen.

*

Hírmagyarázónk írja:

Jóllehet, Moszkvában nem előzte meg hivatalos bejelentés az újabb szovjet űrexpedíció indulását, a nemzetközi tudományos közvélemény több okból is számíthatott e startra. Mindenekelőtt azért, mert az utóbbi néhány hét alatt kétszer is módosították a Szaljut 7. űrállomás pályáját, s ezzel a Földtől távolabbi pályára vezérelték, s már hozzászokhattunk, hogy újabb üreszköz csatlakoztatása előtt történnek a pályamódosítások. A másik támpont a várható start előtt a moszkvai rádió közleménye volt. A keddi hír ez volt: a Szaljut 7. „készen áll újabb űrhajósok fogadására".

A Szojuz T—8. szállító űrhajón útnak induló három űrhajós közül ketten — *Szerebrov és Sztrekalov* — már repültek a Szojuz űrhajók e módosított változatával. A 36 esztendős Vlagyimir Tyitovra pedig mint az űrexpedíciók parancsnokára ezúttal is és a jövőben is feltehetően nagy feladatok várnak. Szerebrov és Sztrekalov az üreszközök tervezésével foglalkozó kollektíva tagja. Nagy szerepük van a szovjet kozmikus technika továbbfejlesztésében. Az a tény, hogy mindketten helyet kaptak ebben az expedícióban, arra utal: *új elgondolások gyakorlati megvalósításának ellenőrzését* bízták rájuk.

Figyelmet érdemel az a körülmény, hogy az űrhajósok első nyilatkozataikban az űrkomplexumon előttük álló *érdekes* munkáról beszélnek. Az űrállomáshoz kapcsolt *Kozmosz 1443.* mesterséges holdról Szerebrov kijelentette: „Nagy és új teherűrhajó vár bennünket, amelyről nem csupán kirakodnunk kell, hanem laknunk is kell rajta."

Tehát valószínűleg nem a korábbi Progressz típusú, utánpótlást szállító teherűrhajó lesz a munkahelyük. Az új kozmikus eszköz — mérete és tömege nem ismeretes — feltehetően megközelíti a Szaljut űrlaboratórium méreteit és így a modul űrállomások első példánya lehet. Emlékezetes, hogy korábban a Szaljut űrállomáshoz általában egy, vagy két űrhajót kapcsoltak. A mostani Szaljut 7. — Kozmosz 1443. — Szojuz T—8. űrkomplexum létrejötte után az sem zárható ki, hogy a Kozmoszon levő csatlakozó helyen (vagy helyeken) további űrhajók kössenek ki.

Sztrekalov fedélzeti mérnök a Szaljut 7. űrállomás dokkoló egységéről elmondotta, hogy az a korábbiaknál tökéletesebb és nagyobb teherbírású. „Ez széles távlatokat nyit a nagyobb teljesítményű kozmikus eszközök kikötésére".

A legutóbbi — 211 napos — tartós űrrepülést követően tehát most ismét hosszúnak ígérkező kísérletsorozat kezdődik a világűrben. A szovjet űrkísérletekkel párhuzamosan a tervező irodákban és a kozmikus eszközöket előállító üzemekben újabb konstrukciókat dolgoznak ki. *Nem kizárt az sem, hogy belátható időn belül kipróbálják a többszöri repülésre alkalmas szovjet űrrepülőgépet.* Ennek lehetőségére utal az is, hogy a Szovjetunió című folyóirat idei, februári száma még fényképet is közöl az egyik lehetséges megoldásról. A képen a háromlépcsős hordozórakétán az űrhajók helyén egy újfajta repülőgép látható. Az elképzelés megvalósulása esetén a szoviet orbitális űrállomásokon tevékenykedő személyzet szállítási költségei számottevően csökkenhetnének.

Meruk József

A mezőgazdasági bizottság ülése

A szőlő és gyümölcstermesztésről

Tudósítónktól.

Tegnap Egerben *dr. Cselőtei László* elnökletével ülést tartott az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága. A testület megvitatta a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium tájékoztatóját, *a szőlő- és gyümölcstermesztés helyzetéről.*

A képviselők megállapították: *az ültetvények területe csökkent, a termelési színvonal és a termésmennyiség nőtt.* A termés faj- és fajtaszerkezete azonban *nem igazodik eléggé a belföldi igényekhez és az exportlehetőségekhez.* A telepítési tervet a támogatási rendszer a szőlő esetében *megfelelően ösztönözte.* Gondot okoz, hogy változatlanul *jelentős a termésingadozás*, nem kielégítő a termelési biztonság, a termésátlagok az egyes szektorokban és üzemekben *rendkívül nagy eltéréseket mutatnak.* Ennek okai között megemlíthető, hogy még mindig laza a technológiai fegyelem, sok az elhanyagolt ültetvény. *A termelés költségei évről évre emelkednek*, s mivel az összes költségből igen jelentős az állandó költség, a költségek és a hektáronkénti termés mennyisége között *aránytalanságok keletkeznek.*

A mind kevesebb munkaerőt a gépesítés nem képes teljes egészében helyettesíteni. Kedvező viszont, hogy az ilyen gyümölcsfajok termelésére *egyre nagyobb mértékben vállalkoznak a kisüzemek*, a szőlőtermesztésben pedig kibontakozóban van *a nagyüzemek és a kistermelők közötti munkamegosztás.* A szőlő- és gyümölcsfeldolgozó kapacitások esetenként területileg nem igazodnak a termőhelyhez. Felszereltségük elavult, korszerűtlen, *az igényesebb exportfeltételeket mind kevésbé képesek kielégíteni.* A borászatban a legnagyobb gond a mintegy 2,4 millió hektóliternyi *tárolóterhiány.* Az exportforgalmazásban gondot jelent, hogy a termékszerkezet, összetétel, minőség, csomagolás *nem felel meg az igényeknek*, és *nem eléggé rugalmas a külkereskedelmi munka.* A belföldi ellátásban a több csatornás értékesítés kedvező hatása érvényesül, de *rugalmasabb árpolitikára és jobb áruterítésre volna szükség.* A felvásárlási és a fogyasztói árak nem követik a mindenkori termésmennyiséget. *Nem honorálják az árak a minőségi különbségeket*, a forgalmi adórendszer pedig egyértelműen az olcsó borok kínálatának a csökkentésére ösztönzi a kereskedelmet.

Az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága amellett foglalt állást, hogy *még az idén célszerű volna három — ötszázezer hektoliter gyorsan és olcsón kiváltalezhető tárolóteret megépíteni.* Ennek ösztönzésére elegendőnek tetszik az építési adó és a beruházási illeték eltörlése. Meg kell teremteni a feltételeit, hogy jövő évtől kétmilió hektóliternyi költségesebb, minőségi érlelésre is alkalmas tároló épülhessen. Az almatárolás ismert gondjai a hűtött tárolók maximális kihasználásával sem oldhatók meg, ezért a bizottság döntő jelentőségűnek ítéli *a termőhelyi, a minőség megóvást lehetővé tevő átmeneti tárolók létesítését.* Célszerű volna a termés mennyiségéhez és minőségéhez rugalmasan igazodó felvásárlási, termelői és fogyasztói árpolitikát kialakítani. Az export növelése érdekében *javítani kell az áruválasztékot, a minőséget.*

A vitában felszólaltak: *Mezei László, Sólyomi Gyuláné, Molnár Frigyes, Szigethy Dezső, Dobi Ferenc, Áts Károly, Vadkerti Miklósné, Riba Miklós és Harmath László.*